

ČASOPIS
GRÉCKOKATOLÍCKEJ CIRKVI

Slovo

ČÍSLO 2 • ROČNÍK LVIII • 1. FEBRUÁR 2026

VLADYKA JONÁŠ

- 3. február (utorok) – stretnutie s kňazmi na dôchodku v Prešove (10.30)
- 4. február (streda) – návšteva Gréckokatolíckej charity Prešov (9.00)
- 5. – 6. február (štvrtok – piatok) – Rada hierarchov v Prešove
- 7. február (sobota) – Metropolitný deň zasvätených v Michalovciach
- 15. február (nedeľa) – večiereň s obradom vzájomného zmierenia na začiatku Veľkého pôstu (17.45)

: Instagram: Webstránka:

VLADYKA CYRIL

- 1. február (nedeľa) – svätá omša v UPC v Bratislave
- 5. – 6. február (štvrtok – piatok) – Rada hierarchov v Prešove
- 6. február (piatok) – duchovná obnova mladých na Čertovici
- 7. február (sobota) – program fatimskej soboty v bazilike minor v Michalovciach (9.30).
- 8. február (nedeľa) – teambuilding s protopresbytermi
- 9. február (pondelok) – duchovná obnova na GTF v Prešove (10.00)
- 13. – 15. február (piatok – nedeľa) – duchovná obnova pre Kolégium sv. sedmopočetníkov
- 17. – 23. február (utorok – pondelok) – Rím/Vatikán
- 22. február (nedeľa) – stretnutie s kňazmi a ich manželkami na dôchodku, požehnanie ikon a ikonopiscov v Sečovciach, priamy prenos STVR

Facebook: Instagram: Webstránka:

VLADYKA MILAN:

Facebook: Instagram: Webstránka:

AKO DIEŤA SOM POČULA ČASŤ Z PÍSMA, KEĎ SI MÁRIA MAGDALÉNA PRI POHĽADE NA VZKRIESENÉHO KRISTA MYSLÍ, ŽE JE TO ZÁHRADNÍK. DETSKÝM ROZUMOM SOM SI PREDSTAVILA, ŽE SA ROZPRÁVKOVO PREMENIL NA ZÁHRADNÍKA, A POTOM SOM SI PREDSTAVOVALA: ČO AK AJ TENTO ČLOVEK JE PREMENENÝ KRISTUS? NAPRIEK DETSKÉMU UCHOPENIU VECI SOM NEBOLA ĎALEKO OD PRAVDY. STRETNÚŤ SA S NÍM MÔŽEME V BLÍŽNYCH, ALE AJ V RÔZNYCH SITUÁCIÁCH BEŽNÉHO DŇA. PRAJEM VÁM, ABY MEDZI TIE VAŠE STRETNUTIA S PÁNOM PATRILO AJ ČÍTANIE NASLEDUJÚCICH STRÁNOK.

„ZMRŤVYCHVSTANIE JE NAŠOU VIEROU, STRETNUTIE NAŠOU NÁDEJOU, PRIPOMÍNANIE NAŠOU LÁSKOU.“
SVÄTÝ AUGUSTÍN

VALÉRIA JURÍČKOVÁ

ZO ZHORENISKA K SVEDECTVU

Asi pred desiatimi rokmi sa rozhodli presťahovať. Kyjevskú bytovku vymenili za dom v prímestskej časti Irpiň. „Byt dokážeš predať. Kúpiť dom je ako zakoreniť sa,“ vraveli mi vtedy, čím tlmočili, že si svojim rozhodnutím neboli vôbec istí.

Predzvest' vojny nebrali na ľahkú váhu. Nakúpili zásoby. Kto už by ohrozoval nenápadnú prímestskú časť. Môžu sa stať miestom záchrany pre mnohých. Aj preto prvé dni neutekali. Keď však ruskí vojaci obsadili neďalekú Buču a Hostomeľ, uprostred noci padlo rázne rozhodnutie. Narýchlo sa zbalili a odišli. Ráno už bola Irpiň obsadená. Bez možnosti úniku. Prišli o všetko. Stretli sme sa nedávno v Prešove. Pri téme zhoreného domu som sa mimovoľne spýtala: „Čoho vám bolo najviac ľúto?“ „Mne gitár,“ s úsmevom hovorí Igor. Keď priatelia zistili, že o ne prišiel, prechádzali videá a skúmali, aké značky vlastnil, konzultovali s odborníkmi a kúpili mu presne také, aké mal kedysi. „Praktické veci sme si obstarali ľahko. No toto bol rozmar, na ktorý by sme počas vojny určite peniaze nemáli. Dojalo ma, koľko času a námahy priatelia investovali, lebo vedeli, že toto ma poteší najviac.“ „Mne bolo ľúto fotiek. Tých starých z diapozitívov. Akoby mi niekto ukradol spomienky, časť zo mňa, čo už nenahradím,“ pokračuje Saška. Vtedy sa Igor usmeje a pokračuje: „Raz som v práci upratoval skriňu a na poličke som našiel škatuľu s diapozitívmi. Obaja sme len pozerali a plakali. Netuším, kedy a prečo som ju vzal z domu a odniesol do práce. Ale Boh vedel. Dopredu. A postaral sa, aby nám nechýbalo nič. Hoci celý náš dovtedajší život zhorel v ohni.“

Obaja o svojich ťažkostiach rozprávajú opatrne. Je to ich hlboko osobná skúsenosť. Neraz zažili, že cudzincov zaujímajú len z túžby dozvedieť sa niečo, čo nie je úplne bežné. „Ale toto je môj život, nie film, nie senzácia na obzeranie,“ hovorí Saška, čím ukazuje, koľko citlivosti bude treba na uzdravenie vojnových tráum. „Boh je dobrý,“ hovoria šibalsky a pridávajú ďalšie svedectvá. „On nám nikdy nesľuboval, že to bude ľahké. Povedal, že bude s nami. A to platí.“

Keď vidíme starého Simeona a prorokyňu Annu, ktorí celý život čakali Mesiáša, cítíme bá-

zeň. Židia čakali, že Mesiáš príde len pre židov. Ale Simeon, plný Božieho Ducha, správne videl, že bude svetlom aj pre pohanov. Vidíme v ňom múdrosť muža, ktorá sa nerodí v ľahkých dňoch. V tom stretnutí je veľa bolesti. Svätá rodina je v ohrození, Simeon hovorí o meči, ktorý prenikne Máriinu dušu, pri myšlienkach na budúcnosť vidia neistotu. Ale aj Božiu blízkosť. Presne tak, ako to žijeme denne aj my. Sú dobré dni a sú aj zlé dni. Ale Boh je nemenný a prítomný. Svedectvo mojich ukrajinských priateľov ilustruje túto Božiu prítomnosť – keď v našich životoch koná priamo, keď nás v noci zobudí a prikáže zbaliť sa a ísť, keď nám vnukne zobrať škatuľu a odniesť ju inam, keď nám svoju dobrotu ukazuje v mnohých drobnostiach a dáva nám najavo, že pozná naše túžby a nie sú preňho banálne. Boh je v našich životoch prítomný aj skrze Cirkev, pomoc bratov a sestier, cez ktorých je jeho láska a prítomnosť hmatateľná.

Prajem vám, drahí čitatelia, aby sme si boli vzájomne svedectvom, že Boh je dobrý a prítomný. Pri modlitbách a liturgiách vám vyprosujeme, aby sa nik necítil sám, ale skrze spoločenstvo Cirkvi zažíval vypočuté modlitby a mnoho dôvodov na vďačnosť. ∞

SVÄTÝ OTEC LEV XIV.

JEŽIŠ KRISTUS

JE NÁŠ POKOJ

Vo vianočnom posolstve Urbi et orbi pápež Lev XIV. upriamil pozornosť na rodiaceho sa Krista, ktorý prináša pokoj celému ľudstvu:

Radujme sa všetci v Pánovi: veď sa na svete narodil náš Spasiteľ. Dnes k nám z neba zostúpil pravý pokoj." Takto spieva liturgia vo vianočnej noci a takto v Cirkvi zaznieva zvesť z Betlehema. Dieťa, ktoré sa narodilo z Panny Márie, je Kristus Pán, poslaný Otcom, aby nás zachránil od hriechu a smrti. On je náš pokoj, ten, ktorý premohol nenávisť a nepriateľstvo milosrdnou Božou láskou. Preto „Pánovo narodenie je zrodením pokoja“ (sv. Lev Veľký, Homília 26).

Ježiš sa narodil v maštali, pretože pre neho nebolo miesta v príbytku. Len čo sa narodil, jeho matka Mária ho „zavinula do plienok a uložila do jasiel“ (porov. Lk 2, 7). Boží Syn, skrze ktorého bolo všetko stvorené, nie je prijatý a jeho kolískou je biedne krmidlo pre zvieratá. Večné Slovo Otca, ktoré nemôžu obsiahnuť ani nebesia, si zvolilo prísť na svet práve takto. Z lásky sa chcelo narodiť zo ženy, aby spolu s nami prežívalo našu ľudskú prirodzenosť, z lásky prijalo chudobu a odmietnutie a stotožnilo sa s tými, ktorí sú odstrkovaní a vylúčení.

Už v Ježišovom narodení sa črtá základná voľba, ktorá bude viesť celý život Božieho Syna až po jeho smrť na kríži: rozhodol sa, že nie my budeme niesť bremeno hriechu, ale vzal ho na seba za nás, ujal sa ho. To mohol urobiť iba on. Zároveň však ukázal to, čo môžeme urobiť iba my: aby sa každý z nás ujal vlastnej časti zodpovednosti. Áno, pretože Boh, ktorý nás stvoril bez nás, nás nemôže spasiť bez nás (porov. sv. Augustín, Reč 169, 11.13), teda bez našej slobodnej vôle milovať. Kto nemiluje, nespasí sa, je zatratený. A kto nemiluje brata, ktorého vidí, nemôže milovať Boha, ktorého nevidí (porov. 1 Jn 4, 20).

Sestry a bratia, toto je cesta pokoja: zodpovednosť. Keby každý z nás – na všetkých úrovniach – namiesť do obviňovania druhých najprv uznal svoje vlastné zlyhania a prosil Boha o odpustenie, a zároveň sa vžil do situácie trpiacich, prejavil solidaritu so slabšími a utláčanými, svet by sa zmenil. Ježiš Kristus je náš pokoj predovšetkým preto, lebo nás oslobodzuje od hriechu, a potom aj preto, lebo nám ukazuje cestu, ako prekonať konflikty, všetky konflikty od medziludských až po medzinárodné. Bez srdca oslobodeného od hriechu, bez srdca, ktorému bolo odpustené, nemožno byť mužmi a ženami pokoja ani tvorcami pokoja. Preto sa Ježiš narodil v Betleheme a zomrel na kríži: aby nás oslobodil od hriechu. On je Spasiteľ. S jeho milosťou môžeme a musíme každý urobiť svoj diel, aby sme odmietli nenávisť, násilie a konfrontáciu a žili v dialógu, pokoji a zmiernení. V tento presvätý deň otvorme svoje srdce bratom a sestrám, ktorí sú v núdzi a majú bolesti. Tým ho otvoríme dieťaťu Ježišovi, ktorý nás s otvorenou náručou prijíma a odhaľuje nám svoje božstvo: „Tým však, ktorí ho prijali, dal moc stať sa Božími deťmi.“ (Jn 1, 12)

O niekoľko dní sa skončí Jubilejný rok. Sväté brány sa zatvoria, ale Kristus, naša nádej, zostáva vždy s nami. On je tou stále otvorenou bránou, ktorá nás uvádza do Božieho života. Toto je radostná zvesť dnešného dňa. Dieťa, ktoré sa narodilo, je Boh, ktorý sa stal človekom. Neprichádza odsúdiť, ale zachrániť, nie je to prchavé zjavenie – prichádza, aby zostal a daroval seba samého. V ňom sa uzdravuje každá rana a každé srdce nachádza odpočinok a pokoj. Pánovo narodenie je zrodом pokoja. (z posolstva Urbi et orbi 25. decembra 2025) ∞

Na začiatku Nového roka povzbudil Svätý Otec Lev XIV. Boží ľud aj týmito slovami: Kým sa rytmus mesiacov opakuje, Pán nás pozýva, aby sme obnovili svoj čas a konečne sa otvorili obdobiu pokoja a priateľstva medzi všetkými národmi. Bez tejto túžby po dobre by nemalo zmysel otáčať listy kalendára ani zaplňovať naše diáre. Jubilejný rok, ktorý sa chýli ku koncu, nás naučil, ako pestovať nádej na nový svet: obrátením srdca k Bohu, aby sa krivdy premieňali na odpustenie, bolesť na útechu a čnostné predsavzatia na dobré skutky. Práve takýmto štýlom totiž Boh sám prebýva v dejinách a zachraňuje ich pred zabudnutím, keď svetu daruje Vykupiteľa – Ježiša. On je ten jednorodný Syn, ktorý sa stáva naším bratom, ktorý osvecuje svedomie ľudí dobrej vôle, aby sme mohli budovať budúcnosť ako pohostinný dom pre každého muža a každú ženu, ktorí prichádzajú na svet. (Marek Baran) ∞

Legislatíva Cirkvi stanovuje, že každé biskupstvo, každá eparchia má mať okrem duchovných a administratívnych pracovníkov aj finančno-ekonomické oddelenie, ktoré zabezpečuje, že cirkevné peniaze – verejné aj darované – sú spravované transparentne a s rešpektom. Zároveň pomáha predchádzať zneužitiu, neprehľadnému hospodáreniu či nesprávnemu nakladaniu s majetkom Cirkvi. V predošlých číslach sme vám predstavili ekonomického synkela a ekonomických delegátov našich eparchií, dnes uzavrieme túto sekciu riadenia krátkym profilom dvoch žien – oficiálnych ekonómok Prešovskej archieparchie a Košickej eparchie Tatiany Špesovej a Štefanie Čepovej.

V minulých číslach sme našich čitateľov zoznámili s duchovnými otcami, ktorí sú poverení ekonomickými záležitosťami eparchie. Sú v praxi vašimi priamymi nadriadenými alebo ich vnímate ako rovnocenných kolegov, či dokonca kňazov, ktorí nemajú ekonomické vzdelanie a potrebujú vašu odbornú konzultáciu?

T. Š.: Samozrejme, hierarchia je v Cirkvi prítomná. Otca Martina preto vnímam ako svojho nadriadeného, toho, kto má posledné slovo. Ale naša spolupráca je o vzájomnom rešpekte, komunikácii a dopĺňaní sa. Svojím odborným ekonomickým pohľadom sa snažím byť nápomocná, aby ekonomické záležitosti archieparchie boli v súlade s legislatívou.

Š. Č.: V cirkevnom ponímaní je otec Lukáš ako synkel pre ekonomiku mojím nadriadeným, no v praxi fungujeme ako tím, v ktorom sa naše úlohy dopĺňajú. On intenzívne komunikuje s kňazmi, vladykom, protosynkelom, ďalšími synkelmi či verejnosťou, ja zastrešujem odbornú komunikáciu s úradmi a technickú stránku ekonomických procesov. Všetky podnety a projekty riešime spoločne a o zásadných otázkach rozhoduje ekonomická rada. Práve v spolupráci vidím najväčšiu silu nášho riadenia.

Čo je teda konkrétnou náplňou vášho pracovného dňa?

T. Š.: Moja náplň práce je rozsiahla – od tvorby rozpočtov, smer-

níc, kontroly účtovania, miezd až po zostavenie účtovnej uzávierky a podávanie daňových priznaní. Ako ekonómka zároveň riadim činnosť celého ekonomického oddelenia – mám niekoľko skvelých kolegyň.

Š. Č.: Moja práca presahuje klasické účtovníctvo. Úzko spolupracujem so synkelom pre školstvo, ekonómami škôl, spravujem neziskové organizácie eparchie a pravidelne konzultujem s farskými úradmi. Pripravujem vyúčtovania dotácií, rozpočty a podklady pre vedenie. Každý deň je iný a často zmení smer po jedinom telefonáte.

Dostali ste sa na túto pozíciu na základe klasického výberového konania alebo ste boli oslovené priamo vedením archieparchie/eparchie?

T. Š.: Na pozíciu ekonómky Prešovskej archieparchie som prišla v jeseni 2010 na podnet vedenia arcibiskupstva. Bola to pre mňa veľká výzva. Vnímala som to ako Božie volanie slúžiť Cirkvi talentmi, ktoré do mňa Boh vložil. Už na obchodnej akadémii som vnímala, že účtovníctvo ma baví a je mi blízke. Po maturite som pokračovala v štúdiu na Podnikovohospodárskej fakulte Ekonomickej univerzity v Bratislave.

Š. Č.: Na svoje prvé miesto personálno-mzdovej pracovníčky, ktorú som vykonávala osem rokov, som prišla cez výberové konanie. Po odchode hlavnej ekonómky do dôchodku ma vedenie oslovilo, aby

som prevzala jej agendu. Na tejto pozícii som štyri roky. Som ekonómka s titulom Ing. aj PhD. a roky praxe v mzdovej a personálnej oblasti mi pomáhajú pri komplexnom riadení ekonomiky eparchie.

Je práca ekonóma skôr rutinnou záležitosťou alebo sa objavili aj prípady, ktoré boli niečím zaujímavé, náročné, prípadne ste ich nedokázali či nemohli vyriešiť?

T. Š.: Táto práca vôbec nie je nudná. Vždy prichádzajú nové výzvy – zmena zákonov, hľadanie nových zdrojov financovania či projekty, kde si treba pozorne nastudovať legislatívu. Jednou z najväčších výziev bola návšteva pápeža Františka v Prešove. Úprimne povedané, tých pár mesiacov po návšteve by som nazvala „papierovou vojnou“. Samozrejme, náročné bolo aj obdobie pandémie, energetická kríza a v neposlednom rade projekt *Dobrodinec*, ktorý je z pohľadu financovania našej cirkvi prelomový.

Š. Č.: Silno si uvedomujem, že bez tímovej práce by sme mnohé úlohy nezvládli. Na úrade fungujeme ako prepojené články – či už ide o ekonóma, metodika, alebo sekretárku, navzájom si pomáhame. Najviac sa to ukázalo po vypuknutí vojny na Ukrajine, keď som sa stala koordinátorkou dobrovoľníkov. Bolo to náročné, ale práve vtedy bola jednota tímu najvýraznejšia a ukázala, že práca ekonóma je aj službou ľuďom. ✕

VLADYKA CYRIL

Denne sa pri večierni modlíme Simeonov chválospev. Pri sviatku Stretnutia Pána osobitne spomíname na Simeona. Zobrazujeme ho na ikonách. Simeon však nebol sám, kto sa v chráme stretol so Spasiteľom a spoznal ho ako spásu a vykúpenie Izraela i celého ľudstva.

Bola tu aj prorokyňa Anna. Nezobrazujeme ju na ikonách a nepoznáme žiadne jej prorocké slovo či hymnus.

Prorocká služba však nie je len o predpovedaní budúcnosti alebo o hlbokých slovách. Annino proroctvo bolo vpísané do jej vernosti. Je to proroctvo vytrvalosti. Po siedmich rokoch manželstva žila desiatky rokov ako vdova. Na osobnej úrovni je tak Anna ikonou spracovanej bolesti. Strata milovanej osoby i spoločenskej opory by mohla viesť k zatrpknutosti alebo rezignácii. Anna však svoju stratu premenila na zasvätený priester. V dobe, ktorá hľadá okamžité výsledky a rýchle uspokojenie, je Annina osemdesiatštyriročná vernosť šokujúcim svedectvom. „Z chrámu neodchádzala“, ale „slúžila Bohu pôstom a modlitbami“. Pôst nás učí hladovať po tom, čo je podstatné. Vďaka tejto vnútornej dispozícii dokázala Anna v nenápadnom dieťati chudobných rodičov rozpoznať Vykupiteľa. Prorocký hlas dneška potrebuje rovnakú citlivosť – schopnosť vidieť Božie pôsobenie tam, kde ho svet prehliada: v tichu, v malosti, v trpiacich. Znamená to dávať dôstojnosť ľuďom ktorých dnešný výkonovo orientovaný systém považuje za „neefektívnych“ (seniorov, chorých, nenarodených).

Anna nespustila revolúciu na námestí, ale jej vytrvalosť v chráme pripravila pôdu na prijatie Mesiáša. Naším prorockým poslaním je žiť tak, aby sa ľudia v našom okolí začali pýtať na zdroj našej sily a pokoja. Budme prítomní tam, kam nás Boh postavil. Neprestávajme očakávať dobré veci ani vtedy, keď sa zdá, že noc čakania je dlhá. Práve vernosť v skrytosti dáva silu slovám, ktoré raz vyriekneme nahlas. ✕

VLADYKA JONÁŠ

Milí čitatelia časopisu Slovo, ani sme sa nenazdali a mesiac február prišiel k nám akosi rýchlo a nebadane. Na jeho začiatku stojí veľké a sväté tajomstvo Stretnutia nášho Pána, Boha a Spasiteľa Ježiša Krista, keď Starý zákon doslova podáva ruku Novému a človek má po dlho očakávanom čase zrazu možnosť zobrať do náručia svojho Boha. Spravodlivý Simeon prijíma toho, ktorého on, ale aj celý Boží ľud tak dlho očakával po všetky dni svojho života. Teraz sa toto dlho očakávané stretnutie stáva skutočnosťou, duša naplnená pokojom zvoláva: „Teraz prepustiš, Pane, svojho služobníka v pokoji.“ Každý jeden z nás môže byť účastníkom tajomstva stretnutia s Bohom, ktorý má moc naplniť hlbokým vnútorným pokojom.

Tento čas je obdobím, keď sa pomaly pripravujeme na Veľký a svätý pôst – svätú Štyridsiatnicu a brány pokánia sa pomaly pred nami začínajú otvárať. Nedela o márnoträtom synovi nám zjavuje hĺbku Otcovho milosrdenstva, ktoré nehľadá na vinu, ale na návrat. Mäsopôstna nedela o strašnom Kristovom súde zase kladie pred nás pravdu, že budeme súdení

podľa lásky, ktorú sme darovali, ale aj zadržali. A Syropôstna nedeľa o vyhnaní Adama z raja nám pripomína slzy prarodičov, ktorí pre neposlušnosť stratili raj, no v pokore a nádeji túžia po návrate.

V druhej polovici mesiaca už prekračujeme prah Štyridsiatnice. Otvára ju prvá pôstna nedeľa – Nedeľa ortodoxie, sviatok víťazstva pravej viery a obnovenia Božieho obrazu v človeku. Preto, drahí čitatelia Slova, nech je tento čas pre nás obdobím bdelosti ducha, očistenia mysle a stíšenia srdca. Nech sa v nás rozmnoží modlitba, pokánie a skutky milosrdenstva, aby sme mohli uzrieť Svetlo, ktoré osvecuje každého človeka prichádzajúceho na tento svet. Kristus už je medzi nami a prichádza. Nie ako sudca, ale ako lekár duší. Otvorme mu brány svojho srdca, aby nás mohol vyvieť z našich temnôt do svetla a zo smrti do života. ✕

VLADYKA MILAN

Ktorýsi svätý povzbudzoval kňazov, aby často žehnali. Cirkvevnoslovanské slovo *blahoslovenie* je zložené z dvoch slov: blaho, čo znamená dobro alebo šťastie, vyjadruje pozitívne hodnotenie, stav pohody a prosperity, a slovenie, čo súvisí so slovesom sláviť alebo požeňovať. Požehnanie je milosť, ktorá prichádza od Pána Boha na stvorenia a ktorú rozdeľuje buď priamo sám, alebo nepriamo prostredníctvom svojich zástupcov, otcov rodín, kráľov alebo kňazov. Najcharakteristickejšia formulácia tohto posledného sa nachádza v Knihe Numeri 6, 24 – 27, kde Boh hovorí Mojžišovi: „Nech ťa žehná Pán a nech ťa chráni! Nech ti Pán ukáže jasnú tvár a nech ti je milostivý! Nech Pán obráti svoju tvár k tebe a daruje ti pokoj!“ Tieto tri prosby, v ktorých je výslovne vzývané meno Pána s cieľom zabezpečiť človeku ochranu, božskú milosť a mier, možno považovať za zárodok všetkých požehnaní kresťanskej liturgie. Pán Ježiš Kristus často požehnával ľudí a predmety počas svojho pozemského života (porov. Mk 10, 16), ale aj po svojom vzkriesení, keď povedal svojim apoštolom: „Pokoj vám!“ (Jn 20, 19) Túto svoju moc Ježiš odovzdal prostredníctvom apoštolov biskupom a tí ju udeľujú kňazom. Úlohou biskupov a kňazov je modlitbou zvolávať božskú priazeň na ľudí alebo veci. Tou najvyššou formou je slávenie božskej liturgie a rozehrešenie vo sviatosti zmierenia. Požehnanie, ktoré vykonávajú v mene Cirkvi, poskytuje ľuďom alebo predmetom duchovné alebo časné dobro, uskutočňované božskou mocou. Preto keď stretnete niekde vладыку či kňaza, požiadať o jeho požehnanie a povedzte: „Blahoslovi, vладыку“ alebo „Požehnaj, otče“, lebo skrze ich požehnanie na vás zostúpi Božia milosť, dobro a šťastie. ✕

ZLATO NA CESTE

Všetko, čo chcete, aby ľudia robili vám, robte aj vy im. Lebo to je Zákon i Proroci. (Mt 7, 12)

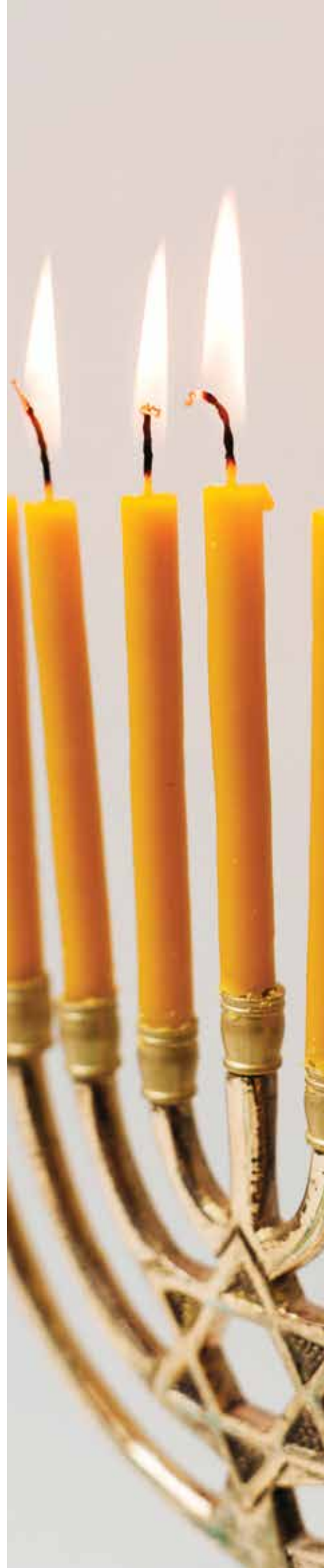
Jeden z otcov rozprával o abba Jánovi Peržanovi: „Prišiel k nemu veriteľ a žiadal svoju zlatku. Starček mu povedal: „Pôjdem ti ju priniesť.“ Nemal však čím dlh zaplatiť, a tak sa vybral k abba Jakubovi, rozdávatelovi almužien, aby ho poprosil, nech dá bratovi túto mincu. Cestou uvidel na zemi zlatku, ale nedotkol sa jej. Pomodlil sa a vrátil sa do svojej kémie. Brat prišiel druhý raz a naliehavo od neho žiadal peniaze. Starec mu odpovedal: „Veľmi ma to trápi a snažím sa to vyriešiť.“ A znova sa vybral k abba Jakubovi. Našiel mincu na tom istom mieste, no opäť sa pomodlil a vrátil sa do kémie. Medzitým brat prišiel tretí raz a naliehal. Starec si povedal: Niet pomoci, odnesiem mu tú zlatku.

Vstal, šiel na to miesto a našiel ju tam kde predtým. Pomodlil sa, vzal ju, prišiel k abba Jakubovi a povedal: „Abba, cestou k tebe som našiel na ceste túto zlatku. Urob milosť a ohlás v okolí, či ju niekto nestratil. Ak sa nájde majiteľ, odovzdaj mu ju.“ Starec tri dni chodil a ohlasoval, ale nenašiel sa nik, kto by ju stratil. Vtedy povedal abba Jakubovi: „Ak ju nikto nestratil, daj ju tomu a tomu bratovi, lebo mu ju dlhujem. Našiel som ju, keď som šiel k tebe prosiť o almužnu na splatenie dlhu.“ Abba Jakub sa čudoval,

že starček, ktorý bol v dlhu a našiel peniaze, ich hneď nevezal a neodovzdal.“ Brat povedal abba Pimenovi: „V čase krajnej núdze som požiadal svätého muža o niečo pre seba a on mi to dal ako almužnu. Ak Boh zlepši moju situáciu, mám to, čo som vzal ako almužnu, rozdať alebo to mám vrátiť tomu, kto mi to dal?“ Starec odpovedal: „Spravodlivosť pred Bohom vyžaduje, aby sa vec vrátila tomu, od koho bola vzatá, pretože je jeho.“ Abba Benjamín povedal: „Keď sme sa po žatve vrátili do skýtu, priniesli nám z Alexandrie almužnu, každý z nás dostal alabastrovú nádobu s čistým olejom. Keď prišla ďalšia žatva, bratia priniesli do kostola to, čo im zostalo. Ja som svoju nádobu neotvoril, ale prepichol som ju ihlou, ochutnal som trochu oleja a v srdci som mal pocit, akoby som sa dopustil veľkého priestupku. Keď bratia priniesli svoje nádoby tak, ako boli, a moja bola prepichnutá, hanbil som sa, akoby som bol usvedčený zo smilstva.“

Jeden brat prišiel k abba Agatónovi a povedal: „Dovoľ mi bývať s tebou.“ Cestou k nemu našiel trochu liadku a priniesol ho so sebou. Starček sa ho spýtal: „Kde si vzal liadok?“ „Našiel som ho na ceste, keď som šiel sem, a zobral som ho,“ odpovedal brat. Starec mu povedal: „Ak si chcel žiť so mnou, prečo si vzal to, čo ti nepatrí?“ A poslal ho, aby liadok vrátil tam, kde ho našiel. Raz šiel abba Agatón so svojimi učeníkmi. Jeden z nich našiel na ceste malý zelený struk šošovice a povedal starcovi: „Otče, chceš, aby som ho zobral?“ Starec sa naň s údivom pozrel a povedal: „Položil si ho sem?“ „Nie,“ odpovedal brat. Starec povedal: „Ako teda chceš vziať to, čo si tam neuložil a čo nie je tvoje?“

Abba Pafnútios, žiak abba Makária, rozprával, že starec o sebe hovoril: „Keď som bol chlapcom a spolu s inými deťmi som pásol kravy, moji rovesníci šli kradnúť figy. Keď utekali späť, jednu stratili. Ja som ju zdvihol a zjedol. Teraz, keď si na to spomeniem, sadnem si a plačem.“ (pripravil Richard Fučko; foto: www.freepik.com) ✕

PÁD, BOJ A CESTA K SVÄTOSTI

Ked' k svätému Antonovi prišiel bohatý kupec, ktorý predtým rozdal celý svoj majetok a túžil po prijatí do kňazského stavu, jeho prosbe vyhovel. Išlo o budúceho svätého Izáka Zatvornika. Viedol veľmi prísny spôsob života. Obliekol si surovú koziu kožu, ktorá na ňom vyschla, žil v maličknej jaskynke, jeho pokrmom bola jedna prosfora denne.

Takto žil sedem rokov bez toho, aby vyšiel z maličknej cely. Po zvyčajnej večernej modlitbe na kolenách, ktorá trvala do polnoci, zhasol sviecu, keď sa v jeho jaskyni rozžiarilo svetlo. Pochádzalo od démonov, ktorí v podobe anjelov žiadali, aby sa im poklonil. Izák nerozlíšil útok, neprežehnal sa a démonom sa poklonil. „Teraz si náš!“ zvolali radostne a jaskyňu naplnili démonické bytosti, ktoré hrali na rôznych nástrojoch a nútili Izáka tancovať. Ráno padol vyčerpaný na zem a na bratov, ktorí mu doniesli zvyčajnú prosforu, nereagoval. Zavolali teda predstaveného otca Teodóza, ktorý okamžite rozlíšil príčinu Izákovho nešťastia. Uložili ho na lôžko a sám svätý Anton sa pustil do jeho opatery.

Keď musel Anton odísť, Izáka sa ujal Teodóz, zobral ho do vlastnej cely a staral sa oňho. Izák bol totiž ako ochrnutý, nemohol sedieť, stáť ani sa otočiť, len ležal na lôžku na jednom boku. Červy sa mu zahryzávali do tela, ale Teodóz ho sám vlastnoručne umýval a ošetroval dva roky, modlil sa zaňho deň i noc. Až na tretí rok začal Izák hovoriť a chodiť. Neodvážil sa však ísť do chrámu, bratia ho tam museli privádzať.

Neskôr začal chodiť aj na spoločné jedlo, no odmietal jesť. Teodóz prikázal: „Položte pred neho chlieb, ale nedávajte mu ho do ruky, nech sa naučí sám.“ Po týždni začal jesť. Tak ho Teodóz vyslobodil z moci diabla a z jeho klamu. Keď Teodóz zomrel a opäť sa stal blažený Štefan, Izák opäť prijal prísny spôsob života a povedal púťovníkovi: „Už si ma raz oklamal, diabol, keď som bol v jaskyni sám. Teraz ťa premôžem Božou milosťou a pracovať už budem len medzi bratmi.“

Znova si obliekol kajúce rúcho, navrch si vzal tesný kabát a začal pracovať v kuchyni. Na ranné modlitby prichádzal prvý, stál bez pohnutia, aj keď mu v zime nohy primrzali ku kameňu. Po modlitbe šiel hneď rozkladať oheň a pripravovať drevo a vodu pre kuchá-

rov. Raz mu jeden z kuchárov, takisto menom Izák, zo žartu povedal: „Pozri, tam sedí vrana – choď ju chytiť.“ A Izák šiel, chytil ju a priniesol ju pred všetkými. Bratia sa veľmi preľakli a rozprávali o tom opátovi. Odvtedy si ho začali vážiť, no on, aby sa vyhol sláve, začal predstierať bláznovstvo – robil čudné veci a znášal urážky i bitky s radosťou.

Keď jednej noci zapálil pec a oheň šlahal von, postavil sa bosými nohami do plameňa, aby upchal dieru, a zostal stáť, kým oheň nevyhasol. A nič sa mu nestalo. Takýchto zázrakov vykonal viac. Tri roky zápasil s démonmi, ktorí sa mu vyhrážali a hovorili: „Náš si, Izák, lebo si sa poklonil nášmu kniežaťu.“ On im odpovedal: „Vaše knieža je Belzebub, pán múch, jeho sa nebojím ani vás, jeho sluhov.“

Vtedy som vás nepoznal, ale teraz vás premáham silou Ježiša Krista.“ Prežehnal sa a démoni zmizli ako muchy. Niekedy sa mu zjavovali v noci ako ľudia s motykami, ktorí kričali: „Rozkopeme túto jaskyňu a zahrabeme ho!“ Ale Izák im odpovedal: „Keby ste boli ľudia, chodili by ste vo dne – vy ste tma a chodíte vo tme.“ Prežehnal sa a všetko zmizlo. Inokedy sa mu zjavovali ako medvede, levy, hady či žaby, ale nikdy mu neuškodili. Nakoniec ochorel. Bratia ho preniesli z jaskyne do kláštora, kde ešte osem dní ležal chorý a potom pokojne odovzdal dušu Bohu. Opát Ján a bratia ho uložili s úctou medzi svätých otcov. (foto: Canva AI) ☘

MILAN ZALEHA CSsR

VLASTNÝ PREKLAD BIBLIE

Rozprávajú sa traja teológovia, ktorý preklad Biblie majú najradšej. Pre prvého je najlepší preklad profesora Roháčka, lebo je najpresnejší. Druhý má najradšej ekumenický preklad, lebo na ňom pracovali biblisti z rôznych cirkví, preto k nemu nemôže mať nikto výhrady. „A ja mám najradšej preklad mojej mamy,“ hovorí tretí. „Ako to myslíš?“ „Viete,“ odpovedá tretí, „moja mama všetko, čo prečíta v Biblii, hneď prekladá na život. Preto je pre mňa najlepším prekladom jej život.“

Táto *prípoividka*, ktorú som nedávno čítal, ma veľmi oslovila a dovolil som si ju trochu prispôsobiť slovenskej realite. Je v nej veľká pravda. Okrem oficiálnych prekladov Biblie existujú aj tie vlastné, ktoré z našich životov čítajú iní ľudia, ale ktoré majú vplyv aj na naše vlastné prežívanie viery. Asi každý z nás pozná text: „Hľadajte teda najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a toto všetko dostanete navyše.“ (Mt 6, 33)

Predpokladám však, že nejednen z nás sa už prichytil pri tom, že rovnako ako ja má pokušenie prekladať tento verš takto: „Hľadajte teda kráľovstvo nebeské a jeho spravodlivosť, aby ste toto všetko dostali navyše.“ Zmena textu nie je veľká – stratilo sa tam slovíčko „najprv“ a pribudlo slovíčko „aby“ – ale... Ťažisko sa presunulo z Božieho kráľovstva na mňa, na to, čo dostanem navyše. Už nehľadám Božie kráľovstvo kvôli Božiemu kráľovstvu, nehľadám ho ako vzácny poklad či drahocennú perlu. Božie kráľovstvo už nie je mojím cieľom.

Hľadanie Božieho kráľovstva sa stáva prostriedkom na to, aby som získal to všetko, čo mám dostať navyše. Vo Svätom písme sa píše: „Vy ste svetlo sveta. Mesto postavené na návrší sa nedá ukryť. Ani lampu nezažnú a nepostavia pod mericu, ale na svietnik, aby svietila všetkým, čo sú v dome. Nech tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je na nebesiach.“ (Mt 5, 14 – 16)

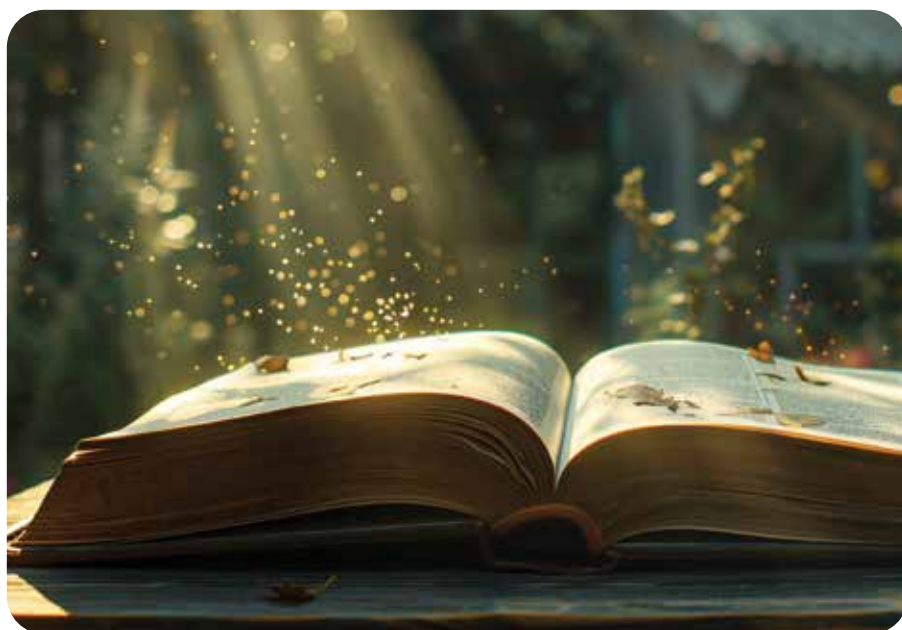
Pri svetle lampy je dôležité, aby bolo rovnomerné, pretože ak bliká, tak skôr

znervózuje, ako pomáha. Jej plameň nemá byť ani veľký, lebo vtedy lampa „čmudí“ a znepríjemňuje život ľuďom okolo, ani malý, lebo vtedy je svetlo nedostatočné.

Lampa svieti bez ohľadu na to, či si ju niekto všíma alebo nie. Najlepšie je, keď si ju nikto nemá dôvod všímať, lebo to podstatné je svetlo, nie lampa. Stabilita, pravidelnosť, vytrvalosť, vernosť. Takým by mal byť život kresťana, taká by mala byť moja každodennosť. Dobré však vieme, ako to v skutočnosti je. Už mnohokrát som si všimol, a asi mnohí z vás tiež, že túžbou nášho srdca je takýto preklad: „Buďte ako ohňostroj. Raz za čas poriadne zažiarite, aby si vás každý všimol a povedal: Wow, to je krásna. Len

vtedy máte hodnotu, keď ľudia dostatočne ocenia to, čo ste urobili pre Boha.“ Tadeo však cesta nevedie. Po ohňostroji totiž zvykne ostať iba smrad a... často aj neporiadok. Podobne aj v živote, ktorý sa riadi týmto prekladom. Minulosť zmeniť nemôžeme. Vo svojej moci máme dnešok.

Dnes sa môžeme rozhodnúť, či budeme žiť podľa vlastných prekladov Biblie, ktoré nemajú nič spoločné s Božím slovom, alebo či sa budeme snažiť, aby naše preklady, ktoré čítajú ľudia okolo nás, boli v súlade s prekladmi v knihách Biblie, ktoré nám ležia, verím, nie na poličkách, ale otvorené pred nami, aby sme v nich hľadali Boží plán pre svoje životy. ✕

VALÉRIA JURÍČKOVÁ

V TIENI KRÍDEL

Jeden dotyk v tlačiacom sa zástupe. Jeden okraj pláštá. Príbeh ženy trpiacej krvotokom otvára priestor, kde sa stretá strach s nádejou, vylúčenie s ochranou a dotyk s úľavou – v tieni Božích krídel.

RITUÁLNA ČISTOTA A SOCIÁLNY DOSAH

Lv 15, 25 – 30 opisuje dlhodobý krvotok ako stav rituálnej nečistoty. Nejde o „hriech“, ale o kultický stav, ktorý má konkrétne dôsledky na každodenné spolužitie. V praxi to znamenalo obmedzený prístup do náboženského priestoru a komplikovaný kontakt s ľuďmi. Nm 5, 1 – 3 počítajú s oddelením týchto osôb od zvyšku tábora, aby sa nepoškvrnili ľudia ani miesto Božej prítomnosti. Evanjeliová žena teda vstupuje do zástupu a dotýka sa človeka, čo by podľa predpisov spúšťalo reťaz nečistoty. Čoho presne sa to vlastne dotkla?

OKRAJ ODEVU V GRÉCKOM TEXTE

Matúš aj Lukáš používajú pre okraj výraz *kraspedon* (Mt 9, 20; Lk 8, 44). V Septuaginte sa týmto slovom prekladá strapce alebo lem v textoch o *cicit* (porov. Num 15, 38 LXX). Preklad „obruba odevu“ je preto mierne zjemňujúci: v pozadí stojí konkrétna časť odevu s presným významom, nie náhodný lem šiat. Tento jazykový detail prirodzene vedie k otázke, akú úlohu tieto strapce zohrávali v každodennom živote a prečo boli pre biblického čitateľa takým zrozumiteľným znakom.

TALIT A CICIT AKO SÚČASŤ KAŽDODENNOSTI

Num 15, 37 – 41 a Dt 22, 12 prikazujú nosiť strapce na štyroch rohoch vrchného odevu. V období druhého chrámu a v 1. storočí sa používal štvorcový plášť či vrchná prikrývka, na ktorej rohoch boli strapce upevnené. Hoci archeologické textilie sa zachovali len výnimočne, ikonografia a neskoršie rabínske opisy naznačujú, že strapce boli dobre viditeľné a prístupné. Práve to zodpovedá situácii v zástupe, kde žena prichádza zozadu a dotýka sa okraja. Opis strapcov však nie je úplný bez zmienky o farbe, ktorá im dodávala osobitnú váhu.

TEKHELET: MODRÝ PRAMEŇ

Num 15, 38 spomína „šnúru z belaseho purpuru“ (*tekhelet*). V antike išlo o cenné farbivo získavané z morských živočíchov; rabínska tradícia ho spája s hilla-zon. Moderné rekonštrukcie farbenia vychádzajú najmä z mäkkýšov rodu *Murex*, známych zo stredomorských purpurových farbív. Odtieň nebol vždy rovnaký – výsledok závisel od postupu farbenia a svetla.

Preto staršie pramene hovoria o škále medzi modrou a fialovou. Na zafarbenie bola potrebná smrť mnohých mäkkýšov. V strapci teda nebola len farba, ale materiálne náročný znak identity a príslušnosti.

KANAP: OKRAJ PLÁŠŤA AJ KRÍDLO

Hebrejské slovo *kanap* označuje zároveň okraj rúcha aj krídlo. V Rút 3, 9 prosí Rút Boaza: „Rozprestri okraj svojho pláštá“ – ide o žiadosť o ochranu a prevzatie zodpovednosti. O niečo skôr Boaz používa obraz „uchýlenia sa pod krídla“ Boha (Rút 2, 12).

Rovnaký jazyk nachádzame aj v Ž 17, 8; 36, 8; 57, 2. Keď evanjeliá hovoria o dotyku *kraspedon*, pohybujú sa v tom istom

obrazovom poli: žena sa dotýka miesta, ktoré biblické texty spájajú s ochranou a útočiskom.

PLÁŠŤ AKO ZNAK AUTORITY

Starý zákon pozná aj ďalšiu líniu významu: plášť ako znak poverenia a autority. Eliáš „hodí svoj plášť“ na Elizea (1 Kr 19, 19) – gesto povolania. Neskôr tým istým plášťom udiera do Jordánu a voda sa rozdelí (2 Kr 2, 8); po Eliášovom odchode tento úkon opakuje Elizeus (2 Kr 2, 13 – 14). Plášť tu funguje ako viditeľný znak vzťahu, poverenia a Božieho zásahu.

Podľa Knihy Levitikus sa nečistota šíri dotykcom. V príbehu ženy s krvotokom sa však smer obráti: od Ježiša k nej prichádza uzdravenie. Nejde o popretie Zákona, ale o jeho naplnenie – tam, kde sa človek dotkne zdroja života, nečistota stráca svoju moc.

Z okraja pláštá sa tak stáva miesto stretnutia: medzi slabosťou a ochranou, medzi vylúčením a prijatím. A príbeh, ktorý sa začína v tlačiacom sa zástupe, sa končí v tichom tieni Božích krídel. ✕

MIROSLAV DANCÁK

KONŠTANTÍNOPOLSKÝ KONCIL (381)

Prečo bolo treba zvolať koncil? Dôvody boli mnohé a vážne. Svätý Otec Lev XIV. pripomína, že po Nicei spor pokračoval a arianizmus sa šíril ďalej. Roky doktrínálneho a organizačného chaosu si vyžiadali reorganizáciu. Boli však dôležitejšie veci ako organizačné otázky, a to otázky viery. Existuje však niečo, čo predstavuje trvalé ovocie koncilu: je to *Vyznanie viery*, ktoré vyslovujeme počas každej liturgie.

V roku 381 koncil v Konštantínopole doplnil do *vyznania viery* článok o Svätom Duchu. Tak vzniklo dnešné *Nicejsko-konštantínopolské vyznanie viery* – vyznanie všetkých kresťanských tradícií. V druhej polovici štvrtého storočia sa najvýznamnejší teológovia venovali obhajobe Svätého Ducha. Po dlhom úryvku venovanom Božiemu Synovi sa stroho dodáva: „Veríme v Ducha Svätého.“ A nič viac. Konštantínopolský koncil sa ocitol v ťažkej situácii.

Na jednej strane bolo treba vypracovať nové vyznanie viery, ale existovala silná tendencia nemeniť *Nicejské vyznanie viery*, pretože viac ako štyridsať rokov sa bojovalo o to, aby sa z neho nestratilo ani jedno slovo. To zdôrazňuje aj prvý kánon Konštantínopolského koncilu. Verš o Svätom Duchu vieme naspamäť. Bol nazývaný Pánom (*Kyrios*), tak ako aj Otec a Syn sú nazývaní Pánom. V týchto slovách sa uznáva aj jeho božstvo a rovnosť všetkých troch osôb, ktoré sú v liturgii spoločne uctievané a oslavované.

Krátke a výstižné výroky o Duchu Svätom sa stali základom celej teológie Ducha Svätého na Východe i na Západe, hoci tento text, ktorý bol doň vložený, sa stal jablkom sváru medzi Východom a Západom, keď bol na Západe doplnený - v súlade s učením Epifania a Gregora, a ešte skôr autorov ako Tertulián (3. storočie), t. j. otcov uznávaných na Východe - termín *Filioque* - „ktorý pochádza od Otca a Syna“.

Sledovali sme ľudské udalosti prvého koncilu v Konštantínopole, hádky a spory, často škandalózne, ktoré živým spôsobom opísal Gregor Naziánsky, účastník koncilu. Výsledky neboli úplne pozitívne, ale neznižujú význam koncilu. To bola ľudská stránka, dôkaz ľudskej slabosti. Po koncile však zostalo niečo veľmi veľké. Uvedomenie si úlohy „Ducha Svätého, Pána a Oživovateľa, ktorý pochádza od Otca i Syna. Jemu sa zároveň vzdáva tá istá poklona a sláva ako Otcovi a Synovi. On hovoril skrze prorokov“. ☩

AKÝ JE VÝZNAM JEŽIŠOVHO KRSTU?

Ján Krstiteľ sa zjavuje na začiatku Ježišovho príchodu na svet aj na začiatku jeho verejného života. Snaží sa presvedčiť svojich učeníkov, aby uznali Ježišovu nadradenosť. Profesor Lupieri sledoval udalosti súvisiace s Jánom Krstiteľom nielen v evanjeliách, ale aj v neskoršej tradícii. Udalosti, ktoré spadajú medzi históriu a legendu, v súvislosti so vznikom skupiny, ktorá sa odvolávala na Jána Krstiteľa, akoby bol skutočným Mesiášom. Preto evanjelium poukazuje na Jánovu oddanosť Ježišovi a jeho sústredenie sa na toho, ktorý „musí rásť“ a zaujať svoje miesto na scéne spásy.

V tomto zmysle je opis Kristovho krstu v Jordáne trochu prekvapujúci. Vyzerá ako porušenie alebo nezlučiteľnosť s vierou v Krista, ktorú vyjadrovala prvotná Cirkev. Prečo Ježiš stojí v rade na brehu Jordánu, aby ho Ján pokrstil?

Evanjelista Matúš cituje dialóg medzi Ježišom a Jánom Krstiteľom (Mt 3, 14). Ježiš nielenže nepotrebuje krst vodou, ale je väčší ako Krstiteľ. Je jeho Pán a Mesiáš. Preto je rozhodujúca Ježišova odpoveď prispôbená Matúšovmu jazyku a doslovne znejúca: „Je správne, aby sme dovedli všetku spravodlivosť do jej plnosti.“

Po krste sa objavuje ďalší obraz, ktorý odкрýva hlboké tajomstvo pokrsteného. „Otvorilo sa nebo a videl Ducha Božieho, ako zostupuje na neho ako holubica. A hľa, hlas z neba povedal: ‚Toto je môj milovaný Syn, v ktorom mám zalúbenie.‘“ (Mt 3, 16 – 17)

Odborníci považujú túto scénu za „vysvetľujúce znamenie“. Ježiš bol zjavený ako Boží Syn, ktorý nás zachraňuje v súlade so spásanosnou vôľou nebeského Otca. (Miroslav Dancák). ☩

MIROSLAV CHORENDŽÁK

SVIATKY, ALE AKÉ?

Spomeň si, aby si sviatočný deň svätíl. Toto tretie Božie prikázanie isto poznáme. Ale vieme, ktoré sviatočné dni sú prikázané a ktoré nie, respektíve ako ináč ešte tieto sviatočné dni delíme?

CHRÁM A BABINEC

V predošlom čísle sme si predstavili základné členenie chrámu, dnes sa bližšie pozrieme na prvý (prechodový) priesťor – babinec (*prítvor*, predsieň). Hoci toto slovo pripomína skôr ženy seniorky, v skutočnosti má názov podľa krstu (gr. *baptisto*); čo naznačuje, že krst sa začína práve v tomto priestore. Krstenec sa (často ústami krstných rodičov) v tomto medzipriestore zrieka zlého ducha a zjednocuje sa s Kristom. Na tomto pomedzí prvý raz vyznáva aj vieru, aby vôbec mohol vstúpiť do chrámu a byť pokrstený.

Okrem krstu je babinec miestom začiatku sobáša. Samotná manželská prisaha sa deje v strede chrámu – uprostred Božieho ľudu. Už tieto dva bohoslužobné úkony nám naznačujú, že babinec je miestom prechodu (zo stavu nepokrsteného do pokrsteného alebo zo stavu slobodného do zasnúbenia).

Tretí úkon v *prítvore* je lýtijná ekténia na veľkej večeri alebo na povečeriach. V predsieni chrámu sa spomínajú desiatky svätých, modlíme sa tam za zosnulých predkov a požehnávame lýtijné dary. Sám som zažil, že v predsieni sa požehnávali paschálne jedlá.

Toto všetko ilustruje, že babinec už nie je priestorom tohto sveta, ale zároveň nie je tým úplne svätým miestom. Je to čosi na pomedzí. Babinec ukazuje človeku, ktorý pristupuje k Bohu, že cesta k nemu je cesta z tohto sveta do iného (nového) kráľovstva. Toto nové kráľovstvo sa naplno ukazuje v druhej časti – v lodi. (Pavol Burda). ☿

Začnime Nedeľou Paschy, ktorá je najväčším sviatkom cirkevneho roka. Okrem nej sú všetky ostatné nedele v roku prikázanými sviatkami. Medzi ďalšie prikázané sviatky v našej cirkvi patria: Obrezanie Pána (1. január), Zjavenie Pána (6. január), Zvestovanie Pána (25. marec), Sviatok svätých apoštolov Petra a Pavla (29. jún), Zosnutie Bohorodičky (15. august), Nepoškvrnené Počatie Presvätej Bohorodičky (8. december), Narodenie Ježiša Krista (25. december), Zbor Bohorodičky (26. december), Veľký piatok, Veľkonočný pondelok, Nanebovstúpenie Pána.

V tieto dni je povinné zúčastniť sa na celej svätej liturgii a pracovať len v nevyhnutných prípadoch. Čo to znamená? Víkendy máme voľné, no sú profesie, ktoré si nevyberajú, či je „sviatok a či piatok“. Hasiči, policajti, záchranári, pekári a mnohí iní pracovať musia aj v nedele. A je zrejme, že v bežnom občianskom roku pracujúci ľudia chodia do zamestnania, a tak dátumy ako 25. marec, 29. jún či 15. august môžu byť pracovnými dňami. Pracou v nevyhnutných prípadoch myslíme prácu, ktorú vykonávame doma vo voľnom čase.

A tak v nedeľu či prikázaný sviatok nemusíme prať, žehliť, píliť drevo ani kosiť trávnik, toto nie je nevyhnutná práca. A variť sa môže? Samozrejme, ani Boh od nás nechce, aby sme zahynuli od hladu. V nedele a prikázané sviatky by sme tak hlavne robiť nemali to, čo nie je nevyhnutné. Prečo? Aby sme si našli viac času na oslavu Pána Boha a zároveň si oddýchli. V Cirkvi poznáme aj tzv. neprikázané sviatky, ktoré síce nie sú prikázané, ale svojou vážnosťou by nemali uniknúť našej pozornosti. Nazývame ich aj odporúčané. Medzi ne patrí napr. Povýšenie sv. Kríža (14. september), sviatok svätého Mikuláša (6. december), Stretnutie Pána (2. február) a mnohé iné. Môžeme teda v tieto dni pracovať? Či už ich úplne zasvätime Bohu, alebo by sme aj na niečom pracovali, nezhršíme. No zvykom býva, že ani na väčšie odporúčané sviatky sa v našich končinách nevykonávajú väčšie manuálne práce.

Asi ste si všimli, že medzi sviatkami sú také, ktoré majú presný dátum, a iné zase nie. Je to tým, že sviatky delíme na pohyblivé (*podvižny prazdniky*) a nepohyblivé (*nedvižimy prazdniky*). Stredobodom pohyblivých sviatkov je Pascha. Od nej sa odvíjajú dátumy ostatných pohyblivých sviatkov. Nepohyblivé sviatky majú svoj stály dátum slávenia. ☿

PETER MEDVIĎ

RUSÍNSKY PREKLAD

NOVÉHO ZÁKONA REALITOU

14. november 2025 sa stal pre rusínskych gréckokatolíkov na Slovensku aj pre celú našu cirkev dôležitým dňom. V Katedrálom chráme sv. Jána Krstiteľa v Prešove bolo odprezentované vydanie rusínskeho prekladu kompletného Nového zákona.

Rusínsky preklad vydal Spolok sv. Jána Krstiteľa a imprimatur udelil 17. septembra vysokopreosvietený vladyka Jonáš Maxim, prešovský arcibiskup metropolita. Cesta k tomuto vydaniu nebola vôbec ľahká a trvala viac ako štyridsať rokov.

PO NAŠOM BY BOLO NAJLEPŠIE

V roku 2019 mal premiéru dokumentárny film amerických Rusínov *Vzkriesenie národa*, v ktorom mapovali tridsať rokov obrodného procesu Rusínov v Európe. Medzi respondentmi bol aj otec František Krajňák, ktorý prišiel ako mladý kňaz v roku 1981 na farnosť v Rokytove pri Humennom.

Spomínal, že už pred ním sa v čisto rusínskej obci zaviedlo čítanie apoštola a evanjelia po slovensky. „Prišiel som do tejto situácie. Niektorí vraveli: po slovensky nechceme, niektorí zasa: po cirkevnoslovansky nerozumieme. A tak som sa opýtal: Ako by teda bolo najlepšie? Po rusínsky? Áno, po našom by bolo najlepšie,” odpovedali veriaci.

V tom čase bola absolútne iná politická situácia. Komunistický režim nepriniesol len zákaz Gréckokatolíckej cirkvi na osemnásť rokov, ale aj viac ako štyridsaťročnú oficiálnu „neexistenciu” Rusínov.

Keď sa v roku 1968 podarilo obnoviť našu cirkev, začalo sa postupne aj so slovenskými prekladmi, no Rusínom zostali len dve možnosti – cirkevnoslovanský jazyk alebo prechod na slovenčinu, čo však znamenalo postupnú asimiláciu.

A v tom čase, konkrétne v roku 1984, začal otec František Krajňák spolu s rusínskym spisovateľom Jozefom Kudzejom robiť na prvých prekladoch, aby vyplnil túžbu veriacich, ale aj povolanie, ktoré dostal od Boha – priniesť Božie slovo ľuďom v ich materinskom jazyku. V roku 1985 už existovalo samizdatové vydanie čítaní apoštola a evanjelií na nedele a sviatky celého roka.

POLITICKÉ ZMENY A PRVÉ OFICIÁLNE VYDANIA

Keď hlavní prekladatelia začali pracovať na prvých prekladoch, nemohli mať ani tušenie, aké politické zmeny čoskoro prídu a čo budú znamenať. Po nežnej revolúcii Rusíni vo vtedajšom Československu nezískali len občianske, ale aj národnostné práva. V roku 1990 vznikla v Medzilaborciach Rusínska obroda, prvá ponovembrová rusínska organizácia, v roku 1991 sa Medzilaborce zapísali do dejín ako dejisko 1. svetového kongresu Rusínov, na ktorom sa zúčastnili aj Rusíni z iných európskych krajín a Severnej Ameriky.

V roku 1992 vydala Rusínska obroda *Malý gréckokatolícky katechizmus pre rusínske deti*, ktorý zostavil otec Krajňák, v tom čase administrátor farnosti Medzilaborce, a na ktorý udelil imprimatur vladyka Ján Hirka, vtedajší prešovský eparcha.

Rusíni sa v roku 1991 prvý raz mohli v sčítaní obyvateľstva zapísať za Rusínov, v roku 1992 zorganizovali 1. medzinárodný kongres rusínskeho jazyka v Bardejovských Kúpeľoch a začali pracovať na kodifikácii, ktorú slávnostne vyhlásili 27. januára 1995 v Bratislave.

V roku 1999 sa Rusíni dočkali prvých oficiálnych biblických prekladov. V tom roku boli vydané evanjeliá a apoštoli na nedele a sviatky celého roka. Imprimatur dal vladyka Ján Hirka, no veľkú zásluhu mal aj vladyka Ivan Ljavinec, vtedajší pražský exarcha. Tento rodák z Podkarpattia, ktorý sa zúčastnil na zasadnutí Svetového kongresu Rusínov a ktorý písal poéziu po rusínsky, robil na korektúrach vydania a dal pozitívne odporúčanie z teologického hľadiska. V roku 2003 vyšiel kompletný preklad Evanjelia svätého apoštola Jána.

OD TETRAEVANJELIA KU KOMPLETNÉMU NOVÉMU ZÁKONU

V roku 2004 rusínski kňazi obnovili Spolok sv. Jána Krstiteľa, ktorého hlavným zakladateľom bol v roku 1862 rusínsky buditeľ Alexander Duchnovič. Od počiatku patrilo medzi priority spolku používanie rusínskeho liturgického jazyka. To sa prejavilo vo vydávaní oficiálnych liturgických prekladov, ale aj pri ďalšej práci na biblických prekladoch a pomoci hlavným prekladateľom.

Na požiadanie spolku Svetový kongres Rusínov vydal v roku 2009 Tetraevanjelium, ktoré vyšlo ako katechetický text. Bolo vydané rusínskou cyrilikou, v ktorej je oficiálne kodifikovaný jazyk, ale na pastoračné potreby bol text aj v transkripcii do latinky, keďže je málo škôl, kde sa učí rusínsky jazyk, a už aj staršie generácie majú problém s cyrilikou. Autori chceli, aby sa text evanjelií dostal k čo najväčšiemu počtu Rusínov, ktorý by si radostnú zvesť mohli prečítať v materinskom jazyku.

V roku 2012 vtedajší prešovský arcibiskup metropolita Ján Babjak povolil na dva roky používanie Tetraevanjelia pri všetkých bohoslužbách a následne otcovia baziliáni vydali jeho liturgickú verziu. O štyri roky neskôr Kongregácia pre východné cirkvi schválila túto liturgickú knihu, čím dovolila čítať evanjelium po rusínsky na celom svete.

Spolok sv. Jána Krstiteľa vydal v roku 2022 kompletný *Apoštolár*, ktorý povolil vytlačiť vladyka Babjak svojim rozhodnutím ešte v marci 2019. *Apoštolár* bol vydaný v čase, keď ako apoštolský administrátor viedol archieparchiu vladyka Peter Rusnák, bratislavský eparcha.

V roku 2025 sa zakončila táto viac

ako štyridsaťročná cesta, za čo patrí vďaka aj vladykovi Jonášovi, ktorý porozumel potrebám svojich rusínskych veriacich.

KTO NEČÍTA PÍSMO, NEPOZNÁ KRISTA

Rusínsky preklad Nového zákona vyšiel v dvoch verziách – rusínskou cyrilikou a transkripciou do latinky. Obsahuje úvody do jednotlivých kníh, poznámky pod čiarou, ale aj biblické mapy, na ktoré dala vydavateľovi – Spolku sv. Jána Krstiteľa autorské práva Slovenská biblická spoločnosť.

Preklad bol robený podľa cirkevno-slovanskej verzie, no konfrontovaný aj s prekladmi v slovenskom, českom,

ukrajinskom a ruskom jazyku.

Je vydaný podľa východnej tradície, takže texty kníh sú rozdelené nielen na hlavy, ale aj *začala*. Nechýba ani rozpis čítaní na celý liturgický rok.

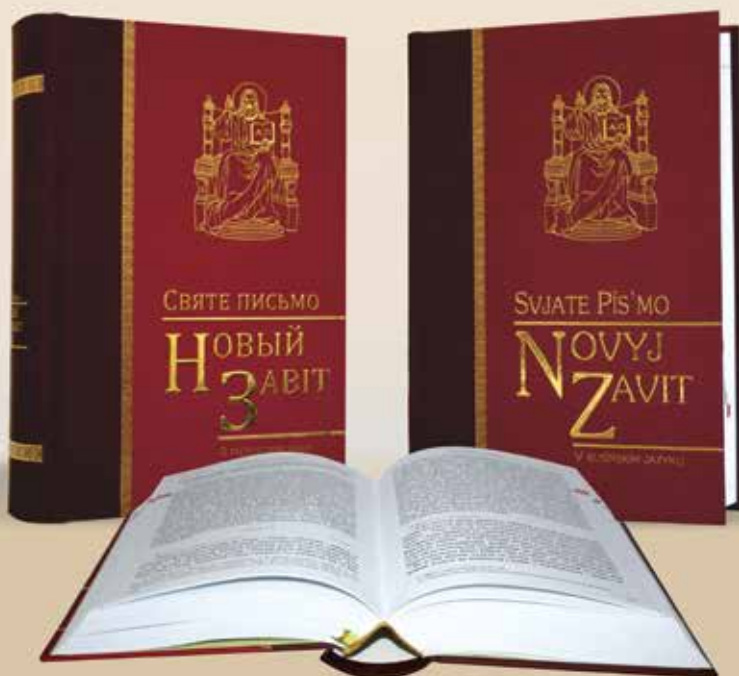
„Vďaka Novému zákonu sme schopní pochopiť Boží plán spásy ľudského rodu cez Ježiša Krista – Spasiteľa. Vo svete, v ktorom temnota a nepokoj vládnu nad ľudskými dušami, slovo Svätého písma zostáva svetlom, ktoré nám osvecuje srdcia svojou večnou pravdou, posilňuje našu vieru, oslavuje Pána, buduje Božie kráľovstvo. Nech bude čítané s pokorou, pozorne a bohabojne. Nech zaseje do našich srdcí dobré plody – spravodlivosť, pokoj a radosť,“ píše vladyka Jonáš v úvodnom slove k vydaniu.

„*Qui scripturas non legit, Christum non novit,*“ citoval otec Milan Jasík, súčasný predseda Spolku sv. Jána Krstiteľa, svätého Hieronyma, ktorý prvý preložil Bibliu do latinčiny, počas prezentácie vydania v katedrále. Kto nečíta Písmo, nepozná Krista.

Nech nám rusínskym veriacim prvé kompletné vydanie Nového zákona v našom materinskom jazyku slúži na poznanie Boha, na pochopenie Božieho plánu spásy, nech je posilou a prináša aj cez nás dobré plody našej cirkvi i celému svetu. A všetkým, ktorí priložili k tomuto Božiemu dielu svoj kúsok práce, podpory, povzbudenia, nech to dobrotivý Boh stonásobne vynahradí. ✝

SVJATE PÍS'MO NOVYJ ZAVIT

v rusínskym jazyku

Dostupne v dvoch jazykových variantach
Азбуков / Latínkov

Objednaj na: Gréckokatolícky farský úrad, 067 04 Oľka 37 ♦ osjkartos@zoznam.sk ♦ 0911 811 191

ADRIANA MATOLÁKOVÁ

FARÁR LUTINSKÝ

Otec Peter Il'ko pôsobí v Lutine od roku 2019. Je to jeho štvrté kňazské pôsobisko po kaplánke vo Svidníku a farách v Toryskách a Orlove. Je pohotový, hrmotný, srší prirodzeným zemitým humorom a servítku si pred ústa rozhodne nedáva – ani pred veriacimi, ani pred neznámymi, a i nadriadeným priamo povie, ako veci vidí a čo si o nich myslí. Má vyhranený názor a udržať ho pri jednej téme tak, aby popri nej nerozvinul ďalších päť, nie je vôbec jednoduché.

Lutina nie je pre kňaza len taká hocijaká farnosť. Najväčšie pútnické miesto Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, kde sa ročne premelú tisíce ľudí, bazilika, drevená kaplnka, Záhrada Bohorodičky, Dom Mikuláša Klimčáka, vyhlídková veža, miniskansen drevených chrámov – to všetko patrí do správy Lutinčanov a o všetko sa treba postarať. Ako vnímate atmosféru tohto miesta vy?

Od mnohých, ktorí sa dozvedeli, že moje budúce pôsobenie má byť v Lutine, som dostával rovnakú otázku: „A to je za trest alebo za odmenu?“ Myslím si, že som vedel, prečo sem idem, ale bol som šťastný, že idem práve sem, lebo som sem chodil od mladosti. Nevieť, či som od čias gymnázia niekedy na lutinskom odpuste chýbal. Mňa to sem ťahalo furt. A atmosféra? Ale v pravde. Je to tu mŕtve. Viem, že to znie kruto, ale taká je realita. Okrem leta je tu pusto a prázdno. Veriaci z farnosti sú super. Snažia sa, ako môžu, aj keď sami sú z toho troška mimo. Menila sa tu história príbehu o zjaveniach.

Základom by mali byť archívy, ktoré ponavštevoval otec Borza, historik a kňaz, ktorý tu pôsobil. A hneď prekvapenie na úvod. Zjavenia sa podľa jeho zistení neudiali v roku 1851, ale až v roku 1852. Základným dokumentom, ktorý datuje udalosť zjavení v Lutine do roku 1852, je inventár farnosti Hanigovce. Z inventára sa dozvedáme, že k zjaveniam došlo na sviatok sv. proroka Eliáša. Miestna veriaca Zuzana Feketeová išla

po svätej liturgii zbierať huby. Keď ich už mala nazbieraných dosť, vracala sa domov a na okraji lesa uvidela starca v nezvyčajnom svetle. Muž bol odetý do bieleho rúcha a na hrudi mal jasný kríž. S milým výrazom v tvári ju upozornil na jej najtajnejšie skutky a dal jej príkaz, aby obyvateľom dediny odovzdala napomenutie. V zmysle, aby prestali urážať Pána Boha a svätili nedeľu a sviatky.

Po týchto slovách zmizol. O niekoľko týždňov prišla jej trinásťročná dcéra za ňou do chrámu na svätú liturgiu s tým, aby znova išla za týmto tajomným mužom. Zopakoval jej svoje pôvodné slová a prikázal, aby na mieste prvého zjavenia postavili svätý kríž. Po tomto druhom zjavení to už žena nedokázala udržať v tajnosti a všetko rozpovedala kňazovi Štefanovi Rojkovičovi, ako aj obyvateľom dediny. Nikto jej však neveril a ona sa stala predmetom žartov. O niekoľko dní neskôr, ráno pred východom slnka stála na dvore svojho domu a po tretí raz uvidela to isté zjavenie.

Muž jej milým hlasom pripomenul, prečo ešte nesplnila jeho požiadavku. Žena so slzami v očiach povedala, že vykonala všetko tak, ako jej prikázal, ale obyvatelia dediny jej neverili. Zjavenie vtedy žene povedalo: „Pretože neverili mojim jednoduchým slovám, ešte pred východom slnka onemieš. Ale neupadaj do zúfalstva a maj nádej v Boha.“ Dané proroctvo sa na žene vyplnilo a trvalo až do 23. novembra 1852, keď bol na mieste prvého zjavenia postavený a posvätený svätý kríž. Vtedy prehovorila

a zjavila Božiu vôľu, aby v blízkosti kríža bola vybudovaná kaplnka zasvätená Božej Matke. Zuzane už všetci uverili a podujali sa na tom mieste vybudovať malý chrám. Umelecké stvárnenie udalosti predložil Mikuláš Štefan Dzurinda v zbierke piesní *Lucinskaja Zorja* z roku 1946. Môžeme ju pokladať za najstaršie známe publikované dielo venované Lutine, v ktorom autor okrem piesní podáva aj veršované rozprávanie o dejinách mariánskeho odpustu v Lutine.

Veľa čuda tu narobilo aj obdobie vojen a neskôr zákaz našej cirkvi, komunizmus a prenasledovanie. Pod prenasledovaním myslím ľudí, ktorí boli perzekvovaní už len za to, že prišli na odpust. Myslím si, že preto mnohí prestali do Lutiny chodiť. Je to svedectvo viacerých, s ktorými som sa osobne rozprával.

Keď som povedal, že ľudia sú super, je to pravda. Ak hľadáš v človeku dobro, nájdeš ho, aj keď to niekedy trvá dlhšie. Ľudia tu boli poznačení tou dobou, ale aj súčasnosťou. Mnoho sa tu v posledných rokoch budovalo a na veriacich farnosti veľa času neostalo. Jeden kňaz mi povedal, že je to cena za to, že je to pútnické miesto. Lutinčania si možno myslia, že tu stačí len bývať a už pôjdu rovno do neba aj s bačkorami.

Špeciálne miesta vyžadujú špeciálne zaobchádzanie. V čom ešte je Lutina odlišná od iných farností?

Na jednej strane to nie je iná pastorácia ako na hocijakej inej farnosti. Okrem leta. Od mája do septembra sem prichádza veľa ľudí. Neprichádzajú len veriaci, ale aj ľudia dychtiaci po senzáciách. Najčastejšie si sem však prídu ľudia oddýchnuť. Tu si musíme uvedomiť, že sa tu toho postavilo dosť. Ľudia chcú prísť a počuť o tomto mieste viac, preto sme (toho času s otcom Pavlom Dancákom ml.) stále pripravení prisadnúť si k nim a rozprávať sa s nimi.

Ale aby to nebolo len o stavbách, rozhodli sme sa venovať aj liturgickým veciam. Medzi covidovými uzavretiami sme sa modlili v bazilike pred každou večernou liturgiou akatist. V pondelok k Svätému Duchu, v utorok k Ježišovi Kristovi, streda patrila Presvätej Bohorodičke, štvrtok sv. Mikulášovi, v piatok – pôstny deň bol Kajúci akatist. Po čase (a hlavne po počúvaní otca Marka Durláka z nahrávky) sme sa začali ako prví modliť Akatist k sv. Jozefovi.

Ako prví sme začali aj s Červenou stredou (modlitbou za prenasledovaných kresťanov). Je to niečo úžasné. V jednu novembrovú stredu sa za pomoci červeného osvetlenia celý chrám ponorí do tajomna a v takejto červej tme slávime svätú liturgiu. Je to zážitok.

Pozývam vás všetkých už teraz na november.

Po druhom kole covidu sme s akatistami prestali, ostal len jeden. Vo štvrtok pred večernou liturgiou sa dodnes modlíme Akatist k sv. Mikulášovi. Ten som sa rozhodol obetovať za farnosť. Raz niekto na ten akatist asi zablúdil a opýtal sa ma, či má význam slúžiť akatist len s piatimi ľuďmi. Odpovedal som mu, že stále má význam modliť sa za farnosť, lebo na toto som bol sem poslaný. Aj keď oni nie, ja mám v náplni práce modliť sa za nich.

Stretli ste sa tu so svedectvami hmatateľného zázraku alebo vypočutých modlitieb?

Osobne o žiadnom konkrétnom zázraku v Lutine neviem. Ale myslím si, že aj keby bol, tak ho nazveme náhoda. „Dajako sa to stalo.“ Sme takí zažratí do dokazovania a prinášania dôkazov, že už ani neveríme v nadprirodzeno.

Zažil som však zázrak obrátenia a po tajomstvách pomazania som zažil, že mladí, ktorí nemohli mať deti, prišli s úžasnou správou, že sú v očakávaní. Tu môžem dať jednu radu: ak chceš niečo zažiť, prestaň špekulovať a zažiješ.

Púšťate sa do stavby novej fary, čo sa dnes môže javiť ako dosť veľký risk. Prečo vznikla táto potreba? Vnímate pri tom podporu samotných Lutinčanov?

Nie je to fara, ale „dvojfara“. Stavíme dve bytové jednotky. Keďže sme tu dvaja kňazi, potrebujeme dôstojné bývanie pre oboch. Poviem to jednoducho tak, ako to vysvetľujem priateľom: vaše deti si kupujú voňavky Versace, Hugo Boss, Calvin

Klein a podobne, moje deti si kupujú Savo proti plesniam 😊. Stará fara je skutočne stará. Má viac ako stopäťdesiat rokov. Je z kameňa, neodizolovaná a strecha je des a hrôza. Boli tu snahy opraviť starú faru, ale mnohí mi dajú za pravdu, že „zo starej baby mlada nevesta nigda nebudze“, a tak sme od toho upustili. Rekonštrukcia starej fary by bola nákladnejšia ako výstavba novej. Nie je to v dnešnej dobe jednoduché. Ale pre nás skutočne potrebné. Len za plyn sa mesačne platí 460 eur, čo je dosť, a teplo v izbách aj tak nemáme.

A čo sa týka podpory od Lutinčanov, myslím si, že do toho nevidia. Nevidia presne, čo, kde a ako sa platí, pretože je tu toho fakt veľa. To, že treba novú faru, si uvedomujú, ale mnohí už stratili nádej, že sa s tým začne niečo robiť. Zbierky na novú faru sa tu robili, ale zrušil som ich, pretože zbierať, a nič nerobiť nemá význam. No keď sme začali stavať, všimol som si, že výška zbierky z mesiaca na mesiac rastie. Mnohí ma zastavia, povedia, že nám držia prsty, a keď je potrebná pomoc, ochotne pomôžu. Pre mňa je dôležité, že mi pomáha celá moja rodina aj rodina otca Pavla. Boh vie a my tiež. To stačí.

Keďže Lutina disponuje okrem chrámu aj ďalším liturgickým priestorom a viacerými mimoliturgickými objektmi, starostlivosť o ich správu a udržiavanie zrejme prináša viaceré výzvy. Ako sa s nimi vyrovnávate?

Keby som začal tým, že sa s tým vyrovnávam veľmi ťažko, bol by som príliš svetský. Vždy, keď si večer ľahnem, po-

viem si v duchu: „Šak čo ja s tým, Pane, veď je to aj tvoje sväté miesto. Viem, že aj ty pomáhaš.“ Môžem povedať, že na začiatku môjho pôsobenia to vôbec nebolo jednoduché. Začiatky boli veľmi, veľmi ťažké. Ale Boh je veľký a na svoj milovaný národ lutinský nezabúda. Žehná ho a stará sa oň. Na začiatku mi bola veľmi nápomocná moja rodina. Vedeli sme sa dobre zorganizovať a začať makať na šetrení, na úpravách niektorých vecí. Samozrejme, že to nebolo ľahké, začali sa ukazovať nové a nové veci, ktoré bolo treba hneď rekonštruovať, opravovať a podobne. Krátko potom, ako sem nastúpil otec Pavol a ja som bol práve odcestovaný, zdesený mi volal, že tečie voda zo svetla v Dome Mikuláša Klimčáka. Iba som sa zasmial a povedal mu, aby sa nestresoval a nevypínal istič, len jednoducho zastavil vodu na poschodí, odkiaľ pretekala.

A aby som vás do toho trochu zasvätil, tak zopár čísel. Ešte minulý rok sme platili mesačne za plyn, elektrinu a vodu asi tritisíc eur. Mesačne vyzbierame priemerne dvetisíc dvesto eur. Výrok z memčka: Toto mi nejako nevychádza. Ale tu nastupujú Lutinčania a pútnici, ktorí vidia, že sa tu niečo, zarobí a nechajú nám nejaký finančný príspevok. Alebo ma prekvapia a keď sa pozriem na účet, zbadám, že bohužnámy daroval na stavbu novej fary alebo na baziliku sto, dvesto eur. To poteší.

V období covidu ste sa stali vďaka virálnym videám malou mediálnou hviezdou sociálnych sietí. Vaše vehementné emotívne kázne s ostrou kritikou veria-

cich či veľkonočné posväcovanie „čokoládových vajec“ pobavili, rozosmiali i pobúrili. Prinieslo vám to aj nejaké nepríjemnosti či nedorozumenia?

Aj keď tu budem vysvetľovať akokoľvek a čokoľvek, nálepky – hlavne tej „báječnej vaječnej“ – sa nezbavím. Ale keď môžem, tak to trocha ozrejším. Začalo sa to nevinne. Za dvadsať rokov svojej pastorácie som nezažil, aby na posvätenie veľkonočných jedál prišli iba deti s košíkmi. A v nich nebolo nič iné, iba vajíčka (všelijakého druhu) a zajace. Keď sme začali modlitbu, jeden z ministrov začal polohlasne šepkať: „Veď tu sú len čokoládové vajcia a kindervajcia.“ Ja som to začul a viac mi nebolo treba. Hovorím si: Nevymýšľaj, čo tu je, toto posväť. Tak som svätzil to, čom som videl, a to zaradom 😊.

A čo sa týka tej nedochvilnosti, tak za tým si stojím. To, že som kričal, nie je celkom pravda. Máme v cirkvi také kvalitné mikrofóny, že to vyznelo, akoby som kričal. Alebo nie? 😊

S vážnosťou poviem, že som rád za každú kritiku (hlavne od svojej mamy), aby som sa vedel niektorým veciam vy-

hnúť, niektoré napraviť a niektoré natruc ešte znásobiť, lebo mne sa to páči. Milujem iróniu, ktorá je často mojou pomôckou, aby som aj vážne veci vedel povedať jemnejšie. Obkukal som ju trochu od jedného nemenovaného arcibiskupa z Košíc 😊, keď prišiel z Ríma a vedel výborne poukázať na problémy v spoločnosti aj v Cirkvi.

Aj keď možno neplánovane a nechcene, na vlastnej koži ste zažili, že dnešný svet potrebuje od kňazov aj určitú mediálnu gramotnosť a schopnosť osloviť na sociálnych sieťach. Čo si o tejto forme evanjelizácie myslíte?

Tu v skratke poviem len jedno. Chýba mi kresťanský *stand up*. Toto dnes leťí. Taký ten ironický – vysmiať sa zo seba, z mnohých chýb, ktoré sa dejú naokolo. Podcastov je dosť. Influencerov kňazov a biskupov je dosť. Do toho sa im nebudem miešať. Ale *stand up* by som si predstaviť vedel.

Čo je pre vás nielen v Lutine, ale v kňazstve celkovo podstatné?

Zanechať všetko a ísť za Kristom! Je v tom tak trocha duchovného obchodovania, lebo viete... Mt 19, 29.

ských bratov, v ktorom vyzýval veriacich k úcte k vlastným apoštolom. Jeho úsilie postupne ovplyvňovalo aj Mukačevskú eparchiu. Jej nový biskup Peter Gebej bol 3. augusta 1924 vysvätený práve na moravskom Velehrade počas ďalšieho tzv. unionistického kongresu.

Vrcholom tohto vývojového obdobia sa stal spoločný pastiersky list gréckokatolíckych biskupov Križevacu, Mukačeva a Prešova zo 6. decembra 1926. Pred sto rokmi sa naši biskupi prihlásili k dedičstvu misie solúnskych bratov, ktorá položila základy takého modelu cirkevného života, ktorý v sebe spája bohatstvo východnej tradície v oblasti práva, liturgie, teológie a spirituality s princípom jednej, svätej, katolíckej a apoštolskej Cirkvi v spoločenstve s rímskym biskupom.

Biskupi D. Nyáradi, P. Gebej a čerstvo vymenovaný apoštolský administrátor P. P. Gojdič v ňom pri príležitosti nastávajúceho jubilea 1 100 rokov od narodenia sv. Konštantína-Cyrila predstavili svätých Cyrila a Metoda ako vierozvestcov, ktorí zakorenili vieru medzi Slovanmi, ale aj ako vzor cirkevnej jednoty založenej na spoločenstve s rímskym biskupom. List mal jasný pastoračný cieľ: posilniť vieru a identitu kňazov i veriacich v čase rastúceho ateizmu a pravoslávneho hnutia a obnoviť sebedomie gréckokatolíkov prostredníctvom návratu k vlastnej duchovnej identite.

Do tohto kontextu patrí aj biskupská vysviacka Pavla Petra Gojdiča v Ríme, v Bazilike sv. Klimenta nad hrobom sv. Konštantína-Cyrila a jeho prvá osobná audiencia u pápeža Pia XI. krátko pred biskupskou vysviackou. Pápež sa zaujímal o slávenie 1 100. výročia narodenia sv. Cyrila v našej cirkvi a zdôraznil význam cyrilo-metodského kultu pre naše eparchie. Osobitne pápež v prítomnosti nastávajúceho biskupa vyzdvihol vieru sv. Konštantína-Cyrila: „Táto vieru mu dodala silu opustiť vlastný domov, vlastný národ, celý svoj majetok a všetky výsady, ktoré mu náležali. Všetko vymenil kvôli Kristovi za kríž: odišiel do cudzích krajov, k barbarským národom, aby im priniesol svetlo viery, aby ich pripútal k Petrovej skale, na ktorej stojí Kristova Cirkev.“

Gojdič tak začal svoju biskupskú službu v duchu vernosti Rímu, lásky k východnému obradu a hlbokého slovanského cyrilo-metodského povedo-

mia – presne v línii odkazu solúnskych bratov.

Aj v dôsledku pápežovho záujmu sa naši biskupi napokon rozhodli v roku 1927 zaviesť v Prešovskom a Mukačevskom biskupstve slávenie sviatku svätých Cyrila a Metoda v nedeľu najbližšiu k 5. júlu. V Mukačevskej eparchii bola založená aj *pobočka* Apoštolátu sv. Cyrila a Metoda. Zároveň bola v oficiálnom periodiku *Dušpastyr* zavedená rubrika apoštolátu, ktorá pravidelne prinášala aktuálne informácie o nových členoch, aktivitách a publikáciách.

Osobitné miesto v rozvoji cyrilo-metodskej tradície zaujal moravský Velehrad. Pre gréckokatolíkov sa stal duchovným centrom prijatia a podpory. Významnú zásluhu na tom mali českí a moravskí redemptoristi byzantského obradu na čele s bl. Metoddom Dominikom Trčkom. V Stropkove, kde sa začala ich misia medzi gréckokatolíckymi na Slovensku, po roku 1945 vybudovali nádherný chrám zasvätený sv. Cyrilovi a Metodovi.

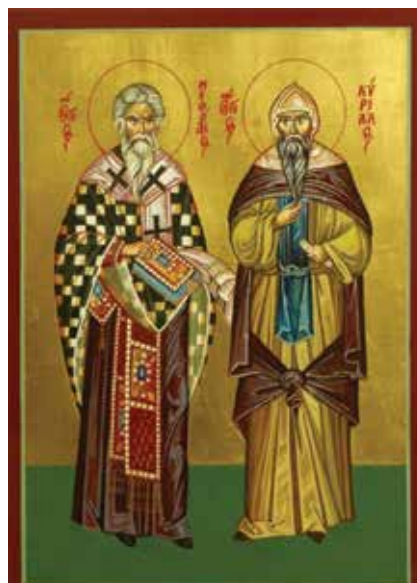
Trčka priviedol presne pred sto rokmi, 31. júla 1926, po prvý raz na Velehrad osemdesiatšesť gréckokatolíckych pútnikov z Prešovského biskupstva spolu s osemnástimi kňazmi. V nasledujúcom roku už na púť prišlo viac než šesťsto gréckokatolíkov. Okrem samotného Trčku pútnikov z Prešovskej eparchie viedol prešovský kanonik otec Emanuel Bihary, zatiaľ čo pútnikov z Mukačevskej eparchie sprevádzal otec Alexander Ilnický. K pútnikom z Československa sa v roku 1927 pridali aj gréckokatolíci z vtedajšej Juhoslávie na čele s križevackým vladykom Dionýzom Nyáradim.

Každý rok pri príležitosti sviatku sv. Cyrila a Metoda sa na Velehrade slávila liturgia v byzantskom obrade. Po mnoho rokov ju slúžil otec Jozef Zor-

van-Karpaty, neskorší generálny vikár Prešovskej eparchie a prvý predseda Jednoty sv. Cyrila a Metoda. Po ňom aj ďalší gréckokatolícki kňazi. Gréckokatolícka cirkev tak na Velehrade našla vrelé prijatie a podporu. Dôležitým mostom medzi Velehradom a východným Slovenskom bolo aj štúdium gréckokatolíckych bohoslovcov v Olomouci. Budúci kňazi si tam vytvárali osobný vzťah k cyrilo-metodskej tradícii, ktorú po návrate sprostredkovali veriacim. Z tohto prostredia vyrástli osobnosti, ktoré v roku 1941 stáli pri zrode Jednoty svätých Cyrila a Metoda (dnes Spolok sv. Cyrila a Metoda), ako napr. prof. Ján Murín. Jednota od *svojo* vzniku až do násilného ukončenia existencie *katolíckych* spolkov v roku 1948 vydávala časopis s názvom *Jednota sv. Cyrila a Metoda*, neskôr premenovaný na *Cyril a Metod*.

Pred osemdesiatimi rokmi sa konala ďalšia veľká cyrilo-metodská púť na Velehrad. V roku 1946, krátko po skončení svetovej vojny, ju zorganizovala Jednota sv. Cyrila a Metoda. Pod vedením biskupa P. P. Gojdiča sa na nej zúčastnilo skoro štyristo slovenských gréckokatolíkov a tridsaťtri kňazov, ktorí veľmi zapôsobili na účastníkov končiaceho sa velehradského unionistického zjazdu. Na sviatok Zosnutia Presvätej Bohorodičky slávil svätú liturgiu vladyka Gojdič a spevom liturgiu sprevádzal trebišovský chrámový zbor. S pamätnou prednáškou vystúpil *bazilián* Polykarp Gabriel Oleár. Boli to práve baziliáni, ktorí po roku 1945 prevzali zodpovednosť za vydávanie časopisu *Cyril a Metod* a šírenie cyrilo-metodskej tradície. V roku 1948, keď vznikla v Československu samostatná baziliánska provincia, bola zasvätená solúnskym bratom.

Do roku 1950 sa tak cyrilo-metodská tradícia pevne zakorenila v živote gréckokatolíkov. Stala sa nielen historickým odkazom, ale aj účinným prostriedkom duchovnej obnovy, zachovania viery a jednoty s Rímom v období, ktoré malo byť pre Gréckokatolícku cirkev jedným z najťažších v jej dejinách.

ADRIANA MATOĽÁKOVÁ

CHOĎ POZRIEŤ NA MRAVCA

Keď pred rokmi vyšla kniha *Deti píšu Bohu*, pobavila ma v nej veta malého chlapca: „Bože, dúfam, že mravce sú neni nič moc, lebo ich furt rozpučujem.“ Teraz po rokoch spoznávam o kúsok staršieho chlapca, ktorý nielenže mravce nerozpučuje, ale presne vie, ako žijú, aké sú, a prekvapuje ma svojim erudovaným rozprávaním o ich zvykoch a správaní.

Pätnásťročný Martin býva na fare, jeho otec Pavel Sirotnák pôsobí v Sulíne, ale kňazov je plná rodina; mamka je totiž dcérou otca Miroslava Dancáka so širokým kňazským príbuzenstvom. Martin je v dobrom zmysle slova vydarené dieťa 😊 – hrá futbal, hokej, florbal, preháňa sa na bicykli, miništruje, krásne kreslí, navštevuje výtvarný odbor na ZUŠ, v škole sa prihlási na kdejakú olympiádu. Vlastni bol ministerstvom zahraničných vecí v Bratislave ocenený vo výtvarnej súťaži, týkajúcej sa témy výročia založenia Európskej únie.

Čakala som, že k záľube v mravcoch prišiel životom na dedine a ich pozorovaním v sulínskych lesoch, ale z romantických predstáv ma vyviedol hneď na začiatku. 😊 „Začalo sa to pred asi dvoma rokmi tým, že som si pozeral videá

na Youtube a vyskočilo mi jedno od nejakého youtubera o chove mravcov. Tak ma zaujalo, že som si začal vyhľadávať podobné videá a na jar som si už kúpil od jedného chovateľa z Česka prvú kolóniu.“ Samozrejme, neboli to mravce, ktoré si možno nazbierať doma v záhrade, ale špeciálny druh vyskytujúci sa v Stredomorí, v južnej Európe a severnej Afrike. Život mravcov je podobný životu včiel, no na rozdiel od včelárov, ktorí vypúšťajú včely do prírody, chovatelia mravcov (medzinárodne sa nazývajúci *antkeepers*) ich držia v špeciálnych teráriách, takzvaných formikáriách, a krmia. Predovšetkým hmyzom a múčnymi červami, ale môžu dostať aj med alebo vodu s cukrom.

A čo sa stane, ak z formikária ujde cudzokrajný druh, ktorý na Slovensku nepoznáme, a spôsobí v prírode pohromu alebo k nám donesie nejakú neznámu

nemoc? Je vôbec legálne skupovať mravce z celého sveta len tak na internete?

„Stalo sa mi,“ priznáva Martin bez okolkov, „že som dal do formikária príliš malé mravce a cez štrbinu mi povyliezali von. Niekoľko som ich pochytil, ale všetky určite nie.“ Našťastie, tento druh nemal potenciál stať sa invazívnym a nešťastní utečenci nezvyknutí na slovenské podmienky nemali šancu prežiť zimné obdobie a veľmi pravdepodobne uhynuli. No keďže v podstate akýkoľvek cudzí druh sa môže stať pri veľkom množstve jedincov invazívny, trocha opatrnosti je vždy namieste.

„Raz sa nám stalo, že sme sa viacerí chovatelia poskladali na hromadnú objednávku mravcov z Thajska, ale colníci vyhodnotili zásielku ako podozrivú a balík nám zadržali. Potrebovali sme mať k nemu potvrdenie z ministerstva, ktoré sme nemali.“ Keďže chov mravcov nie je bežnou záľubou tínedžerov, Martin je zrejme ich najmladším chovateľom

a v odborne zameraných komunitách komunikuje so skúsenými dospelými. Aj tých je na Slovensku len veľmi málo, a tak udržiava kontakty s entomológmi zo zahraničia. Svoje zistenia dokonca publikuje aj na stránkach venujúcich sa *antkeepingu*. Tam si môžete prečítať napríklad jeho články o miniatúrnom mravcovi *duchovi* či indickom skákajúcom mravcovi a zistiť, že mravce skutočne nie sú také nudné, ako sa na prvý pohľad zdajú.

„Vy antkeperi si teda mravcov predávajú a meníte ako filatelisti známky?“

„Vlastne áno,“ prikývne Martin a priblíži mi fascinujúci svet týchto nenápadných stvorení a ich životný cyklus od tzv. svadobných letov a zakladania nových kolónií až po špecifické spôsoby komunikácie pomocou feromónov. Počúvam jeho rozprávanie takmer bez prerušenia: „Nové kráľovné a okrídlení samčekovia vylietavajú z hniezd za špecifických podmienok, hlavne v lete, pred búrkou alebo krátko po nej. Samčekovia do 24 hodín po spárení hynú.“

Nové matky si hľadajú miesto, kde by mohli založiť kolóniu, a zahrabú sa do zeme. Tam si zhodia krídla. Svaly, ktoré ich pri lete poháňali, sa im premenia na takú akoby polievku, ktorou živia seba a prvé larvy až do príchodu robotníc. Potom im stvrdne exoskeleton na povrchu tela a krídla im už nenarastú. Robotnice žijú v priemere dva až štyri mesiace, kráľovné omnoho viac. Najdlhšie žijúca zaznamenaná kráľovná žila tridsať rokov.“

Na svete existuje okolo 16 000 druhov mravcov, pričom najviac ich žije v tropických pralesoch, kde sa vraj vyskytuje až sto druhov na meter štvorcový. Na Slovensku ich je približne 105 a nie sú všade rovnaké. Takže ak napríklad bývate pri Bratislave, môžete mať vo svojej záhrade iný druh mravcov, ako sú tie, ktoré žijú trebárs pod Tatrami.

Najbežnejším slovenským druhom je *Lasius niger* (malý čierny mravec). Druhy sa líšia veľkosťou, sfarbením, tvarom alebo tým, či žijú v hline, v dreve (napr. na Slovensku) alebo si stavajú hniezda z listov (v Amazonskom pralesi). Niektoré druhy si dokonca v hniezdach pestujú huby, ktorými sa živia.

„V Južnej Amerike žijú listorezní mravce. Pestujú si v hniezde hubu, listami tú hubu krmia a ony sa živia tou hubou. Čiže vlastne farmárčia,“ usmeje sa Martin.

On tým svojim mieša do cukrovej vody aj modré farbivo, aby v ich žalúdku videl, koľko toho zjedli. Na fotografiách v mobile, na ktorých ja len horko-ťažko rozpoznávam aspoň tie mravce, mi s istotou ukazuje, ktorá je kráľovná, ktorá robotnica, čo je larva, kde má ktorý jedinec ktorú časť tela i to, či je najedený.

Vysvetľuje mi, že robotnica má užšiu hrud', pretože nepotrebuje krídla ani svaly ako kráľovná, takže práve hrud' je tou časťou, podľa ktorej ich chovateľ rozozná. Ako každé spoločenstvo, aj mravce medzi sebou aktívne komunikujú. Feromónmi.

Vyspelejšie druhy majú dokonca konkrétne feromóny na konkrétnu situáciu – potravu, domov, nebezpečenstvo. Ak by sme natreli ich cestičky octom alebo hoci aj obyčajnou vodou, mravce feromóny neucítia a začnú byť zmätené, pretože nevedia, kadiaľ ísť. „Vo veľkej väčšine sú totiž mravce slepé,“ prekvapuje ma mladý muž informáciou, o ktorej som netušila. „Zriedkavo sa však vyskytujú aj druhy, ktoré majú, naopak, veľmi dobrý zrak a dokážu pozorovať ľudí. Ak k nim priblížim prst, vidím, ako za ním doslova otáčajú hlavu.“

Teraz v zime mravce hibernujú. V prírodných mraveniskách kráľovné prestanú klást vajíčka, larvám sa zastaví

rast, mravce sa stiahnu do hlbších vrstiev pôdy. Martin preniesol svoje formikárie do pivnice. Hibernujúci mravec má spomalený metabolizmus, neprijíma potravu a v podstate len stojí. Zaujímavý pohľad na tvora, ktorého štandardne vidíme v čulom pohybe.

Uvedomím si, že je to pekná záľuba. Spomaliť. Zastaviť sa. Sledovať svet ľahko prehliadnutelných stvorení. Svet, ktorý aj bez slov hovorí o poriadku, obetavosti, službe. Jedinec tu nežije pre seba, ale pre spoločenstvo. „Niektoré mravce môžu mať žihadlo, ktorým sa bránia,“ hovorí Martin, „alebo žihadlo nemajú, ale vystrekujú do vzduchu kyselinu mravčiu a bránia sa tou. Stačí, že im medved' v lese neúmyselne zničí mravenisko a ony sa obetujú, aby chránili svoju kolóniu... Jednotlivé kolónie medzi sebou bojujú, je medzi nimi veľká konkurencia. Každá chce byť tá najlepšia a získať najviac potravy.“ Viete si predstaviť, ako sa bijú mravce? „Bud' žihadlami, ktorými sa snažia navzájom bodnúť, a neraz pritom zahynie jeden aj druhý, alebo kusadlami, ktorými si dokážu doslova odcvaknúť hlavu,“ opisuje Martin a dodáva: „Existuje aj druh, ktorý dokáže v sebaobrane vybuchovať ako kamikadze. Keď sa priblíži nepriateľská robotnica, exploduje, čím vystrekne na robotnicu jed a usmrťí ju. Vlastne sa pre dobro kolónie obetuje.“

Mladý muž vie o mravcoch veľa a fakty, ktoré chrlí, sú pozoruhodné. Svet mravcov je naozaj fascinujúci. Nie nadarmo nás Biblia nabáda učiť sa a čítať Božiu múdrosť z prírody. „Leňoch, choď sa pozrieť na mravca! Pozoruj jeho správanie a staň sa múdrou,“ hovorí Kniha prísloví (Prís 6, 6). Pýtam sa Martina, čomu naučili mravce jeho. Odpovedá jednoducho: „Spolupráci. Mravce dokážu veľmi dobre spolupracovať.“ Pretože – podobne ako aj v ľudskom svete – od spolupráce, pomoci iným a spolupatričnosti závisí celý ich život.

MATERSTVO VS POVOLANIE

Nedávno som sa zúčastnila na víkendovom stretnutí mladých matiek na miestnej rímskokatolíckej fare. Keďže mnohé prišli zo vzdialených bydlísk, priniesli so sebou aj dieťa, pretože ho dojčili.

Tým dostalo stretnutie jedinečnú atmosféru – pri aktivitách sa po zemi tmolili malí lezúni, ktorí potrebovali mať svoju mamu nablízku, o osmelenejších sa starali miestne rádoové sestry vo vedľajšej miestnosti. (Bolo pre mňa zvláštne vidieť ich s dieťaťom v náručí a zrejme aj pre ne bolo toto ich chvíľkové náhradné materstvo jedinečným zážitkom.) Stretnutie malo názov Plodnosť – požehnanie aj kríž a mojou náplňou boli individuálne pohovory. Zhodou okolností som mala aj dve mladé ženy, ktoré vyštudovali vysokú školu a mali dilemu čo ďalej.

Prvou bola veľmi príťažlivá žena so šiestym dieťaťom v náručí. Po ukončení bakalárskeho štúdia psychológie sa vydala a hneď prišli deti. Teraz uvažuje o nástupe do zamestnania, ale vo svojom odbore sa bez magisterského diplomu nezamestná. Mohla by doštvudovať, ale to možno iba denným štúdiom, čo pri jej najmenších deťoch neprichádza do úvahy. Rozoberali sme spolu jej situáciu. Vo svojom povolani matky je spokojná a už si našla možnosti, ako odovzdávať svoje poznatky zo školy spolu so skúsenosťami z roly mamy iným mamám. Nebolo čo riešiť – potrebovala odobriť svoje rozhodnutie nechať štúdium načisto plávať. A asi sa aj obhájiť pred svojou skoro kolegyňou. No a ja by som si s ňou bola celkom rada vymenila miesto.

Druhá mamina vysokú školu ukončila, materstvo jej zabránilo iba realizovať sa vo svojom odbore. Aj ona je rada, že sa stala matkou, a teší sa na príchod druhého dieťaťa. Ak však bude dlho doma, bude mať problém zviditeľniť sa, pretože vyštudovala umelecký odbor. Navyše ju do zamestnania tlačí jej vysokoškolský pedagóg. Ona už však má niekoľko alternatív, ako by mohla

uplatniť svoje vzdelanie aj bez toho, aby bola svetoznámu tvorivou umelkyňou. Aj ona odo mňa potrebovala iba potvrdenie svojho rozhodnutia „nechať plávať“ dráhu umelkyne a plne sa venovať deťom. Nie je jednoduché zladíť materstvo a povolanie, zvlášť keď má žena vysokoškolské vzdelanie.

Priority mi raz krásne vysvetlila moja vtedy asi štvorročná dcéra. Prekladala som z angličtiny materiály na seminár a ona ma potrebovala. „Nemôžem, pán primár mi dal prácu.“ „Tak povedz pánu primárovi, že ty máš aj deti!“ A tak sa skončila moja začínajúca kariéra prekladateľky. 😊

Materstvo ako sebaobeta? Ak je žena orientovaná na pracovnú kariéru a materstvo ju zaskočí, tak áno. Aspoň na začiatku. Väčšina vysokoškolačok sa totiž v materstve „nájde“ a nelutuje toto vybočenie z nalinkovanej perspektívy. Tak ako moje dve klientky.

Spomenula som si ešte na jednu svoju klientku z poradne. Mala sestru dvojičku, ktorá išla na medicínu, klientka skončila zdravotnú školu, vydala sa a hneď prišlo dieťa, potom druhé. „Sestra má vysokú školu a ja mám vysokú školu života,“ krásne okomentovala situácie, keď sa sestra chodí za ňou poradiť ohľadne bežných ženských záležitostí.

Materstvom žena vyzrieva osobnostne vo svojom základe, čo pracovná kariéra neumožňuje. Žena matka rastie ako široko rozkonárený strom, pracovnou kariérou je strom rozvetvený iba na jednu stranu.

Z kariérnej dráhy sa už k plnému materstvu vrátiť nedá (a to ani neberiem do úvahy fyziológiu ženy), kdežto viacdetná matka dokáže nájsť cestu k seberealizácii v pracovnej sfére aj po tridsiatke. ∞

A tak želim všetkým mamám, aby dokázali bez lútosti odložiť na čas svoju plnú seberealizáciu v povolani a využívali čas materstva na rozkonárenie stromu svojej osobnosti. A že je to aj s búrkami? Ved' práve v tých strom spevnieva.

Nebolo čo riešiť

– POTREBOVALA ODOBRIŤ SVOJE ROZHODNUTIE nechať štúdium načisto plávať.

Materstvom

žena vyzrieva osobnostne vo svojom základe, čo pracovná kariéra neumožňuje.

PREČO SA MLADÍ RADIKALIZUJÚ?

Trieda deviatakov si urobí spoločné fotky na pamiatku a zavesí ich na sociálne siete. Učitelia, rodičia i odborníci sú v šoku – namiesto motivačných citátov či odhodlaných hesiel ich sprevádzajú extrémistické gestá, hákové kríže, mizogýnné vtipy, narážky na nadradenosť bielej rasy... Svet radikalizovanej mládeže na Slovensku však nie je len o internetových fórach. Je prekvapivo hmatateľný.

Marek Madro, riaditeľ organizácie IPčko, na medzinárodnej konferencii o radikalizácii mladých spomína skupiny tínedžerov, ktorí sa stretávajú v lesoch, kde opravujú bunkre z druhej svetovej vojny či hľadajú nevybuchnuté míny, ktoré si odkladajú ako trofeje. Dôvod? Nevedia. Je to proste kultúra.

Dnešná radikalizácia je životný štýl. Možno ho badáte aj u svojich synov či vnukov – posmešky zo žien, podceňovanie inej rasy, extrémne názory, odpor voči autoritám, nekorrektné vtipy. Militantnosť a pravicový extrémizmus sa pre dnešných tínedžerov stávajú novou ideológiou, nemalou mierou podporovanou obľúbenými influencermi.

Ako však Madro prízvukuje, byť radikálny neznamená páchať trestný čin, a cieľom odborníkov (aj tých z IPčka) nie je týchto mladých kriminalizovať, ale pomáhať im.

Radikalizácia totiž nevzniká zo dňa na deň. Rodí sa z pocitu, že som sám, že mi nikto nerozumie, že systém, ktorý mal pomôcť, zlyhal. Väčšina dospelých reaguje na to, čo vidí na povrchu, teda frajerinu, neposlušnosť, hnev. Lenže odborníci upozorňujú na psychologický model ľadovca. To, čo vidíme nad hladinou, je len špička problému, pod hladinou sa skrýva obrovská masa nevypočutých potrieb, túžby po prijatí a presvedčení, že „mi nikto nepomôže“. Keď mladý človek cíti, že nikoho nezaujíma, extrémistická komunita je prvá, ktorá otvorí náruč a povie, že ho vidí a rozumie mu.

Psychologička Marianna Heřmánková, ktorá ponúka priame skúsenosti z praxe – z Krízovej linky pomoci IPčko a krízových služieb, ako aj z kontaktu s mladými zradikalizovanými ľuďmi či z intervencií na školách, hovorí o neustálom pocite mladých ľudí z nevyočutia, nepochopenia a neprijatia. Mnohokrát sa snažíme „vyliečiť“ radikalizáciu faktami. Vyvraciame hoaxy, ukazujeme historické hrôzy fašizmu, no výsledok je často nulový. Prečo? Predstavme si psychiku mladého človeka ako stenu postavenú z tehál. Každá tehla je nejaká hodnota alebo presvedčenie, napr. „klimatická zmena je reálna“, „rodičia nikdy neklamú“, „verím, že Boh existuje“ a pod. Ak dieťaťu jednu tehlu násilne vytrhneme (napr. mu zakážeme sledovanie jeho idolu – influencera alebo dieťa napr. zistí, že rodič klame), riskujeme, že sa mu zrúti celá stena, celá identita. Preto sa v komunikácii s autoritou ešte viac uzavrie. Nechce, aby sme mu zbúrali svet.

Stratégia „tvoj názor je zlý“ nefunguje a nikdy nezmení presvedčenie.

Potrebujeme priniesť alternatívu. Ako rodičia sa potrebujeme s dieťaťom predovšetkým rozprávať – prečo sleduje práve tieto videá, čo ho zaujíma, čo mu to dáva... Nesmieme dramatizovať, označovať jeho názory za hlúposť, útočiť na jeho hodnoty a hľadať logické chyby v jeho presvedčení (aj tak ich neuvidí). Naopak, zapájajme mladých do rozhodovania o veciach, ktoré sa ich týkajú. Vytvárajme bezpečné priestory, kam môžu patriť. Ponúkajme im reálne možnosti angažovať sa, aby mali pocit, že môžu niečo ovplyvniť. Presne s týmto prístupom pracuje aj organizácia IPčko, ktorá dlhodobo vytvára nízkoprahové priestory pre mladých ľudí v kríze. Ich skúsenosť potvrdzuje, že najdôležitejšie nie je presvedčať, ale počúvať. ☺

KRÍZOVÁ LINKA POMOCI IPČKO

☎ **0800 500 333**

✉ **poradna@ipcko.sk**

Podporte nás

Príspejte na krízovú psychologickú pomoc. Najvýznamnejšia sú pre nás pravidelné dary, vďaka ktorým zvládneme aj ťažké obdobia.

IBAN:
SK39 1111 0000 0012 1187 8029

AJ DLH MÔŽE BYŤ VÝHODNÝ

Každý raz za čas stojí pred neľahkým životným rozhodnutím, ktoré poriadne ovplyvní jeho peňaženku. V praxi ide najmä o kúpu nehnuteľnosti.

Ak človek rozmýšľa dostatočne dopredu, naskytá sa mu otázka, či si na to sporiť, investovať alebo sa radšej zadlžiť. Keďže prvé dva pojmy sa zvyknú zamieňať, treba ich jasne rozlíšiť. Kým pri sporení si človek peniaze odkladá bokom tak, aby bola rezerva vždy poruke, pri kúpe akcií či dlhopisov investuje s cieľom dlhodobo zhodnocovať svoj majetok.

Odkladať si peniaze pod vankúš či šetriť na sporiacom účte je zároveň bezrizikový počin. Problém je však v tom, že

strácajú hodnotu, keďže sa takmer vždy úročia pomalšie, než rastú ceny v ekonomike. Zato pri investovaní sa dá inflácia polahky poraziť. No aj tu existuje háčik – musí ísť o peniaze, s ktorými netreba tak skoro rátať. Hoci na ne možno siahnuť kedykoľvek, môže sa stať, že v danom okamihu bude investícia stratová. A to nielen pre infláciu, ale aj preto, lebo firmy, ktorých akcie má človek vo vrecku, mali práve horšie obdobie.

Preto musí trpezlivo vyčkávať vhodný moment na speňaženie investície. Ak chceme stavať dom o desiatky rokov, táto možnosť je istotne vhodnejšia než sporenie. Pri urgentnejších plánoch je však

rozumnejšie nasporiť si potrebné minimum a zvyšok si požičať. Úver je výhodný najmä v čase, keď je úroková sadzba nižšia než inflácia. Vtedy totiž za dlžníka časť úveru „spláca“ samotný rast cien.

Banke vracia peniaze, ktoré majú nižšiu hodnotu než v čase, keď si ich požičal, zatiaľ čo cena kúpeného domu utešene stúpa.

Iste, každá situácia je iná a treba sa vždy radiť s odborníkom, no aj keď je dlh zlý pán, nemusí byť strašiakom. Nakoniec, aj my všetci máme u Veriteľa mimoriadne výhodný dlh, ktorý nikdy nedokážeme splatiť. A sme zaň právom vďační.

VALÉRIA JURÍČKOVÁ

ZAMESTNANCI AKO ZVERENÉ TALENTY

Ten, čo dostal desať, priniesol ďalších desať. Stopercentné zúčtenie. Problémom bol sluha, ktorý talent nerozmnožil. Zakopal ho, aby mu ho neukradli, aby ho nestratil. Možno ho zakopal aj sám pred sebou, aby ho neminul na súkromné účely. A možno už to, že ho dokázal vrátiť, považoval za úspech. Najhorším scenárom by bolo, ak by ho spreneveril.

Lenže sluha pánovi jeho denár vráti, neukradne ho, a predsa ho pán pokarhá. Svojich sluhov zjavne poznal veľmi dobre a jeho očakávania boli premyslené. Medzi zamestnancami sa neraz ironicky

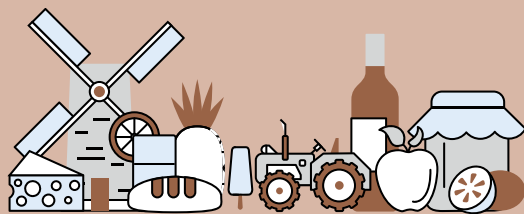
hovorí, že netreba šéfovi veľmi ukázať, čo človek vie, lebo potom bude dostávať stále viac úloh bez toho, aby sa to odrazilo na výplate. Lebo najviac sa nakladá na koňa, ktorý dobre fahá.

Áno, toto je výzva všetkým šéfom – rozdeľuješ prácu spravodlivo (nie rovnomerne, ale primerane okolnostiam)? Poznáš svojich zamestnancov? Zadávaš prácu tak, aby pod tvojím vedením rástli, aby nestagnovali? Alebo sa nemajú kam posúvať či – naopak – pracujú na úlohách nad svoje sily? Aké sú tvoje očakávania? Pán v podobnenstve žiadal vyúčtovanie a ocenil výsledky. Ako oce-

ňuješ prácu ty? Automatickou výplatoú alebo všímavosťou a spätnou väzbou? Si v prvom rade zodpovedným správcom ty sám? Lebo zamestnanci, ktorí ti boli zverení, sú talentmi, ktoré zveril Boh tebe.

Samozrejme, ľudia milujú pohodlie, komfort. Na zamestnávateľove výzvy nie vždy reagujú s uznáním. Urobiť si svoje, zobrať výplatu je pohodlnejšie, ako dostať zverené talenty a ukázať, ako sa dajú zhodnotiť. Takže ak máš šéfa, ktorému záleží na tvojom „zhodnotení“ a posune, buď vďačný za vzácnosť, že si videný, ocenený a že mu na tebe záleží.

PETER LAZORÍK

VŠETKO MÁ SVOJ ČAS

Vo februári sa už na Adamovom dvore neviem dočkať jari. Zháňam nové semienka a delím sa s prebytkami starých. Hľadím z okna a plánujem novú sezónu. Skôr než sa bude dať siať vonku na pole, musí prísť jar na naše okná.

Prichádzajú dva – tri mesiace, keď začnem okupovať všetky okná v našom dome. Je čas vypestovať si vlastné priesady. Jestvuje pár druhov zeleniny, ktoré nedokážeme vypestovať z priameho výsevu, preto je nutné ich predpestovať. U mňa sa to začína pálivými paprikami, zelerom a physlisom. Tie začínam postupne vysievať v priebehu februára. Potom prichádza na rad obyčajná paprika, baklažán a bataty. V polovici marca začínam s paradajkami a úplne

nakoniec vysejem začiatkom apríla melóny.

Prečo sa oplatí prpláť s priesadami? V prvom rade pre špeciálne odrody, ktoré bežní predajcovia priesad nemajú. Zvyčajne si dopestujem zdravšie a silnejšie sadenice. V neposlednom rade pre dobrý pocit a radosť zo záhradníckej práce. Prečo sa neoplatí prpláť s priesadami? Ak nemám vhodné podmienky na pestovanie – málo okien, málo svetla, príliš chladno alebo príliš horúco. Jednoducho staviť čas, financie a prostriedky

na niečo, čo neprinesie úspech, je zbytočné. Teraz je čas na priesady. Prebudiť sa v máji a začať vysievať je už zbytočné. Rovnako zbytočné je v júli vysádzať priesady. Jednoducho bol čas, keď sa to dalo, a potom je čas, keď sa má robiť niečo iné. Rovnaký princíp funguje aj v duchovnom živote. Ako čítame v Knihe Kazatel: „Všetko má svoj čas a svoju chvíľu každé úsilie pod nebom.“ (Kaz 3, 1) Dobré je teda rozhliadnuť sa a uvedomiť si, aký je čas teraz. Čo Boh pripravil pre mňa, aby som vykonal. Teraz sa začína čas pôstu. Teraz je čas na askézu, almužnu, smútok nad vlastnými hriechmi. Potom bude čas oslavovať hostiť sa. Je čas kľačať aj pevne stáť. Preto dobre využime čas, ktorý nám Boh dáva.

JURAJ JANIČEK

Február na dvore drobného chovateľa – obdobie telenia a starostlivosti o nový život.

Od februára sa na mnohých dvo-roch začína obdobie telenia, ktoré kladie zvýšené nároky na pripravenosť chovateľa, čistotu prostredia a pozornú starostlivosť o kravu aj narodené telá. Zima ešte nepovedala posledné slovo, no práve v tomto čase sa rozhoduje o zdraví zvierat na dlhé mesiace dopredu.

Základom úspešného telenia je pripravené a pokojné miesto. Koterec má byť vopred vyčistený, vystlaný suchou slamou a chránený pred prievanom. Je rozumné mať poruke čisté uteráky, vedro s teplou vodou a dezinfekčný prostriedok na ošetrovanie pupka. Pokojné prostredie bez zbytočného hluku pomáha krave zvládnuť pôrod prirodzene a bez kom-

plikácií. Bezprostredne po narodení treba skontrolovať, či telá voľne dýcha, a v prípade potreby odstrániť hlien z nozdier. Pupok je vhodné čo najskôr ošetriť, aby sa predišlo infekcii. Najdôležitejším krokom prvých hodín je však príjem mledzi-va. Dôležité je sledovať správanie kravy, stav vemena a celkovú kondíciu, aby sa včas zachytili možné komplikácie.

Telá musí mať zabezpečené suché a teplé prostredie. V prvých dňoch je veľmi citlivé na chlad a prievan, preto treba dbať na čistú podstielku a pravidelnú kontrolu. Február nie je časom experimentov, ale pokojnej a dôslednej starostlivosti. Starostlivosť o nový život prirodzene vedie k tichému zamysleniu. Sväté písmo pripomína:

„Daj pozor na svoje stáda a staraj sa o svoje stádo.“ (Prís 27, 23) Každé narodené telá je dôkazom dôvery, ktorá nám bola zverená. Všímaivosť, zodpovednosť a pokoj pri každodennej práci sú cestou, ako túto dôveru naplniť – na dvore aj v našom vnútri. ∞

RICHARD FUČKO

ROZLOMENÉ BOŽIE SLOVO

„Nielen z chleba žije človek, ale z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst.“ Skúsenosť je: Božie slovo sa chlebu naozaj podobá. Nielen preto, lebo je takisto pokrmom, i keď duchovným. I preto, lebo na to, aby sme ho mohli konzumovať, aby nám chutil, treba ho pripraviť.

Týmito slovami sa začína jedna relácia spoločenstva kňazov, ktorí pripravujú nedeľné Božie slovo pre iných kňazov a poslucháčov rádia. Tak, ako sme minule písali o príprave eucharistického chleba, nemenej času a energie by mal kňaz vkladať do „pečenia“ kázne či homílie. Čo to znamená v praxi? Učitelia homiletiky, predmetu venovanému teórii a praxi tvorenia homílií, radi svojim študentom prízvukujú, že nedeľná homília by sa mala variť približne týždeň. Najlepšie už v nedeľu večer by si mal kňaz prečítať Božie slovo predpísané na ďalšiu nedeľu. Neznamená to, že už začne aktívne na nej pracovať, ale necháva ho v sebe pôsobiť, keď už sme v kontexte pečenia, mohli by sme povedať – necháva cesto kvasiť. Počas toho týždňa sa môžu stať rôzne situácie, ktoré môžu nejakú myšlienku budúcej homílie rozvíť alebo poslúžiť ako kazateľský príklad.

Ale vráťme sa na chvíľu ešte k teórii. Ak by sme chceli definície homílie zhrnúť do jedného výroku, asi najvýstižnejší by znel: „Homília je najplnšia forma kázne, ktorá vychádza z posvätného textu Božieho slova alebo liturgického textu, majú pred očami slávené tajomstvo aj zvláštne potreby poslucháčov.“ Vidíme, že homília je jedna z foriem kázne – poznáme aj každodenné kázne, príležitostné, tematické.... Zároveň do deja vstupujú zvláštne potreby poslucháčov či aktuálne slávené tajomstvo – teda kázne pri krste, sobáši či kňazskej vysviacke.

Z pochopiteľných dôvodov inak vyzera príprava kázne, ktorá zaznie na rannej svätej liturgii. Z vlastnej skúsenosti viem

povedať, že nedokážem mať v hlave súbežne viaceré kázne – preto sa napríklad štvrtková ranná kázeň začne pripravovať až po tej, ktorá zaznela v stredu večer.

Osobitnou kapitolou by mohli byť kazateľské príklady. Určite by ste vedeli hneď vymenovať nejaké obľúbené témy, prípadne aj opakujúce sa príbehy, ktoré váš kňaz s obľubou používa. Kňaz by mal dbať na to, aby bol vybraný príklad trefný, súvisel s myšlienkou danej kázne, nebol poslucháčom vzdialený a najmä – nebol nekonečný.

Zoberme si na mušku Učiteľa – v kontexte Svätej zeme často používal príklady sejby a žatvy, vinohradov, domácich prác či skúsenosti stratenej ovce alebo drachmy. Dnešný kazateľ tak listuje viacerými knihami – učebnice homiletiky vravia o tzv. knihe prírody, knihe ľudského života a obzvlášť Ježišovej knihe. Ak je váš kňaz vášnivý včelár, niekedy sa objaví aj prepojenie so včelami, ktoré by inému kňazovi nikdy nenapadlo. Občas

sa nájde paralela s čakárňou u lekára či preplneným autobusom a inokedy je správnou bodkou kázne prepojenie starozákonného proroctva či príbehu s novozákonným textom.

Podstatný je aj záver kázne – sú niektoré odporúčania, ktoré hovoria aj o minútach, nejaké číslo spomínal aj pápež František pri návšteve Slovenska. Dôležité je opäť rozlišovať, či ide o každodenný príhovor alebo odpustovú kázeň. A najdôležitejšie – aby ten záver aj prišiel.

Prosím, modlite sa za kňazov, aby pre nich kazateľstvo nebolo bremenom či ťažkosťou, aby ohlasovali evanjelium s radosťou. Niekedy sa môže stať, že homília bude nedopečená, z polotovaru alebo nedochutená. Ale keď v nedeľu zažijeme homiletický gastronomický zážitok, poďakujme Bohu za všetok čas, ktorý kňaz vložil do jeho prípravy. ✕

vnímaj, že si utečenka
utekáš,
vnímaj napätie v čele a v lýtkach,
vnímaj pruženie v chrbte,
ktoré ťa vystreľuje von,
si vyvrátená ako vrečko,
v ktorom niet ničoho,
s okrúhlymi perami
obkreslenými dookola
slovami rodného jazyka,
bež,
hrudníkom pretrhni pásku tohto maratónu
aj druhú pásku,
aj tretiu,
aj deväťdesiatu

(Olesja Mamčyč)

VERONIKA FUTEJOVÁ

KEĎ DOMOV ZOSTAL ZA HRANICOU

Keď vojna vstúpila do ich mesta, Anna nemala čas rozmýšľať. „Naše mesto bolo pod paľbou zo vzduchu i zo zeme. Nachádzali sme sa v neustá-
lom ohrození života,“ spomína. Spolu s manželom a synom sa ukrývali v pivnici, v dôsledku jedného z výbuchov bol syn zranený. Každý deň bol naplnený strachom, no snažili sa navzájom utešiť.

Bez bezpečných koridorov museli prečkávať ešte niekoľko týždňov, kým sa mame so synom podarilo dostať z mesta. Pri nástupe do vlaku sa dostali pod paľbu. „Vlak zázrakom vyrazil zo stanice v plnej tme. Dlhší čas sme išli bez svetiel, všetci cestujúci mali vypnuté mobily,“ opisuje útek mama Anna.

Neskôr sa k nim pripojil aj otec a rodina sa presúvala do ďalších miest na Ukrajine. Každé nové mesto prinášalo neistotu, ale aj malú nádej, že sa dostanú do bezpečia. Nakoniec si našli podnájom a ostali bývať v meste Ternopil', kde sa im narodil druhý syn.

Už sa zdalo, že konečne našli istotu, no napätie a obavy sa vrátili, keď sa vojna rozšírila na celé územie krajiny. Anna bola nútená hľadať s deťmi nové útočisko za hranicami štátu. „Prvé dni a týždne na Slovensku boli veľmi náročné. Musela som začať odznova, tentoraz už bez manžela, ktorý musel zostať na Ukrajine. Sama s dvoma deťmi v cudzom štáte, nepoznaná reč všade okolo... Bolo to ťažké,“ spomína.

Vojna veľmi negatívne ovplyvnila ich rodinu. Ostreľovanie a výbuchy, strata bývania a majetku, odlúčenie od príbuzných a priateľov im spôsobili obrovský stres. Starší syn trpí posttraumatickým syndrómom a bojí sa silných zvukov, ktoré mu pripomínajú výbuchy. Otec zostal prítomný len cez obrazovku mobilu, čo všetkých veľmi trápi-
lo.

Slovensko sa ukázalo ako pohostinný kraj s priateľivými a dobrými ľuďmi. S pochopením a konkrétnou pomocou sa stretli aj zo strany Gréckokatolíckej charity Prešov (GKCH), ktorá v Bardejove spravuje cen-

trum podpory pre odídencov. „Tu sme cítili, že nie sme sami,“ hovorí Anna. Centrum im poskytlo nielen materiálnu a potravinovú pomoc, ale aj priateľský a profesionálny prístup pri riešení každodenných problémov.

„Veľkou pomocou pre nás odídencov je využitie prekladateľských a tlmočnických služieb v Centre podpory Bardejov. Tu som nadobudla aj skúsenosti a zručnosti v šití na šijacom stroji,“ vysvetľuje Anna.

Centrá podpory pomáhajú ľuďom všetkých vekových kategórií – deťom, osamelým matkám, pracujúcim, seniorom či zdravotne znevýhodneným. Ich poslaním je nielen riešiť každodenné problémy, ale aj prinášať blízkosť, porozumenie a nádej tým, ktorí prechádzajú ťažkými životnými situáciami.

Centrá GKCH v Prešove a Bardejove poskytujú odídencom komplexnú podporu v oblastiach ubytovania, zamestnania, zdravotnej starostlivosti, úradných záležitostí aj integračných aktivít. Odídenci sa tu postupne učia jazyk, spoznávajú nových ľudí, deti a mladí rozvíjajú jazykové a praktické zručnosti, získavajú sebavedomie a rodičia nachádzajú oporu a nádej.

„Deti mi dávajú silu a radosť zo života. Treba žiť teraz, milovať a ceniť si svojich blízkych a byť vďačný za každý deň,“ uzatvára Anna.

Tento príbeh pripomína, že solidarita a priateľská ruka môžu zmeniť životy, dať ľuďom nový začiatok a ukázať, že nikto nemusí byť v ťažkých časoch sám. Každý úsmev, každá podpora či milé slovo posilňujú vieru v dobro a schopnosť začať odznova, aj keď domov zostal len v srdci. ∞

ZBIERKA NA CHARITU

V nedeľu 22. februára 2026 sa vo všetkých katolíckych kostoloch a chrámoch na Slovensku uskutoční tradičná Zbierka na charitu. Vaša štedrosť pomáha ľuďom v núdzi prostredníctvom diecéznych, arcidiecéznych a eparchiálnych charít.

V Prešovskej archieparchii výnos zo zbierky podporí Gréckokatolícku charitu Prešov.

Prispievajte na účet GKCH: SKIB 7500 0000 0040 0842 5976 Variabilný symbol: 6622

Podporte Zbierku na charitu a buďte pri pomoci tým, ktorí ju najviac potrebujú. Vaš dar prináša nádej, podporu a pocit, že nie sú sami. Ďakujeme za vašu solidaritu a otvorené srdce.

RICHARD FUČKO

VRÁTNIK KLÁŠTORA

Za bránou areálu kláštora sestier redemptoristiek vo Vranove nad Topľou-Lomnici uvidí návštevník pár schodov, ktoré vedu k dverám – k otcovi Jozefovi Vojtílovi, duchovnému správcovi kaplnky a pomyselnému duchovnému „vrátnikovi“ celého kláštora. A ako prezradili sestry redemptoristky, niekedy je aj záhradníkom či údržbárom, ale najmä duchovným otcom a spovedníkom.

Vidíme pred sebou zrelého duchovného otca s niekoľkými sivými vlasmi. Ako dlho ste už reholníkom a kňazom?

V prvom rade som muž z mäsa a kostí 😊. Kňazom som sa stal v roku 1997. Formáciu som začal v Poľsku, teológiu som študoval v Bratislave. Pôsobil som v kláštore v Stropkove a okolitých farnostiach dokopy približne dvadsaťtri rokov a v Starej Ľubovni tri roky. Pri sestrách v Lomnici som od roku 2023, čiže som začal tretí rok.

Čo je hlavnou náplňou duchovného správcu kaplnky?

Mojou hlavnou úlohou je byť tu pre rehezpečujem pre ne najmä liturgické modlitby. Aj keď sestry nevychádzajú na misie, ľudia sem radi chodia a modlia sa s nimi. Je to komorné spoločenstvo, tvorené aj stálou skupinou veriacich z okolia, ale prichádzajú aj tí, ktorí hľada-

jú pokoj a ticho. Je to špecifická pastoračia. Kaplnka je výnimočná pokojom a tým, že je premodlená, aj keď je pomerne mladá – do nového kláštora sa sestry nasťahovali v decembri 2007. Sestry sa v kaplnke denne modlia tri až štyri hodiny a ľudia sa k nim pripájajú. Iné rehole sa modlitby časoslova modlia obvykle v súkromných kaplnkách alebo individuálne, v Lomnici sú súčasťou verejného liturgického programu – ktokoľvek sa môže pridať.

Staráte sa viac o kaplnku a ľudí, ktorí do nej prichádzajú zvonka, alebo skôr o duchovný život sestier redemptoristiek?

Skôr sa venujem ľuďom, ktorí sem prichádzajú. Zvykli si, že mám viac času ako kňazi v bežnej pastoračii, a využívajú to na duchovné rozhovory či svätosť zmierenia. Prichádzajú za mnou aj kňazi. Dá sa povedať, že toto miesto je moja prijímacia kancelária. Som tu k dispozí-

cií. Obvykle mi vopred zavolajú, aby sme sa dohodli, aby sa nestalo, že prídu naraz viacerí. A keď už niekto sedí so mnou v tejto obývačke, venujem sa iba jemu – žiadne telefonáty, neriešim iných, ktorí prídu o hodinu či dve – snažím sa byť tu pre toho konkrétneho človeka v danej chvíli.

Samozrejme, venujem sa aj sestram, vysluhujem sviatosti, pripravujem kázne, ale keďže sú momentálne v kláštore štyri, mám čas aj pre ľudí zvonka.

Máte ľudí, ktorým poskytujete pravidelné duchovné vedenie?

Skôr je to tak, že ľudia prichádzajú, keď majú problém, ako k lekárovi. Keď symptóm pominie, odchádzajú. Nemám teda takých, ktorí by prichádzali pravidelne na dlhodobé duchovné vedenie. Je však dobré, že nachádzajú pomoc pre dušu i telo.

Vaša „kancelária“ a byt v jednom sa nachádza hneď pri bráne do kláštora. Ste zároveň jeho „duchovným vrátnikom“?

Áno, môžeme to povedať aj takto . Víтам ľudí. Keď prechádzajú, idú okolo celého môjho bytu. Niekedy pomáhajú aj s údržbou, takže som nielen duchovný správca, ale aj domáci údržbár. Sestrám sa občas niečo pokazí a ja to pomáham opraviť.

Ste kňazom, rehoľníkom a duchovným správcom. Je kláštorná klauzúra zatvorená aj pre vás?

Aj predtým som bol klauzúra zatvorená. Vstúpiť môžem len s ich povolením, napríklad počas sviatkov, na slávnosti alebo keď treba niečo opraviť. Aj keď kým, mám povolenie vstúpiť. Mám kľúče, ale rešpektujem ich priestor. Naposledy som klauzúru navštívil pri posviacke izieb pri príležitosti sviatku Bohozjavenia.

Trávite čas so sestrami v spoločnej jedálni?

Na začiatku som chodil k sestram, ale mám rád slobodu a svoj časový harmonogram. Ony majú presne stanovený čas na jedlo, zatiaľ čo ja jem, kedy chcem. Aj v tomto si nechávame svoj priestor a čas – sestry sa striedajú, každý týždeň má službu v kuchyni iná.

Čo ponúka kláštorná kaplnka ľuďom zvonka?

Raz mesačne máme biblické stretnutia, ktoré vedie biblista Daniel Slivka. Primárne sa venujú výkladu Starého zákona. Okrem sestier na tieto stretnutia prichádzajú radi práve ľudia z okolia. Muži vo Vranovskom a Čemernianskom dekanáte sú zapojení do projektu Exodus. Súčasťou som bol aj ja, naše spoločenstvo pretrvalo, stretávame sa každý

pondelok. Sú to kňazi i laici, s ktorými trávim čas pri modlitbe, adorácii, svätej liturgii i vzájomnom rozhovore.

Kaplnka Kláštora Najsvätejšej Trojice vo Vranove nad Topľou-Lomnici je pre mnohých miestom ticha a modlitby. Ak ju človek navštívil pred rokmi, stála osamotená uprostred poľa pri príjazdovej ceste, dnes okolo nej vyrástlo malé sídlisko. Ako sa to odráža na živote rehole i jej susedov?

Pokoj a ticho to nenaruša, naopak, je medzi nami harmónia. Niektorí noví susedia chodia k nám na bohoslužby. Obyvatelia si uvedomujú, že žijú na kláštornej ulici a že sa tu niekto modlí. Je pekné, že sa navzájom zdravíme. Nie je to tu anonymné. Rád sa po ulici aj prechádzam a spoznávam jej obyvateľov. Niektorí ma spoznajú už z diaľky aj na bicykli. Žijú bežný život moderného pracujúceho človeka – ráno do práce a večer z práce domov.

Nestažujú sa susedia na zvony?

Zatiaľ nie. Zvony zvoní len vtedy, keď je liturgia, ráno o pol ôsmej a ve-

čer o piatej. Používame len jeden zvon. Väčšinou sú v tom čase už alebo ešte na cestách.

Ako oddychujete a relaxujete?

Nájdem si čas pre seba, či už na čítanie duchovnej literatúry, ale predovšetkým na šport. (Otec Jozef s úsmevom ukazuje prerobenú garáž, v ktorej má spálňu a malú posilňovňu.)

Akú radu by ste s dnešnými skúsenosťami dali svojmu minulému ja v roku 2023, keď prišiel od viceprovinciála redemptoristov tento dekrét?

Moje odporúčanie by bolo: „Prídeš, uvidíš a podľa toho sa zariadiš.“ Skúsenosti sú dobrá vec, ale platili v danom čase a na danom mieste. Život ide dopredu, preto je dôležité byť duchom prítomný v aktuálnej situácii a vnímať, čo je potrebné pre službu práve teraz. Doba sa mení rýchlo. Čo je však stále dôležité, je, aby ľudia cítili, že ich mám rád a som tu pre nich. ✝

SVET NAŽIVO A SVET ONLINE

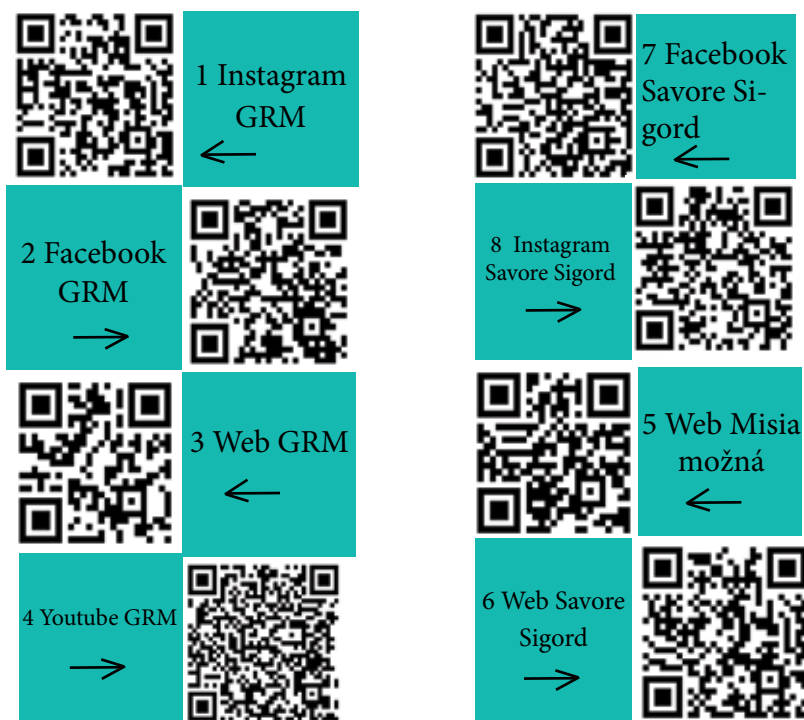
Začiatky Gréckokatolíckej rómskej misie sprevádzali letáky, brožúrky a knihy. Používajú sa dodnes. Ale v súčasnosti sa už účinne využívajú aj digitálne nástroje, weby a sociálne siete. Nielen na študijné a evanjelizačné ciele.

Online svet je možnosťou, ako otvoriť dvere do rómskej misie okolitému svetu. Ukážeme, že „misia je možná“ a chceme inšpirovať Nerómov, že má zmysel priblížiť sa aj fyzicky. Na webe a sociálnych sieťach prirodzene odstraňujeme predsudky tým, že ukazujeme bez filtra, ako vyzerá naša služba naozaj. Ktokoľvek môže vstúpiť, pozrieť sa, premýšľať a potom sa odvážiť a prísť. Naživo. Či ste laik, alebo kňaz. Či s nami chcete len stráviť čas a duchovne načerpať, alebo chcete priložiť ruku k dielu ako dobrovoľník, spolupracovník, alebo sa chcete prísť inšpirovať, ako sa Rómom priblížiť u vás doma. Budete vítaní.

Ak ste kňazom v kraji s bohatou populáciou Rómov, viete, že by vaša služba mala zahŕňať aj ich. Ale má to zmysel? Ak aj tušíte, že má, pýtate sa, ako im slúžiť. Online platformy rómskej misie sú aj na to, aby sa každý mohol pozrieť, ako to chodí u nás. Aby spoznal rómske osobnosti, ktoré sú príkladom pre každú spoločnosť.

Tieto platformy sú zároveň evanjelizačným a formačným kanálom pre samotných Rómov. Nenájdete tam len oznamy a spravodajstvo. Publikované evanjelizačné videá, podcasty, moderované diskusie jednoduchou formou a zrozumiteľnými slovami svedčia o tom, ako sa prakticky žije v Cirkvi, s Kristom. Osobné stránky rómskych služobníkov

NASTAVTE SI FOTOAPARÁT V MOBILE NA QR KÓD A ZISTITE, ČO SA TAM UKRÝVA.

Vyrastal v Krížovej Vsi pri Kežmarku. Ako najstarší zo štyroch súrodencov veľmi skoro pochopil, čo znamená zodpovednosť. Otec pracoval vo výrobe, mama sa starala o rodinu a obaja ho viedli k tomu, aby sa učil a neskončil pri ťažkej manuálnej práci. Vyštudoval klientsky manažment v Kežmarku s predstavou, že raz bude pracovať v banke alebo v službách. Realita bola tvrdšia. Prax, pohovory aj konkrétne skúsenosti mu rýchlo ukázali, že snaha a schopnosti nemusia vždy stačiť, ak je človek vnímaný najmä cez pôvod. Po sérii sklamaní skončil vo fabrike, kde si síce finančne polepšil, no vnútorne sa cítil čoraz prázdnnejší. Vedel, že toto nemôže byť jeho konečná stanica.

Od rovesníkov sa líšil aj tým, že si kupoval veľa kníh, vyhľadával samotu a štúdium. Pani z kníhkupectva mu raz povedala, že vidno, že nie je ako Rómovia z televíznych správ. Patrik pochopil, akú škodu robia médiá, ktoré idú len po senzáciách, nie po realite. Zlom v jeho živote prišiel v čase osobnej krízy, keď prijal pozvanie na Sigord. Najprv ako dobrovoľník, potom ako služobník v rómskej misii. Tam sa učil nielen slúžiť druhým, ale aj prijímať vlastný život – so všetkými ranami, otázkami a pochybnosťami. Postupne začal viesť stretnutia rómskych chlapcov, z ktorých vyrástlo stabilné spoločenstvo. Dnes o nich hovorí ako o svojich duchovných synoch.

Patrikova cesta nebola priamočiara. Prešiel obdobím vzdoru voči Bohu, pochybností aj strachu z odmietnutia – zo strany majority aj vlastnej komunity. Práve tieto skúsenosti ho však dovedli k dozretiu povolania. Rozhodnutie pre kňazstvo musel obhájiť nielen pred okolím, ale najmä pred sebou samým. Dnes študuje na GTF PU a v kňazskom seminári sa pripravuje na ďalšiu službu. Svoje povolanie vníma ako výzvu: búrať predstavu, že niektoré cesty „nie sú pre Rómov“. ☩

PISŇA BLUDNOHO SYNA

**1. UŽ MENE BLUDNOHO HRICH
ZAČAV MERZITŤI, OTCJA NEBES-
NO HO PIDU ODPROSITŤI:**

**TVIJ SYN PRESVJATYJ
BYV ZA ŇA ROSPJATYJ.
PRO JOHO ZASLUHU
PRÍJMŤI ŇA ZA SLUHU
KU SOBI.**

**2. UŽ NE JEM DOSTOJNYJ
SYNOM TVOJIM BYTŤI,
ŽYVOT BOHOBOJNYJ
NE CHOŤIV JEM ŽYTŤI.
DOVOĽ MI, SVJATYJ,
ŽEBY JEM BYV VZJATYJ
IZ BLUDNOHO KRuhu
KU TOBI ZA SLUHU,
BOŽE MIJ.**

**3. ZA MOJI PROVĚNY
NE POKARAJ MENE,
PRÍJMŤI PLAČ DITŤINY,
SERDCE ROZŽALENE.
ODPUŠŤ MI HRICHY,
VLADYKO POŤICHY,
NAJDŤI PROPADENE
I POMĚLUJ MENE
HRIŠNOHO.**

**4. SMOŤ, OTCJOVA SLAVA
IDE ŇA OBŇATŤI,
VIN NE PERESTAVAV
NA MENE ČEKATŤI.
UŽ ZVUČATŤ ZNOVA
JOHO LUBY SLOVA:
„RADUJU SJA, SYNU,
ŽE TY ZMYV PROVĚNU
SLYZAMŤI.“**

(MELODIJA: STRADALNA MATI
POD KRESTOM STOJALA)

VALÉRIA JURÍČKOVÁ VIEM, KOMU SOM UVERIL

Alexander Duchnovič pôsobil od roku 1844 ako kanonik prešovskej kapituly. V rokoch 1847 – 1848 bol vyslaný ako posol na snem do Prešporka – ako prvý a zároveň posledný takýto zástupca. V pamätiach opisuje rokovania ako chaotické, poznačené krikom, politickým tlakom a nerešpektovaním menšinových hlasov. Rok 1848 priniesol revolúciu. V apríli 1849 zaútočili na Prešov revolucionári. Mesto bránili miestni dobrovoľníci; po bojoch a ústupe obrancov sa útočníci dostali dnu.

Duchnovič bol následne obvinený pre svoju príslušnosť k „cisárskej strane“ a pre autorstvo rusínskych kníh. 27. apríla 1849 ho zatkli, verejne ponížili a pred eskortou vojakov odviekli z mesta. Dopravili ho do Košíc, kde bol krátko väznený. Potom ho previezli do košického seminára, kde mu kanonik Adam Solčányi poskytol primeranú ochranu. Do Prešova sa mohol vrátiť až 5. mája 1849 a bol pod policajným dozorom.

SÚČASNOSŤ

Duchnovičova skúsenosť je menej o politike a viac o povolani. Bol to kňaz, ktorý sa dostal do prostredia, kde sa kričalo hlasnejšie, než premýšľalo, a do situácií, kde sa potrestal nie skutok, ale identita. Napriek tomu zostal čitateľný: kým je, čo zastupuje, komu patrí. Kňaz bude občas stáť v prostredí, kde sa stráca pokoj, kde silnejšia skupina presadzuje svoju vôľu a kde je lákavé pridať sa len preto, aby bol pokoj.

Duchnovič pripomína, že kňaz má vedieť, „komu a v čo“ uveril, a nepovýšiť záujem ľudí nad Boží. Integrita je každodenná voľba nenechať sa zatahnuť do kriku, ale z ostať pri tom, čo je správne, pokojné a slúži Kristovi. (Valéria Juríčková) ✝

TIMOTEJ FEDOR FAŠIANGY

Obdobie fašiangov je v rusínskej kultúre na Slovensku známe pod bohatou škálou názvov ako mjasnica, mjasopust, zapušký, fašengy či puščaňa. Tieto rozmanité pomenovania jasne naznačujú charakter tohto času – ide o obdobie, v ktorom musela striedmosť ustúpiť a hlavné slovo dostalo hodovanie, veselosť a spoločenský život. Fašiangy sa tradične začínajú po sviatku Bohozjavenia (6. januára) a vyvrcholuju Syropôstnou nedeľou, ktorá je bránou do štyridsaťdňového pôstu pred Paschou. Hoci má toto obdobie aj duchovný význam, v tradičnej ľudovej kultúre Rusínov plnilo mimoriadne dôležitú psychohygienickú funkciu. V čase kulminujúcej zimy, keď telo i myseľ pociťovali nepokoj z nedostatku slnečného svitu a mrazivých nocí, slúžil smiech a radosť ako prostriedok na uvoľnenie nahromadeného vnútorného napätia.

Zároveň išlo o strategické hospodárenie so zásobami. Keďže potraviny z poslednej úrody sa blížili k svojmu „dátumu spotreby“, bolo nevyhnutné ich pred oteplením zužitkovať. Týkalo sa to najmä údeného a soleného mäsa, ktoré bolo treba skonzumovať práve pred dlhým pôstom. Navyše, v druhej polovici zimy začínala hydina častejšie niest, čím vznikala prebytok vajec, ktoré sa stávali základom mnohých fašiangových pokrmov.

Na rozdiel od všeobecnej predstavy o maškárach prechádzajúcich celou obcou mali rusínske fašiangy (s výnimkou obce Oľšavica) skôr komornejší ráz. Zábavy sa odohrávali v menších skupinách rozdelených podľa stavu – osobitne sa schádzali vydaté ženy, mládenci či dievčatá. Typickým javom bolo prevracanie rolí, keď sa mládenci prezliekali za ženy, alebo masky parodujúce rôzne zamestnania a etniká. Tieto maškary navštevovali tzv. kuďilňý chýžy (priadky), kde rozveseľovali prítomných. Fašiangy boli z už spomenutých dôvodov aj obdobím svadiieb. Ženy v snahe zabezpečiť si dobrú úrodu pili a tancovali, pričom skákali do výšky (často s vysokým mužom), aby im v nasledujúcom roku narástol vysoký lan alebo konope. ✝

RICHARD VAŠEČKA

UČITEĽ, KTORÉ PRIKÁZANIE JE NAJVÄČŠIE?

Stavím sa, že ste od svojich žiakov už dostali otázku: „A to sa načo učíme? Načo nám to v živote bude?“ Zvyčajne sa to týka učiva, ktoré ich nezaujalo, alebo to môže byť len výhovorka, keď sú leniví a nechce sa im učiť. Ja sa na to pozerám pozitívne. Jednoducho chcú vedieť, ktoré veci sú naozaj dôležité, podstatné.

A j Ježiš sa stretol s takouto provokačnou otázkou. Dokonca nie od žiaka, ale od iného učiteľa: „Jeden z nich, učiteľ zákona, sa ho spýtal, aby ho pokúšal: ‚Učiteľ, ktoré prikázanie v Zákone je najväčšie?‘“ (Mt 22, 35 –36) Ježiš ho „nesfúkol“, neobvinil ho, že sa len vykrúca, že je lenivý. Dal mu odpoveď, ktorá nám všetkým dodnes zvestuje, čo je v živote podstatné, ba najdôležitejšie: „Milovať budeš Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou myslou! To je najväčšie a prvé prikázanie. Druhé je mu podobné: Milovať budeš svojho blízkeho ako seba samého!“ (Mt 22, 37 – 39)

Ako ty odpovedáš svojim žiakom na ich otázky? Nesfúkneš ich? Nepodozrievaš ich hneď zo zlého úmyslu? Neobviňuješ ich? Vieš využiť ich otázky, aj keď ťa niekedy len pokúšajú, aby si im zvestoval niečo podstatné? Povedali by tvoji žiaci o tebe, že ich učíš veci dôležité; ba tie najdôležitejšie v živote? Alebo len „preberáš učivo“?

Ak chceme vedieť, čo je v živote najdôležitejšie, potrebujeme sa učiť od Učiteľa Ježiša Krista. Nielen „preberať“ jeho slová, ale ísť do hĺbky evanjelia. Učiť sa milovať. Boha, seba, žiakov. ✕

VERONIKA VERBOVÁ

ZRANENÉ DIEŤA V LAVICI

AKO ŠKOLSKÝ PSYCHOLÓG HĽADÁ CESTU UZDRAVENIA VO SVETLE VIERY?

V každej triede sedí dieťa, ktoré nesie v sebe viac, než je viditeľné na prvý pohľad. Môže byť tiché, výbušné, nesústredené alebo „problémové“. Za jeho správaním sa často skrýva zranenie – sklamanie, strach, strata či dlhodobý pocit neprijatia. Ako školský psychológ sa s týmito príbehmi stretávam denne a znovu si uvedomujem, že odborné nástroje sú nevyhnutné, no samy osebe nestačia.

Psychologická pomoc v škole má jasné hranice a odborné postupy: rozhovor, pozorovanie, práca s emóciami, podpora vzťahov. No popri tom vstupuje do procesu aj niečo krehké a hlboké – nádej. V kresťanskom prostredí nie je viera prídavkom,

ale zdrojom, z ktorého môžeme čerpať. Neznamená to nahrádzať terapiu modlitbou, ale dávať jej ľudský aj duchovný rozmer. Dieťa často nepotrebuje veľké slová. Potrebuje, aby ho niekto videl a prijal bez podmienok.

V tom sa odborná pomoc prirodzene stretáva s kresťanskou láskavosťou. Keď dieťa cíti bezpečie, môže pomenovať bolesť. A keď ju môže vysloviť, začína sa proces uzdravenia. Krátka modlitba, ponúknutá citlivo a dobrovoľne, môže byť pre niektoré deti tichým uistením, že na svoju bolesť nie sú samy. Aj môj tichý úmysel na školskej liturgii za konkrétne deti mi dáva istotu a nádej, že niekto nad nimi bdie.

Viera prináša do mojej práce školského psychológa aj pokoru. Učí ma, že nie všetko viem „opraviť“ a že niektoré rany sa hoja pomaly. No zároveň pripomína, že každé dieťa má hodnotu, ktorá nezávisí od jeho správania či výkonu. Svetlo viery nesvieti osľňujúco. Je jemné, trpezlivé a vytrvalé – presne také, aké zranené dieťa potrebuje.

Keď sa odborné poznanie spojí s kresťanskou nádejou a ľudskosťou, škola sa môže stať miestom, kde sa nerieši len učivo, ale aj lieči srdce. A niekedy práve to rozhoduje o tom, akým smerom sa život dieťaťa uberie.

RICHARD FUČKO

RÁŠŤ V LOGIKE DARU

CENTRUM
PRE RODINU

SIGORD

V októbri 2021 som spolu s priateľkou absolvoval *Kurz prípravy na manželstvo* ako bohoslovec v jeho víkendovej forme v Centre pre rodinu na Sigorde. Bolo to super, ale človek na mnohé veci do svadby v roku 2023 zabudol, keďže všetkých deväť tém sa muselo stihnúť za predĺžený víkend.

Pretočme kalendár do roku 2025 – z priateľky je manželka, sme na ka-plánke v Košiciach. Prišla ponuka zúčastniť sa na prezentácii novej metodiky *Kurzov prípravy na manželstvo* v Nimnici 29. novembra. Motivácia vycestovať bola trojaká – pripomenúť si, čo sme zabudli, urobiť si manželský výlet a spoznať novú metodiku tak, aby sme sa v nej vedeli zdokonaľiť a odovzdať ju ďalším snúbenckým párom. Rada pre rodinu KBS posunula prípravu na manželstvo na vyššiu úroveň. Pri základnej otázke, či nestačilo kozmeticky upraviť starú metodiku, lektori a metodičky zhodne odpovedali, že prišiel čas na to, aby sa obsah tém podal novým párom novým jazykom. Opakovali výzvu otca arcibiskupa metropolitu Bernarda Bobera slovami končiaceho sa Jubilejného roka 2025: „Majme odvahu otvoriť sa novosti nádeje, ktorú nám metodika prináša.“

Manželstvo, podľa dokumentov Cir-kvi, je ikonou lásky Boha k nám. Dnešný svet a mladé páry žijúce v ňom potrebujú tento symbol uchopiť im blízkym jazykom. *Amoris Laetitia* jedným dychom dodáva, že pár túto ikonu nezrkadli hneď dokonalo, ide o „dynamický proces, ktorý

pozvoľna napreduje spolu s postupným vnášaním Božích darov“. Tento proces sa nezačína a nekončí deviatimi témami kurzu – začína sa už v rodinách, priateľstvách, vo vzťahoch a pokračuje v správdzaní mladomanželov i veteránov manželského života. Každá téma získala svoj symbol, ktorý vyjadruje jej základné poslanstvo – manželstvo ako krásny diamant vytvorený tlakom skúšok; manželská láska symbolizujúca súlad v tanci; komunikáciu a konflikt predstavuje túru k spoločnému rozhodnutiu a kompromisu... Každý takýto háčik chce (budúcim) manželom ukázať to, čo sa skrýva v samotnej metodike. Len čo lektori kurzu spoznajú zverených snúbenecov, majú k dispozícii plejádu aktivít a ilustrácií, ktoré im pomôžu danú tému odprezentovať skrze zážitok, ktorý v človeku zostane dlho potom, ako zabudne slová teórie. V priebehu januára prechádzali tímy Kurzov prípravy na manželstvo webinármi, uskutočnili sa oblastné predstavenia novej metodiky a spustili pilotné testovania.

Takto praxou a životom overená a spripomienkovaná metodika sa vytlačí začiatkom ďalšieho roka. Čo z toho má manželský pár, ktorý dnes číta Slovo?

V prvom rade pozvanie rást vo svojej láske, rást v logike daru. Ak nemal to šťastie a jeho príprava na manželstvo nemala takúto podobu, stále sú ponúkané mnohé formy, ako hľadať spoločnú cestu vpred. Eparchiálne rady pre rodinu hľadajú ďalšie ochotné páry, ktoré by aktívne svedčili budúcim manželom o kráse i trňoch manželstva. Pripravuje sa *Národný týždeň manželstva* (9. – 15. február), ktorého heslo je *Tu a teraz*. Manželstvo sa neodohráva včera ani zajtra – žije sa tu a teraz.

Nie iba v spomienkach na svadobný deň, nie v plánoch na dovolenku o pol roka, ale v tom, ako sa na seba pozrieme, ako si povieme „dakujem“, v každodennom objatí, pohladení či obyčajnom pohári čaju pri kuchynskom stole. Manželstvo nie je o dokonalom načasovaní, ale o ochote byť prítomní – jeden pre druhého, práve tu a teraz. Sledujte farské nástienky a neváhajte rást spolu. (foto: freepik.com)

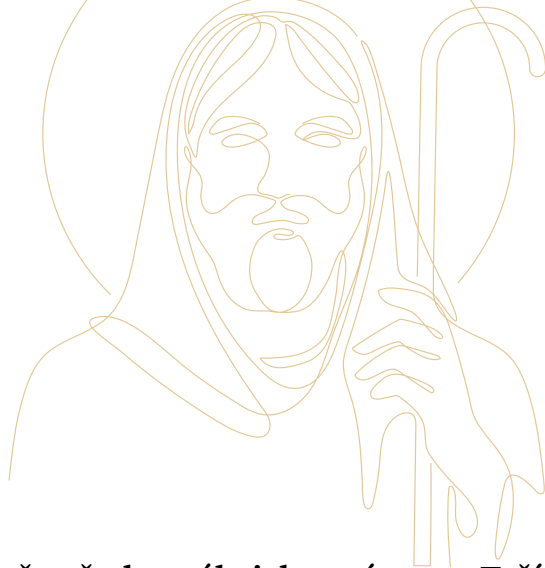

NÁRODNÝ TÝŽDEŇ
MANŽELSTVA
9-15.2.2026

Tuateraz

MATÚŠ SEJKA

PREČO MUSEL JEŽIŠ ZOMRIEŤ?

Keď niekto dostane dar, obvykle sa nepýta, čo všetko stála jeho príprava. Teší sa z neho, prijme ho a používa ho. A je to prirodzené.

V minulom čísle sme hovorili o veľmi vzácnom dare, ktorý nám daroval Ježiš Kristus – kľúčoch od raja. Dnes sa pozrieme na to, aká cena bola za tento dar zaplatená.

Raj nebol zatvorený preto, že by Boh prestal mať človeka rád. Bol zatvorený preto, lebo človek prestal Bohu dôverovať. Ako hovorí prorok Izaiáš: „Vaše hriechy sú priehradou medzi vami a vašim Bohom.“ (Iz 59, 2) Hriech nie je len zlé správanie či porušenie pravidiel, ale rozbitý vzťah. A rozbitý vzťah sa nedá opraviť jednou vetou ani mávnutím ruky.

Ježiš preto neprichádza len s učením alebo s pravidlami. Prichádza sám ako dar. Berie na seba všetko to, čo nás od Boha oddeľovalo – vinu, strach, bolesť aj smrť. Apoštol Peter o tom píše:

„Sám vyniesol naše hriechy na svojom tele na drevo.“ (1 Pt 2, 24) Kríž je miesto, kde Ježiš nesie následky ľudskej nevernosti, hoci sám nezlyhal.

Preto Ježiš musel zomrieť. Nie preto, že by Boh potreboval trest, ale preto, lebo láska berie na seba dôsledky zla, aby ho mohla uzdraviť. Ako to vyjadruje apoštol Pavol: „Boh dokazuje svoju lásku k nám tým, že Kristus zomrel za nás, keď sme ešte boli hriešnici“ (Rim 5, 8). Urobil to z lásky k nám, aby nás svojím utrpením vykúpil.

Čo to znamená v praxi?

Ukrižovanie považovali v staroveku za najhorší druh popravy. Rimanov ukrižovať nemohli. Takto trestali najmä otrokov, ktorí sa pokúsili o útek. Kríže lemovali celé kilometre cesty Via Appia až po brány Ríma.

Ježiša pribili na kríž, ale to nebolo všetko. Ešte predtým ho trýznili a mučili všetkými možnými spôsobmi. Čím sa však Ježišovo utrpenie líšilo od utrpenia tisícov iných? Existuje jeden zásadný rozdiel. Na Ježišov kríž nepribili len človeka.

Zomrela Láska sama – Boží Syn, ktorý sa stal človekom.

Hovorí sa, že niektorí boxeri poznajú „smrteľný úder“, ktorým by dokázali zabíť. Keď sa Boh stal človekom, aby svetu ukázal svoju bezhraničnú lásku, zlo sa odhodlalo k smrteľnému úderu.

Naozaj to bolo tak, akoby sa okolo roka 30 v Jeruzaleme sústredilo všetko zlo sveta, len aby Láске – Ježišovi – zasadilo rozhodujúci úder. A čo urobil Ježiš? Nezdvihol ruku. Neopätoval úder. Nebránil sa. Pred Pilátom mlčal. Vzal na seba kríž.

Dovolil hriechu, aby sa na ňom vyzúril v celej svojej sile. A zomrel, aby daroval svetu nový začiatok. Dal svoj život. Za mňa i za teba.

Tu nám môže napadnúť otázka: „Čo má človek z toho, že obetuje to najcennejšie – svoj život – za druhých? Nebolo by lepšie zostať nažive?“

Skôr než si na túto otázku odpovieme pohľadom na Ježiša, môžeme sa pozrieť do bežného života, na obyčajných ľudí, ktorí neváhali položiť svoj život za druhého.

Jedným zo svetových príkladov je poľská reprezentačná volejbalistka Agata Mrózová. Nebola len krásna ako topmodelka a vynikajúca športovkyňa, ktorá dvakrát získala titul majsterky Európy, ale aj hlboko veriaca kresťanka. V roku 2008 podľahla zákernej rakovine po tom, čo až do narodenia svojej dcéry odmietala akúkoľvek liečbu, ktorá by mohla ohroziť zdravie jej dieťaťa. Zomrela vo veku 27 rokov a zachránila život svojej dcéry. Krátko pred smrťou povedala: „Svoje rozhodnutie nelutujem. Keby som sa mala rozhodnúť ešte raz, urobila by som to isté. Odchádzam šťastná a naplnená.“

Podobný príklad nájdeme aj v nedávnej minulosti na Slovensku. Mária Sabolová, manželka gréckokatolíckeho kňaza,

obetovala svoj život za záchranu dieťaťa, keď jej v treťom mesiaci tehotenstva diagnostikovali závažnú formu rakoviny a odporúčali potrat. Ona si však zvolila život svojho dieťaťa. Dcéрка sa narodila zdravá, no Máriin pozemský život sa krátko po jej narodení, v roku 2017 skončil.

Z histórie poznáme aj silné svedectvo svätého Maximiliána Kolbeho. Počas väznenia v koncentračnom tábore Osvienčim sa dozvedel, že nacisti vybrali muža, otca rodiny, na smrť. Maximilián spontánne vystúpil a povedal: „Nechajte toho muža žiť. Vezmite si namiesto neho môj život.“ Nacisti na tento „obchod“ pristúpili. Svätého Maximiliána nechali vyhľadávať a napokon mu vpichli smrteľnú injekciu.

Agata Mrózová a Mária Sabolová zomreli za život svojich detí. Maximilián Kolbe zomrel namiesto Franciszka Gajownicza, otca rodiny. V ich príbehoch sa dotýkame tajomstva, že láska má moc prekročiť hranicu vlastného života.

Tieto obety však samy osebe nie sú cieľom. Sú znamením, ktoré ukazuje na hlbšiu skutočnosť – na lásku, ktorá sa dáva úplne a bez podmienok.

Čo znamená zástupná obeta? A prečo práve Ježišova smrť dáva zmysel všetkým ostatným obeťam? Na tieto otázky sa pozrieme v ďalšej katechéze.

OTÁZKY NA ZAMYSLENIE/DISKUSIU:

1. Keď sa pozerám na kríž, vnímam ho skôr ako niečo vzdialené z minulosti alebo ako osobný príbeh lásky ku mne? Čo ovplyvňuje to, ako sa naň pozerám?

2. Bol by som ochotný obetovať sa za niečo alebo za niekoho? Ak áno, za koho a prečo? ☪

Katechéza a aktivita pre deti:

VERONIKA MELUŠOVÁ

ZABUDNUTÁ V TEPLÁKOCH

GABRIEL MELUŠ

GABO ZA VOLANTOM

Nie som doktor, ale svojmu dieťaťu diagnostikujem neobsedantno-kompulzívnu poruchu.

Veď ono to nevie sedieť, prežiť silu prítomného okamihu. Nie som na to hrdá, ale po prebdení noci som pod vplyvom únavy skúšala aj malý finančný úplatok. Nepomohlo. To stvorenie má toľko energie, až ľutujem, že to nie je nákazlivé. Ktovie, koľko sily mali Mária s Jozefom pri výchove svojho dieťaťa. Predstavujem si, ako by to vyzeralo, keby sa Ježiš narodil v dnešnej dobe. Mária s Jozefom by určite museli pracovať a najať si nejakú babysitterku. Niekedy som si myslela, že *babysitterky* sú pre ľudí, čo uprednostnia prácu pred deťmi. Dnes si myslím, že sú pre ľudí, ktorí potrebujú pomoc, aby ich rodina prežila. A hlavne keď majú tie neobsedantné deti.

Veľmi sa bavím pri predstave zoznamky Svätej rodiny s detskou opatrovatelkou: „Tak, toto je náš malý Ježiško. Rád ľuďom mení mená. Ak vám zmení meno, nič si z toho nerobte. Domáce úlohy nerobí, lebo odkedy učil významných učiteľov v chráme, prestali mu ich dávať. Má veľmi rád chlieb a ryby, ale pozor! Ak si aj vypýta jesť, treba mu povedať, že to bude bez rozmnoženia. Lebo susedia už ďalší týždeň ryby na obed a večeru naozaj nezvládnu. Môže sa stať, že niekto zazvoní a prinesie zlato, kadidlo alebo myrhu. Ak by aj náhodou taká donáška prišla, môžete to odložiť na policu v predsieni.“

Už len ako jej povedať, že bude strážiť maloleté dieťa, čo vie kedykoľvek premeniť vodu na víno... Ha-ha. Tento výber opatrovatelky by bol istotne náročný. Je to sranda s tými deťmi. Ja viem, ja viem. Raz budem na to spomínať so spomienkovým optimizmom. Alebo ako hovorí moja kamoška: „Neboj sa, o chvíľu ti bude variť kávu.“ Tak na to sa naozaj teším!

Ktovie, čo z nej vyrastie. No myšlienky na budúcnosť musím odložiť. Už na mňa píska práčka. Konečne nejaký prejav romantiky po dlhom čase, ha-ha. A volá mi svokra, že nám nesie obed. A píše brat, či môže prísť budovať vzťah s našou malou neposedničkou. Aleluja! Boh je dobrý! Ak je toto sen, prosím, nebuďte ma z neho. Nech napíšem aspoň jednu kapitolu svojej knihy. ☺

Najhoršie je nesplnené očakávanie. Každý z nás si veľakrát vygeneroval v hlave scenár o tom, ako má vyzerat' ideálny deň, partner, príjem, biznis, šéf, dom... A čo spotreba? Ako vyzerá ideálna spotreba?

Autobusár by povedal: 25 litrov. Kuriér s dodávkou by bol rád za osem. Priaznivci dízlov sa bez akejkoľvek námahy vpracú pod päť litrov, s ľahkou nohou sa dá povozit' aj za štyri. Za ideálnych podmienok s ideálnymi pneumatikami (a s ideálnym autom, pravdaže) dokonca za tri a pol litra na sto kilometrov.

Teraz možno so zvráteným obočím prepočítavate. Ako to – štyri litre? Tri a pol? Veď v technicaku píšu štyri a pol a ja jazdím za päť. Hm, to nevychádza.

Žiadne obavy, všetko je v poriadku. V osemdesiatych rokoch minulého storočia totiž vznikol štandardizovaný test spotreby a emisií. Bol prudko laboratórny, autá sa testovali približne 20 minút, prešli 11 kilometrov, dosiahli priemernú rýchlosť 34 km/h s maximálnym diaľničným tempom 120 km/h. Zopár zastávok, niekoľko pomalých rozbehov, proste pohoda. Výsledná spotreba, povedzme, tri a pol litra.

Nastúpme do stroja času, vystupujeme v roku 2017 – nový test nahradil starú metodiku. Testuje sa oveľa prísnejšie, podmienky sa približujú realite. Výsledkom je nárast priemernej spotreby o približne jeden liter.

A ako je to teda s tým nesplneným očakávaním o vysnívanej spotrebe? Odpovedajú inžinieri z minulosti v spolupráci s biblickými autormi: spotrebu si strážme rovnako ako kroky cestou života. Jazdime tak, aby sme dosiahli laboratórne hodnoty spotreby. A žime múdro, trpezlivo a bdelo. Kto jazdí plynulo, predvída, stráži si srdce a odkladá bremená, dôjde bezpečne do cieľa.

Vyhýbajme sa prudkým zrýchleniam a brzdeniam, jazdime plynulo. (Prís 16, 32)

Predvídajme, budme vnímaví na dianie pred nami. Keď pred sebou vidíme brzdové svetlá, nezrýchľujme. Nohu z plynu, prípadne neutrál. (Mt 24, 42)

Dodržujme optimálnu rýchlosť, t. j. najvyšší možný prevodový stupeň a rýchlosť okolo 90 km/h. (Mt 7,14) Nepodceňujme správny tlak v pneumatikách. (Prís 4, 23)

Minimalizujme záťaž – čo v kufri netreba, nech tam nie je. (Heb 12, 1) ☺

MARTINA MACKOVJAKOVÁ

DÔLEŽITÉ MALÉ VÍŤAZSTVÁ

Ako každé ráno v týždni kráčal môj manžel s naším synom do škôlky. Cesta zo štvrtého poschodia je ich časom, keď ho drží na rukách a rozprávajú si rôzne láskavé veci na upevňovanie vzťahu.

V ten deň sa ho manžel opýtal: „Miláčik, kedy si ty tak vzrástol?“ „Ocko, vtedy, keď som nechcel chodiť do škôlky,“ odpovedalo chlapča. Myslím si, že náš syn netuší, akú pravdu nám opäť pripomenul.

September bol pre nášho trojročného syna doposiaľ najťažším mesiacom v jeho živote. Adaptácia na nové prostredie, ľudí a doobedie bez rodičov nás aj jeho stála veľa úsilia. Ale to je v poriadku, na adaptáciu sa často nedá pripraviť, resp. u každého je proces zvykania si odlišný. Pre každého malého človečika je to veľký životný míľnik. Snažili sme sa mu byť emocionálne blízko, podporovať ho, vypočuť, nestrašiť ho ani sa mu nevyhrážať. Záležalo nám na tom, aby vedel, že sme s ním, záleží nám na ňom a hoci je to ťažké, pomôžeme mu cez to obdobie prejsť a na konci túto potrebnú vec spoločne zvládneme.

Po mesiaci ťažkostí pomaly začali prichádzať dni, keď náš syn odchádzal do škôlky s radosťou a naše rána nesprevádzal plač a prosenie, aby nikam nemusel ísť. Okrem toho, že si zvykol, môžeme pozorovať ešte jednu oveľa dôležitejšiu vec. Je zrelší, odolnejší a, jednoducho, vyrástol. Malé veľké víťazstvo.

Keď sa vo svojich životoch obzrieme späť a snažíme sa rekapitulovať nejaké obdobie, hľadáme význam alebo dôvod, prečo sa nám jednotlivé situácie diali a zároveň, čo nás naučili, čo nám dali alebo vzali. Som si istá, že silu, odolnosť a zrelosť najviac čerpáme práve zo situácií, ktoré pre nás neboli jednoduché. Zo situácií, keď sme siahli na dno svojich síl, keď sme možno nevideli riešenie, keď sme cítili beznádej. Práve to spôsobilo, že sme museli posúvať svoje hranice v myslení či konaní. Keď nás neistota a strach formovali a očisťovali,

a to bolí. Nútili nás hľadať nové funkčné spôsoby a tie nefunkčné zanechať. A možno len vydržať a prijať stav taký, aký je, bol ten najefektívnejší spôsob, ako pohnúť veci dopredu. Škôlka sa nezmenila. Ani to, že ju musí zvládnuť bez rodičov. Zmenilo sa jeho nastavenie, a pritom vyrástol.

Máme za sebou prvý mesiac v novom roku. Istotne sme v ňom bilancovali a hodnotili ten starý. Na základe výsledkov zas nastavovali predsavzatia do nového. Doprajme si priestor na ťažké veci. Nech sa ľudia okolo nás môžu tešiť z nášho rastu. ∞

BUĎME SVETLOM V TMÁCH

Je zima, vonku je ponuro a skoro tma. No v čase Vianoc, keď domy rozžiaria svetielka, sa svet zdá zrazu krajší. Podobne je to aj s nami. Aj v ľudoch býva tma a často počujeme, že svet je plný sebeckva a zla. Tmy možno pribúda, ale nie sme bezmocní. Pán Ježiš nás pozýva bojovať proti tme: „Nech tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je na nebesiach.“

Keď stretneme láskavého, trpezlivého a verného človeka, je to, akoby sa rozvidnelo. Spomeňme si napríklad na pani N., ktorá prišla na sociálny úrad so slovami: „Zverte mi veľmi zanedbané dieťa, ja ho vypiplem.“ A naozaj – dievčatku, ktoré jej dali, venuje čas, chodí s ním k odborníkom, cvičí, učí sa s ním a obklopuje ho láskou. Dieťa z roka na rok napreduje a stret-

nutie s nimi nám vždy vyčarí úsmev na tvári. Alebo pani za pokladnicou v supermarkete, ktorá aj napriek nepríjemným zákazníkom zostáva pokojná a milá. Alebo všetci tí, ktorí s láskou opatrujú chorých blízkych, modlia sa, pomáhajú a poctivo si plnia svoje povinnosti.

Možno sa zdá, že toto svetlo je malé a pre svet bezvýznamné. No nie je tmou – svieti. Kto už niekedy zostal v úplnej tme, vie, akú úľavu prinesie aj slabý lúč svetla, napríklad presvitajúci cez kľúčovú dierku, ktorý ukáže cestu von. Stačí sa zamerať na hľadanie

Svetla sveta a drobných svetiel okolo nás. Boh nám dôveruje, nechť nás narodíť sa práve do týchto časov. Vedel, že s jeho pomocou dokážeme robiť svet lepším a krajším. Buť svetlom v tme. (Elena Uhláriková)

MÁRIA DUDOVÁ-BAŠISTOVÁ

OD NECHTOV K MUZIKE

Medzi novoročnými želaniami nájdem aj jedno unikátne. Kamarátka mi poslala video. Vianočná koleda. Tradičná, no nie hocijaká. Je totiž v podaní jej šikovnej malej dcérky.

Tá ju vskutku nádherne zahrála na akordeóne. Pršteky jej pomaly a pozorne našľapujú na klávesy – sú to tie čarovné začiatky. Ani som nevedela, že ju oslovil tento nástroj, ktorý je veľký takmer ako ona sama. Vysvetlenie príde hneď v ďalšej správe. „Teta Maja, máš nástupkyňu,” hrdo konštatuje jej mamka. Dozvedám sa, že malá stále opakovala, že aj ona chce hrať na harmonike ako tá teta zo svadby. A keď ju to neprechádzalo, dali ju na ZUŠ-ku. Ani po mesiacoch entuziazmus nevyprchal. Veľmi ma to zahreje pri srdci. V spomienkach sa vraciam na onú svadbu. Musím sa zasmiať.

Pamätám si to ako dnes. Letná svadba, chvíľka prestávky, po hudobnom kole spotená skladám z pliec harmoniku. Keď sa vrátim k stolu, prikmotrí sa malá dievčatko. Prv mi hanblivo donesie zlaté srdiečko z konfety, po chvíľke kus koláčika. Takto opatrne sa postupne skamošíme. Až sa mi posadí na kolená. Keď chytí do ruky moju dlaň, je motívacia nášho ultrarýchleho kamarátstva vzápätí odhalená. „Máš pekné nechty,” skonštatuje.

„Ďakujem za pochvalu,” poteším sa. Predsa len, lichôtka od inej ž(i)en(k)y má vždy jedinečný nádych. Moja nová

kamoška po zhodnotení vizuálu vyskúša aj ich pevnosť. „Tie nezlomíš, nie sú umelé,” upozorňujem ju. „Ale sú dlhé,” protirečí mi. Zahľadím sa na ne. Žeby až tak? „Sú také akurát. Aby sa dalo s nimi hrať,” vysvetľujem presvedčivo. Nepresvedčila som ju. „Treba ich ostrihať,” zhodnotí. Moja hrdosť splasne. „Keď budú väčšie, ostrihám,” kľučkujem a hľadám kompromis. „Moja mamka má krátke, aha,” kývne smerom k mame – vtedy cudzej žene, dnes už kamarátke –, ktorá má na rukách batola a vedľa chlapca o čosi väčšieho ako moja kamoška. „A nemá ich ani nalakované,” zdôrazní. Začínam v argumentovaní značne ochabovať. „Noo, aj mamka ich má pekné,” zdôrazním. Nič lepšie mi nenapadne. Malá odvráti pozornosť od mamy opäť k cyklámenovej farbe na mojich nechtoch. „A ty máš deti?” premostí spontánne.

„Nemám. Len teraz teba tu na kolenách,” odpovedám, no nemám ani potuchy, ktorým smerom ide jej myšlienkový pochod. „Ty nemôžeš mať deti ako moja mamka,” zhodnotí. „Hmmm?” zareagujem fakt duchapľne. Ale malá má vysvetlenie nespochybniteľné. „S takými dlhými nechťami, čo si nechceš ostrihať, by si ich celkom doškrabala...” Jutro rano

idzem štrihac, napadne mi. Ale malú ubezpečujem, že určite neškrabem. A keby hrala na harmonike, sama by videla, kedy sú nechty už dlhé a zasekávajú sa medzi klávesmi či basami, a treba ich ostrihať.

Keď si dnes nanovo prehrávam jej video s akordeónom, opäť sa musím usmiať. Ako dobre, že ju vtedy moje nechty zaujali! Muzikantské pole má novú členku. Už sa teším, ako budem na oslave svojej päťdesiatky kontrolovať dĺžku jej nechťov ja. ☺

BAZIL VEĽKÝ: MORALIA ETICKÝ – MANUÁL PRE ŽIVOT VO SVETE

V nedeľu 30. novembra Byzantinos, o. z. v spolupráci s Košickou eparchiou predstavilo ďalšiu publikáciu v úspešnej sérii duchovnej literatúry – knihu *Moralia* – Etický manuál pre život vo svete od jedného z najvýznamnejších cirkevných otcov, svätého Bazila Veľkého. Tento preklad diela významne obohacuje spektrum kvalitnej literatúry zameranej na tradíciu kresťanského Východu. Mimoriadne obľúbený svätec východnej Cirkvi prichádza k čitateľom so zbierkou etického manuálu pre život. Spoznávajú lepšie svätého Bazila, nebežíme za cudzou náukou, ale nanovo objavujeme naše vlastné korene, dedičstvo otcov, z ktorého vyrastáme aj my. Knihu si možno zakúpiť v kamenných predajniach *Ekumena*, ako aj v jej e-shope. (TS KE a Daniel Černý)

NICOLA GIRASOLI: ENTUZIAZMUS

Ako spoločnosť i jednotlivci dnes neraz čelíme sklamaniam a rezignácii. Táto kniha ponúka predovšetkým mladým ľuďom duchovnú cestu, ktorá ich privedie k životu plnému radosti a entuziazmu. Zameriava sa na obnovenie sebaúcty a otvorenosti voči iným s istotou, že Boh v našom živote dokáže všetko. Mons. Nicola Girasoli, apoštolský nuncius na Slovensku, vidí šírenie evanjelia nadšeným životom v Kristovi ako nosnú silu obnovy sveta polarizovaného do mnohých izolovaných spoločenstiev. Jeho entuziazmus pramení z hlbokej viery rovnako ako z bohatých skúseností štyridsiatich rokov diplomatickej služby na piatich kontinentoch. (Spolok sv. Vojtecha))

PREČO FIRMY ŠETRIA PRÁVE NA TOM, ČO IM MÁ PRINIESTĽ BUDÚCNOŠŤ?

Predpokladám, že každý z nás už do niečoho investoval. Pre lepšie pochopenie som sa pustil do pátrania, aby som slovo investícia čo najlepšie definoval. Podľa portálu cudzieslova.sk môžeme investíciu definovať ako náklady na zaobstaranie, vybudovanie či opravu niečoho; kapitál vložený do firmy; stále aktíva podniku, napríklad pozemky, stroje či budovy; novo zaobstarané základné prostriedky podniku.

Nemusí ísť len o financie, ale aj o čas – napríklad ten, ktorý venujeme svojim deťom alebo vnúčatám. Zároveň verím, že s časom, ktorý investujeme, sa snažíme narábať opatrne a očakávame istý výsledok. Niekedy však výsledky nevidíme hneď, ba dokonca ani po dvoch či troch rokoch. Napriek tomu investujeme svoj čas do detí aj v období „krízy“, keď nepočúvajú alebo sú príliš malé na to, aby naplnili naše očakávania. Prečo? Pretože veríme, že z nich vyrastú dobrí a hodnotní ľudia. A presne táto úvaha ma priviedla k zamysleniu nad marketingom ako nad investíciou.

Pred istým časom som absolvoval dve marketingové konzultácie s dvoma rozdielnymi klientmi. Nastala väčšia kríza, ochladenie trhu, respektíve strach z nepoznaného. Klient číslo jeden sa rozhodol znížiť rozsah služieb a obmedzil výdavky na marketing v domnienke, že s menším rozsahom dosiahne rovnaké výsledky a zároveň ušetrí financie.

Klient číslo dva prišiel s rovnakými obavami. Na rozdiel od prvého klienta však pochopil, že do budovania značky treba investovať aj v čase neistoty a krízy. Dokonca počas prvej vlny pandémie COVID-19 pripravil e-shop a požiadal nás o spustenie kampaní, keďže kamenné prevádzky boli zatvorené. Bez e-shopu a investície do reklamy by dnes jeho firma pravdepodobne už neexistovala.

Vráťme sa však k druhej kríze, respektíve k opätovnému „strachu z nečakaného“. Klient aj tentoraz pokračoval v investíciách do marketingu. A viete, čo prinieslo? Medziročný nárast od roku

2020 vo výške 200 000 € a navyše – v konsolidačnom roku firma prvýkrát prekonal hranicu jedného milióna eur v tržbách.

Pamätáte si na klienta číslo jeden? Po šiestich mesiacoch spolupráce prišiel s otázkou, prečo výsledky nie sú rovnaké a prečo sa mu nedarí budovať značku. Naša odpoveď bola jednoduchá: robíme pre vás maximum. No prestali ste investovať do rozvoja svojej značky.

Príbeh druhého klienta, našťastie, pokračuje. Pochopil, že marketing je investícia, „rozviazal nám ruky“ v spolupráci a dnes môžeme jeho značku budovať ešte intenzívnejšie. Ak chceme, aby naša značka alebo naše úsilie prinášali výsledky, musíme do nich konzistentne investovať rôzne prostriedky. Vysvetlím to na jednoduchej marketingovej rovnici: Stratégia

× reklamný rozpočet × konzistentnosť × značka × čas × vizuálna identita = výsledok. Ak ktorúkoľvek z týchto položiek nahradíme nulou, výsledok bude nula.

Áno, akúkoľvek investíciu treba dôkladne zvážiť. Osobne však odporúčam začať aspoň v malom. Odborné analýzy ukazujú, že pravidelné investovanie mesích súm v čase môže znížiť riziko zlého načasovania vstupu na trh a pomáhať investorom zostať konzistentne v investičnom pláne.

Finančný svet je len pomôckou na vysvetlenie investícií v našom živote. Preto ak máte v čase krízy chuť vzdať sa niečoho, čo vám dáva zmysel, povzbudzujem vás vytrvať a veriť, že vaša konzistentnosť prinesie dobré ovocie. ∞

PETER SOLEJ

LISTOVÁ A ELEKTRONICKÁ KOMUNIKÁCIA

Slovo má nielen veľkú moc, ale aj silný význam. Nezabúdajme na skutočnosť, že jeho dodržaním sa z mužov stávajú džentlmeni a zo žien dámy.

PÍSOVNÁ KOMUNIKÁCIA

Najstaršou a najvýznamnejšou formou komunikácie je popri osobnom rozhovore práve písomná komunikácia. Je veľakrát prvou formou vzájomného kontaktu. A keďže nikdy nemáme druhú šancu urobiť prvý dojem, mali by sme k písaniu listu, sviatočného pozdravu, blahoželaní či kondolencie pristupovať so zodpovednosťou a úctou. A tú prejavíť v obsahu aj forme. V našom geografickom priestore sa osobný list píše na papier formátu A4. V hlavičke listu má byť uvedené meno a pozícia odosielateľa, ktoré môžu byť doplnené erbom či logom spoločnosti, v ktorej mene list píšeme. Nasleduje uvedenie dátumu a miesta odosielateľa a následne list v koncepte: úvodné oslovenie, samotné jadro listu členené

do odsekov, záverečná fráza a podpis. Vľavo dole uvádzame adresáta bez uvedenia ulice a PSČ. Tieto údaje majú byť obsahom obálky. Napríklad, ak by sme písali list metropolitovi Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, vľavo dole bude na liste uvedená nasledujúca adresa: Jeho Vysokopreosvietenosť vladyka Jonáš Maxim, prešovský arcibiskup a metropolita Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, Prešov. Formálny list by sme mali podpisovať plniacim perom s použitím atramentu vo farbe vytlačenej textu. V dnešnej modernej dobe sa mnohí snažia klasickú komunikáciu nahrádzať elektronickou. V tomto kontexte je vhodné podotknúť, že tradičná písomná korešpondencia je vyšším prejavom úcty a zároveň slúži ako podklad na hodnotenie histórie v budúcnosti.

ELEKTRONICKÁ KOMUNIKÁCIA

V uplynulom desaťročí celosvetovo stúpol význam elektronickej komunikácie. Poznáme ju vo forme SMS či MMS správ, využívania komunikačných prostriedkov sociálnych sietí či pri písaní elektronických listov, teda e-mailov. Samozrejme, aj etiketa a protokol sa vyvíjajú, no i táto forma komunikácie má svoje pravidlá. Pri elektronickej komunikácii rovnako nesmieme zabúdať na pozdrav či oslovenie v úvode textu ani na záverečnú frázu vyjadrujúcu úctu či pozdravenie. Dnes je veľmi častým javom vyjadrovať svoje blahoželaní k rozličným sviatkom taktiež formou elektronickej komunikácie. Mnohokrát si vymieňame rozličné obrázkové pozdravy alebo zdieľame fotografie. Pri tejto forme komunikácie treba pamätať na to, že zaslaná fotografia je síce prejavom spomienky a úcty, no určite neurobí takú radosť ako ručne napísaný pozdrav, pri ktorého tvorbe si aj časom minútým na jeho prípravu uctieľame adresáta. ∞

VÝZNAM ODPOVEDE

V minulosti sme si už priblížili význam pozdravu a odpovede naň. To isté platí aj pri písomnej či elektronickej komunikácii. Žiaden list, e-mail či telefonicky vyjadrené blahoželanie by nemali ostať bez odpovede. Ak ide o komunikáciu v pracovnej oblasti a adresát sa rozhodol ponuku či návrh odmietnuť, má to urobiť formou odpovede a zdvorilo vyjadriť svoje zamietavé stanovisko. Neodpovedať, resp. ignorovať prijatú korešpondenciu je veľkou neslušnosťou a pre odosielateľa môže byť aj bolestivým gestom. (foto: Peter Solej, lektor protokolu a etikety)

1 NE | NEDELA O MÁRNOTRATNOM SYNOVI PREDSVIATOK STRETNUTIA

Otec, daj mi časť majetku,

ktorá mi patrí. (Lk 15, 12)

Za týmto výrokom sa skrýva každá egoistická vízia človeka žiť si svojím životom. Vo falošnej domnienke, že takto sa stane slobodný, mladík vlastne zneužíva svoju slobodu v bahne morálnych pádov. Stal sa otrokom svojich zlých žiadostí, veď každý je otrokom toho, kto sa ho zmocnil. Z tohto položenia ho prebrala až vnútorná nespokojnosť so sebou, ktorá naštartovala cestu pokánia a návratu. Aký nádherný je obraz otca, ktorý v podobenstve nepochybne predstavuje samého Boha! Otec je napriek odchodu syna plný očakávania a nádeje na jeho návrat. Túžba po záchrane syna je väčšia ako bolesť zo straty. Vidiac ako sa vracia, vyjde mu naproti a prejavuje milosrdnú lásku. Proti zákonu spravodlivosti postavil otec totálne odpustenie.

Liturgia: Liturgia: 1 Kor 6, 12 – 20, zač. 135; Lk 15, 11 – 32, zač. 79; hlas 1.; predobrazujúce antifóny a blaženstvá; tropár z hlasu a predsviatku, *Sláva*, kondak z triódy, *I teraz*, predsviatku; prokimen, *Aleluja* a pričasten z hlasu (HS: 143, 359, 202; PZ: 96, 337, 164; HP: 97, 351, 161)

2 PO | STRETNUTIE PÁNA ...moje oči uvideli tvoju spásu... (Lk 2, 30)

V bežnom živote je čakanie nepríjemné, lebo nás oberá o možnosť realizovať nabitý program dňa. Preto sa snažíme vyhnúť sa mu, ako sa len dá. Ak ide o Boha, prosbu k nemu alebo volanie o pomoc pri riešení nejakej záležitosti, a on hneď neodpovedá na naše volanie, sme rozčarovaní. Akoby sme mali právo diktovať Bohu, kedy a ako sa má prejavíť a pomôcť nám. Chýba nám trepezlivosť a vytrvalosť. No na Boha sa nejde s hlukom či nervozitou, lež tichým, vytrvalým a zmysluplným čakaním. Už starozákonný žalmista napísal: „Čakal som, čakal na Pána a on sa ku mne sklonil.“ (Ž 40, 2)

Boh nás ľudí vychováva čakaním. Vedie nás k hĺbkam nášho bytia, kde sa chce stretnúť s každým z nás. Osvedčenými priestormi na stretnutie s Bohom sú osobná modlitba, tichá adorácia a ponor do vlastného vnútra či svedomia. Najosobnejšie stretnutie s Ježišom sa nám ponúka pri prijímaní Ježiša v Eucharistii.

Liturgia: Hebr 7, 7 – 17, zač. 316; Lk 2, 22b – 40, zač. 7; predobrazujúce antifóny a blaženstvá; menlivé časti zo Stretnutia; požehnanie sviec; myrovanie (HS: 360; PZ: 338; HP: 352)

3 UT | SVÄTÝ A SPRAVODLIVÝ SIMEON A PROROKYŇA ANNA

... svetlo na osvietenie pohanov... (Lk 2, 32)

Simeon a Anna sa vyznačovali trepezlivosťou čakaním na rozhodujúcu udalosť ich dlhého života. Biblický text až trikrát spomenie, že Simeon bol vo svojom živote vedený Svätým Duchom. Mal zvláštne osobné privilegium, keď mu Duch zjavil, že neumrie bez toho, aby uvidel očakávaného Mesiáša. Simeon sa na toto stretnutie s Pánom vytrvalo pripravoval. A keď prišla tá správna chvíľa, bol znova vedený Svätým Duchom na správne miesto, t. j. do chrámu, aby na vlastné oči uvidel „svetlo na osvietenie pohanov“. Vydal svedectvo o radosi a požehnaní chvíle, ktorá sa stala vrcholom jeho života. Držiac malého Ježiša na rukách velebil Boha za to, že mu splnil duchovnú túžbu po stretnutí so Spasiteľom sveta. Bol taký naplnený duchovnou radosťou, že už viac od života ani nečakal. Niečo podobné sa udialo aj v živote nábožnej ženy Anny. Aj ona dostala odmenu za svoju vytrvalosť v tom, že spoznala v obetovanom dieťati pravého Boha a mohla o tom rozprávať aj iným ľuďom.

Liturgia: 1 Jn 3, 10b – 20, zač. 72; Mk 14, 10 – 42, zač. 64 (radové); Hebr 9, 11 – 14, zač. 321b; Lk 2, 25 – 38, 8 (sv.); predobrazujúce antifóny a blaženstvá; menlivé časti zo Stretnutia a sviätcom (HS: 361; PZ: 340; HP: 354)

4 ST | PREPODOBNÝ IZIDOR PELUZIJSKÝ

A kým ešte hovoril, prišiel
Judáš... (Mk 14, 43)

Je naveky zaznamenané v evanjeliu, že jeden z Ježišových učeníkov menom Judáš sa stal hanebným zradcom. Lepšie, ako sa pítvať v odpovedi na otázku, prečo to urobil, je zobrať si poučenie pre svoj život. Keby mal Judáš úprimný osobný vzťah s Majstrom, nezradil by ho. Ale on podľahol svojej vlastnej vízii o čakanom Mesiášovi, do ktorej Ježiš nezapadal. A navyše, „koreňom všetkého zla je láska k peniazom“. (1 Tom 6,10) To je varovanie pre každého Ježišovho nasledovníka v akejkol'vek dobe. Kto chce patriť Ježišovi, nemôže si dať srdce zviazať otroctvom mamony. Preto vyhod' zo srdca každú chamtivosť a márnivosť. Boh volá k sebe každého človeka, ale nie každý človek sa riadi Božími radami a odporúčaniami. Na vlastnú škodu. Ježiš chce, aby každý jeho učeník bol šťastný. Nešťastní sú tí, ktorí si zo svojho zlyhania nevezmú ponaučenie a ďalej kráčajú po ceste hriechu.

Liturgia: 1 Jn 3, 21 – 4, 6, zač. 73; Mk 14, 43 – 15, 1, zač. 65; predobrazujúce antifóny a blaženstvá; menlivé časti zo Stretnutia okrem vchodu (HS: 360; PZ: 338; HP: 352)

5 ŠT | MUČENICA AGÁTA A Pilát... prepustil im Barabáša. (Mk 15, 15)

Pilát ihneď vedel, že Ježiša „vydaliz nenávisť“, a preto nechcel mať s tým nič spoločné, veď vravel: „A čo zlé urobil?“ Odpoveď davu však bola: „Ukrižuj ho!“ Ponúkol im aj voľbu, koho chcú, aby im prepustil: nevinného Ježiša alebo zločincina Barabáša. A špička náboženského a právnického života reagovala: „Nie toho, ale radšej Barabáša!“

I dnes Barabáši žijú na slobode, i keď sú zločinci, a spravodliví trávajú desaťročia vo väzniciach a visia na šibenici. Ježiš Kristus dovolil, aby naša nespravodlivosť, náš hriech, hriech jeho generácie, egoizmus, predstavitelia vtedajšej politiky a náboženský lídri ho zajali a priviedli na kríž. Ježiš Kristus zobral tento egoizmus na svoje telo. A čo sa stalo? Tohto Ježiša, ktorého nezachránila rímska spravodlivosť reprezentovaná Pilátom ani židovská nábožnosť vyjadrená láskou k Tóre, tohto Ježiša Krista Boh vzkriesil na tretí deň a učinil ho Pánom.

Liturgia sv. Bazila Veľkého s večierňou: 1 Jn 4, 20 – 5, 21, zač. 74; Mk 15, 1 – 15, zač. 66; predobraz. antif. a blažen.; menlivé časti zo Stretnutia okrem vchodu (HS: 360; PZ: 338; HP: 352)

6 PIA | ZAKONČENIE SVIATKU STRETNUTIA

...a Bože môj, Bože môj,
prečo si ma opustil? (Mk 15, 34)

Napraviť tragickú chybu prvých ľudí a urobiť zadostučinenie za Adamov priestupok – hriech mohol iba ten, kto nepodlieha žiadnemu hriechu. Preto sa Ježiš narodil a preto zomrel. Tak ako hriech priniesol človeku smrť, tak smrť Boho-človeka priniesla ľudstvu život. Viete, čo je na Kristovom utrpení také vzácne? Fakt, že hoci je sám a opustený, neopúšťa človeka. Nebeského Otca sa pýta slovami žalmu: „Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?“ A nám dáva najavo, že stojí pri nás a prihovára sa za nás. Len my ľudia vieme rýchlo opustiť Boha. Vynecháme ho zo svojho života kvôli prízemným hodnotám a potom už nemáme sil počuť jeho jemný hlas a vrátiť sa k nemu. Nech nám Ježišova smrť vnukuje, aby sme sa stávali opravdivými kresťanmi, Kristovými učeníkmi. My vieme, že vykupiteľské dielo sa nekončí smrťou, ale vzkriesením. No pre toho, kto hreší a nekajú sa, nemá vzkriesenie význam, pretože ho nevzkriesi k večnému životu, ale k večnému zatrateniu.

Liturgia: 2 Jn 1, 1 – 13, zač. 75; Mk 15, 22. 25. 33 – 41, zač. 68; predobraz. antif. a blažen.; menl. časti zo Stretnutia okrem vchodu; zdržanlivosť od mäsa (HS: 360; PZ: 338; HP: 352)

7 SO | MÄSOPÔSTNA SOBOTA – PRVÁ ZÁDUŠNÁ

Prepodobný Partenios

*Kto počúva moje slovo a verí tomu...,
má večný život... (Jn 5, 24)*

Naša kresťanská viera nás povzbudzuje, aby sme nielen mali nádej na večný život, ale sa aj prihovárali pred Bohom za tých, ktorí nás predišli do večnosti. Začínáme preto sériu zádušných sobôt so spomienkami na zosnutých. Život bez dimenzie večnosti by bol ako život bez konečného zmyslu. Podobal by sa plavbe na lodi, ktorú unáša vietor a vlny tam, kam chcú. Ale my máme stanovený cieľ života – návrat k Bohu. Neubezpečuje nás o tom vlastná skúsenosť, ale Božie slovo. Ježiš s opakovaným dôrazom hovorí: „Kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepôjde na súd, ale prešiel zo smrti do života.“ (Jn 5, 24) Jedna brána sa pri smrti zatvorí a druhá brána nového života sa otvorí. Modlime sa za našich zosnutých a usporiadajme si vlastný zmysel života. Ako si ho usporiadame, tak žijeme.

Liturgia: Júd 1, 1 – 10, zač. 77; Lk 22, 39 – 42. 45b – 71. 23, 1, zač. 109; každodenné antif. ; menl. časti z utorka (HS: 155; PZ: 109; HP: 110)

8 NE | MÄSOPÔSTNA NEDELA VELKOMUČENÍK TEODOR STRATILÁT

*... som bol hladný a dali ste
mi jesť... (Mt 25, 35)*

To slovo, aké má moc spasť naše duše, je meno Ježiš. „Každý, kto vyzva meno Pánovo, bude spasený.“ Pamätáme sa ešte na študentské časy. Keď sa blížila nejaká skúška, privítali sme, keď profesor dopredu vymedzil otázky, aby sme sa pripravili. V podobenstve o poslednom súde Ježiš predstavuje projekt konca sveta. Pôjde o poslednú skúšku z celého nášho života. Vyžaduje si to Božia spravodlivosť. Za hlavné kritérium tejto skúšky určuje praktickú lásku. „Lebo som bol hladný a dali ste mi jesť; bol som smädný a dali ste mi piť...“ (Mt 25, 35) O láske sa veľa píše, hovorí, nakrúcajú sa filmy... Ale v reálnom živote nám často uniká medzi prstami. Láska je postoj vôle, ktorý sprevádza cit, a korunuje sa dobrým skutkom. Len takéto komplexná láska má pred Bohom hodnotu. Naša viera sa má prejavovať v živote skutkami lásky. Každý takýto skutok je ako lúč. Pripomína druhému, že Boh je svätý, dobrý, láskavý.

Liturgia: Jak 1 Kor 8, 8 – 9, 2, zač. 140; Mt 25, 31 – 46, zač. 106; hlas 2.; predobraz. antif. a blažen.; tropár hlasu, *Sláva i teraz*, kondak z triódy; prokimen, *Aleluja* a pričasten z triódy (HS: 144, 203; PZ: 97, 165; HP: 98, 163)

9 PO | MUČENÍK NIKEFOR

*Nemám väčšej rados-
ti, ako keď počujem, že
moje deti žijú v pravde. (3 Jn 1, 4)*

Takto sa vyznáva apoštol Ján v úvode svojho tretieho listu. Pravda a jej hľadanie je čosi podstatne dôležité v ľudskom živote. Rozumová prirodzenosť ľudskej osoby nabáda človeka hľadať pravdu (porov. GS, 15). Základnou charakteristikou hľadajúceho je otvorenie sa na pravdu. Najbližšie k pravde je hľadač pravdy. Na druhej strane, kto pravdu nehľadá, slobodne sa zbavuje úlohy vyplývajúcej z vlastnej dôstojnosti ľudskej osoby. Dnes máme zhluk mnohých informácií, ale to vytvára skôr bludisko ako pravdu. Myslenie charakterizuje človeka, aby preskúmal stav vecí až po tajomstvo. Až po tajomstvo Boha. Ak sa podarí objaviť nejakú čiastkovú pravdu v materiálnom svete, ľudský život sa posúva dopredu. Pri objavení pravdy o Bohu sa posúva náš duchovný a mravný život smerom ku Kristovi, ktorý vyhlásil: „Ja som cesta, pravda a život.“ (Jn 14, 6)

Liturgia: 3 Jn 1, 1 – 15, zač. 76; Lk 19, 29 – 40, zač. 96; každodenné antifóny; menlivé časti z pondelka (HS: 154; PZ: 108; HP: 109)

10 UT | MUČENÍK CHARALAMPÉS

*No nie moja, ale tvo-
ja vôľa nech sa stane! (Lk 22, 42)*

Starozákonný žalmista vyriekol osvedčenú pravdu pre krízové situácie: „Nespoliehajte sa na kniežatá ani na ľudí vôbec; oni pomôcť nemôžu.“ Ježiš vchádza na Olivovú horu pred svojim utrpením a obracia sa na nebeského Otca v modlitbe: „Otče, ak chceš, vezmi odo mňa tento kalich! No nie moja, ale tvoja vôľa nech sa stane!“ Tým dáva apoštolom i nám príklad, ako sa treba zachovať v ťažkých situáciách. Plniť Božiu vôľu sa nám ľuďom zdá veľmi náročnou úlohou. Najmä vtedy, ak si to vyžaduje sebazápor a zrieknutie sa svojich sebeckých pohnútok. Ale inak sa neprepracujeme k dokonalosti a svätosti. Lebo Boh má pre každého z nás pripravený najlepší plán pre život. Zrieknuť sa tohto plánu kvôli pohodliu by znamenalo vymeniť trvalé bohatstvo za chvíľkový pôžitok. A to nechceme. Nezabúdajme, že k plneniu Božej vôle nám Boh ponúka svoju pomoc. Prijímame ju a spolupracujeme s ňou! Tak ako Ježiš na ceste uponíženia nám dáva poznať, že zmysel nášho života je v poslušnosti Bohu a jeho vôli.

Liturgia: Júd 1, 1 – 10, zač. 77; Lk 22, 39 – 42. 45b – 71. 23, 1, zač. 109; každodenné antif. ; menl. časti z utorka (HS: 155; PZ: 109; HP: 110)

11 ST | HIEROMUČENÍK BLAŽEJ

*... obráťte sa k Pánovi,
svojmu Bohu... (Joel 2, 13)*

Dnes je prvý aliturgický deň pred Veľkým pôstom. Namiesto novozákonných čítaní počúvame výzvy prorokov Starého zákona na obrátenie a pokánie. Prorok Joel zdôrazňuje, že obrátenie je primárne výzvou na zmenu v srdci, až tak treba robiť aj viditeľné znaky pokánia, ako sú nárek, pôst a roztrhanie rúcha. To posledné je u Židov dodnes znakom smútku. Pokánie z náboženského hľadiska má zmysel preto, lebo Boh je „dobrý, milosrdný, trpezlivý a veľmi lútostivý“ (Joel 2, 13). On sám volá k pokániu a on aj udeľuje ovocie pokánia, čiže odpustenie hriechov. Proroci nie sú ničím iným, než mocným hlasom, ktorý odovzdáva ľudu Božie slovo a výzvu. My kresťania máme ešte o dôvod viac na pokánie. Je to Kristus na kríži. V duchovnom živote potrebujeme zažiť „prelomový deň“ svojho života, v ktorom si uvedomíme, ako Boh miluje zadarmo, nie preto, čo sme pre neho urobili. Ale vďaka Ježišovej obete na kríži, kde daroval odpustenie hriechov, skôr ako by sme si to zaslúžili.

Aliturgický deň: 6. hodinka: Joel 2, 12-26; na večereri; Joel 3, 12 – 21

12 ŠT | ARCIBISKUP MELETIOS

*Tento človek bol naozaj
spravodlivý. (Lk 23, 47)*

V zmysle jedného z Ježišových blahoslavenstiev platí, že prenasledovaní pre spravodlivosť obsiahnu nebeské kráľovstvo. Prvým spravodlivým v očiach Boha je sám Ježiš, lebo je bez hriechu. Pochopil to aj rímsky stotník, keď vo chvíli Ježišovej smrti vyriekol svedectvo: „Tento človek bol naozaj spravodlivý.“ Na druhej strane tu máme ľudskú spravodlivosť, podľa ktorej boli ukrižovaní dvaja zločinci. Jeden si to uvedomoval, preto prosil spravodlivého Ježiša: „Ježišu, spomeň si na mňa, keď prídeš do svojho kráľovstva.“ A Ježiš ho pre jeho skrúšenosť obdaril miestenkou v nebi. Apokryfy nazývajú tohto lotra Dismasom. Dismas je silným symbolom Božieho milosrdenstva, pokánia, nádeje na spásu aj pre tých, ktorí sa obrátia až v poslednej chvíli života. Ježiš svojou smrťou dáva šancu aj nám získať novú spravodlivosť. Vždy môžeme povstať, oľutovať a tak prijať Božie kráľovstvo či vstúpiť doň.

Liturgia: Júd 1, 11 – 25, zač. 78; Lk 23, 1 – 34a. 44 – 56, zač. 110; každodenné antifóny; menlivé časti zo štvrtka (HS: 157; PZ: 112; HP: 113)

13 PIA

PREPODOBNÝ MARTINIÁN

*Pôjdu teda veľké kmene
a mocné národy hľadať Pána zástupov...
a udobriť Pánovu tvár. (Zach 8, 22)*

Môj dom môže byť aj srdce človeka. Jedným z poslaní pravého proroka je vidieť dopredu (prorok je roé, tzn. vidiaci), ďalej ako obyčajný človek. Boh sa v čítaní prihovára prorokovi Zachariášovi a hovorí, že po pamätných pôstnych dňoch, ktoré Izraeliti pravidelne konali, prídu dni radosti a oslavy. Po návrate z babylonského zajatia bude obnovený Jeruzalem a zástupy z rôznych národov prídu k Sionu prosiť Boha o priazeň a pripojiť sa k Božej sláve. Tieto národy symbolizujú univerzálnu prítomnosť Božej spásy. V širšom kontexte sa táto pasáž vníma aj ako predpoveď o čase Mesiáša, ktorý rozšíri možnosť spásy na všetkých ľudí.

My už nehľadíme na Krista prorockým zrakom, ale očami prítomnej viery. Aby sme ho skutočne „videli“, potrebujeme očistu. Preto je pôstny čas posvätným časom našej vnútornej očisty od zla a hriechu.

Aliturgický deň: 6. hodinka: Zach 8, 7 – 17; večiereň: Zach 8, 19 – 23; Prís 10, 7. 6. 3, 13 – 16. 8, 6. 34 – 35. 4. 12. 14. 17. 5 – 9. 1, 23. 15, 4; Prís 10, 31 – 11, 2. 4. 3. 5 – 12; Múd 4, 7 – 15;
zdržanlivosť od mäsa

14 SO

SYROPÔSTNA SOBOTA PAMIATKA OTCOV, KTORÍ SA PRESLÁVILI PÔSTMI

... void do svojej izby, zatvor za sebou dvere a modli sa... (Mt 6, 6)

K pôstu sa pridružuje modlitba, ktorá mu dáva náboženský význam. Ježiš nám neurčuje vonkajší rámec modlitby. Ale pripomína, že aj modlitba sa dá ľahko zneužiť, ak ju konáme preto, aby ľudia videli. Preto u Matúša čítame napomenutie: „... vojdí do svojej izby, zatvor za sebou dvere a modli sa k svojmu Otcovi, ktorý je v skrytosti.“ Takáto skrytá modlitba má svoju cenu a je milá Bohu. Spomeňme si na sv. Konštantína-Cyrila, ktorý počas svojho života utekal od verejných služieb do samoty, aby sa tam rozprával s Bohom a knihami. Až potom sa stal apoštolom rovným a učiteľom Slovanov.

Liturgia: Jak Gal 5, 22 – 6, 2, zač. 213; Jn 10, 9 – 16, zač. 36 (prepod.); Gal 5, 22 – 6, 2, zač. 213; Mt 11, 27 – 30, zač. 43 (pôstnikom); Rim 14, 19 – 26, zač. 115; Mt 6, 1 – 13, zač. 16 (radové); predobraz. antif. a blažen.; tropár prepodob. a zo Syropôstnej soboty; kondak prepodob.; Sláva, zo Syropôstnej soboty, I teraz, podľa predpisu; prokimen, Aleluja a pričasten prepodob. a zo Syropôstnej soboty (HS: 364, 204; PZ: 342, 167; HP: 356, 164)

15 NE

SYROPÔSTNA NEDELA APOŠTOL ONEZIM

Sväté písmo je učebnicou odpustenia a milosrdenstva v dvojakej interakcii vzťahov: a) Boh a človek; b) človek a človek. Vrcholom je Kristovo slovo: „Ak vy odpustíte ľuďom ich poklesky, aj váš Otec odpustí vaše hriechy.“ Už samotná myšlienka na odpustenie vyvoláva u mnohých ľudí negatívnu emóciu a je ostrakizmom pokojnej mysle. Odpustenie je slobodné rozhodnutie človeka pomocou Božej milosti, ktorým zvíťazí nad spôsobeným zlom a oslobodzuje v sebe silu lásky. Odpúšťanie je podstatný znak života tých, ktorí sami uverili v milosrdného Boha a majú s ním osobnú skúsenosť. Nevyliečené zranenia spôsobujú, že nosíme v sebe rany a ďalej zraňujeme iných. Ak má človek zranené srdce a nechá ho „zatvrdnúť“, je to víťazstvo nepriateľa (diabla), ktorý je večne „zatvrdnutý“ nenávisťou voči Bohu i ľuďom a väbi ich do svojej zatvrdnutosti. Je to peklo na zemi, lebo ako napísal Dostojevskij: „Peklo je utrpenie z toho, že už viac nemožno milovať.“

Liturgia: Jak Rim 13, 11b – 14, 4, zač. 112; Mt 6, 14 – 21, zač. 17; hlas 3; predobraz. antif. a blažen.; tropár hlasu; Sláva i teraz, kondak z triódy; prokimen, Aleluja a pričasten z triódy; (HS: 145, 206; PZ: 99, 168; HP: 100, 165)
Michal Hospodár

16 PO

ZAČIATOK VEĽKÉHO PÔSTUMUČENÍCI PAMFIL, PORFIRIOS A SPOL.

*Na počiatku stvoril Boh
nebo a zem. (Gn 1, 1)*

Boh stvoril svet z ničoho – „creatio ex nihilo“. Tak aj človek je „ničím“, ktoré dostalo od Boha všetko. Na začiatku Veľkého pôstu niet dôležitejšej pravdy, ktorú by si mal človek uvedomiť. To je opravdivý počiatok nášho duchovného rastu. Mať v srdci nezlomnú túžbu stať sa zabudnutým, nepatrným, ničím, aby sa Boh pre mňa stal všetkým, je skrytou túžbou každého svätca a mystika. Spomínaná túžba by však mala byť „povinnou výbavou“ každého kresťana.

Aliturgický deň: 6. hodinka: Iz 1, 1 – 20; na večerni: Gn 1, 1 – 13; Prís 1, 1 – 20; **zdržanlivosť od mäsa, mlieka a vajec s pôstom**

17 UT

VELKOMUČENÍK TEODOR TIRÓN

*Tu Boh povedal: ... buďte na znamenie pre
obdobia, dni a roky!... A stalo sa tak... A
Boh videl, že je to dobré. (Gen 1, 14. 15. 21)*

Celé stvorenie v sebe „ukrýva“ dobro. Boží pohľad naplnia dobrom každé bytie. Aj scholastici zhodne s Aristotelom učili, že každé bytie je dobré. Hriech preto nemôže mať miesto v takom svete, kde sa na všetko pozerá Božím pohľadom. Bože, pomôž nám čo i len na chvíľu vidieť svet tak, ako ho vidíš ty. Túžime vidieť, že každý okamih, každá chvíľa je naplnená dobrom. Iba vďaka Božiemu pohľadu na veci, ktorý odkrýva dobro tam, kde by ho nikto nečakal, rastie človek v človeku.

Aliturgický deň: 6. hodinka: Iz 1, 19 – 2, 3; na večerni: Gn 1, 14 – 23; Prís 1, 20 – 33

18 ST

32. SVÄTÝ LEV, RÍMSKY PÁPEŽ

*Urobme človeka na náš obraz a podľa
našej podoby! (Gn 1, 26)*

Pri stvorení predchádzajúcich tvorov Boh „povedal, a stalo sa“. Stvorenie človeka však predchádza akási porada Boha so sebou. Ako na počiatku, tak aj teraz sa človek rodí v dialógu. V úprimnom rozhovore sa odhaľuje jeho tvár. V prázdnych dialógoch sa jeho tvár stráca. V najkrajšom dialógu všetkých čias – v modlitbe – môže človek objaviť svoju pravú tvár a zrodiť sa k novému životu; môže sa stať novým stvorením na Boží obraz a podobu.

Liturgia VPD: Gn 1, 24 – 2, 3; Prís 2, 1 – 22; stichiry na 10 veršov; zo stredy prvého týždňa Veľkého pôstu a apoštolovi Archipovi; **zdržanlivosť od mäsa** (MM 16, 47)

*Tak sa stal človek živou bytosťou...
A Pán Boh, prikázal človekovi: "Zo
všetkých stromov raja môžeš jesť. Zo
stromu poznania dobra a zla však ne-
jedz! Lebo v deň, keď by si z neho jedol,
istotne zomrieš." (Gen 2, 7. 16 - 17)*

Konečné a nekonečné, smrteľné a nesmrteľné, časné a večné. Spojením nespojitelného je človek vo svojom bytí. Tento paradox stvorenia z hlíny zeme a Božieho dychu má v sebe opatrovať nie ako ťažobu, ale ako dar. Keď sa raz hlina rozpadne, má sa vrátiť do Božieho dychu, do večného života. Môže sa človek sťažovať, že našu budúcnosť niekto dokonale nepremyslel?

Aliturgický deň: 6. hodinka: Iz 2, 11b - 21; na večerni: Gn 2, 4 - 19; Prís 3, 1 - 18

I otvorili sa obom oči a spoznali, že sú nahí. (Gn 3, 7)

Človek nechce ostať nahý ani v skutočnosti, ani vo sne. Spoznanie svojej nahoty je poznanie hriechu. Hriechom Adama a Evy je odteraz poznanie človeka naklonené k zlému, ale človek si nemá zúfať. Vynaliezavá Božia dobrota sa vtedy ešte viac naklonila k človeku, keď prislúbila ženu – Pannu Máriu, ktorá raz rozšliape hadovi hlavu Božím zrodením nového Adama – Ježiša Krista. Vďaka ti, Bože, za to, že vo chvíľach, keď sa vo mne ukázala desivá hĺbka dedičného hriechu, stále si ju prevýšil svojou nepochopiteľnou Božou dobrotou.

Liturgia VPD: Gn 2, 20 – 3, 20; Prís 3, 19 – 34; stichiry na 10 veršov; prvú z piatka prvého týždňa Veľkého pôstu 2x a mučeníkom 3. hl.; potom mučeníkovi Teodorovi Tirónovi; Sláva, mučeníkovi Teodorovi Tirónovi; I teraz, Bohorodičnik 3. hlasu; po zaambónnej modlitbe posviacka kolyvy; zdržanlivosť od mäsa (MM 17, 40, 18, 40)

*Vystri ruku! On ju vystrel a ruka
mu ozdravela. (Mk 3, 5)*

Dnes je v móde nosenie vznešených myšlienok. Majú pestrofarebnú škálu plánov či krásnych ideálov, ktoré však často nikdy a nikomu nepomôžu. Sú ako vyschnuté ruky. Naoko síce vyplňajú rukávy, ale nedokážu objať ani pohladíť. I keď sú ruky opravdivým zázrakom, bez ktorého niet kultúry, niet premeneného sveta, niet uskutočnenia myšlienok, predsa môžu vyschnúť. Ruky sa stávajú suchými, nefunkčnými – nielen paralizujú či úrazom, ale aj psychicky, oslabením našej vôle, duchovným znechutením, nevôľou konať a naproti tomu veľa neúčinne premýšľať. Všetci potrebujeme počuť uzdravujúce Kristove slová, aby uzdravil naše ruky neraz vyschnuté, bez záujmu a bez vôle.

Liturgia: Hebr 1, 1 – 12, zač. 303; Mk 2, 23 – 3, 5, zač. 10 (radové); 2 Tim 2, 1 – 10, zač. 292; Jn 15, 17 – 16, 2, zač. 52 (Teodorovi); predobrazujúce antifóny a blaženstvá; menlivé časti o Teodorovi (HS: 207; PZ: 170; HP: 166)

*Uvidíte otvorené nebo a Božích
anjelov vystupovať a zostupovať
na Syna človeka. (Jn 1, 51)*

Počas svojho verejného života sa Ježiš Kristus sám predstavil ľuďom jedine ako Syn alebo Syn človeka. Kristus hovoril o sebe ako o „Synovi človeka“ preto, aby sme si uvedomili jeho ľudskosť a telesnosť, ktorú nevzal na seba ináč, než vďaka „dcére človeka“, vďaka Bohorodičke, Márii, vždy Panny. Zázrak vtelenia Syna človeka tak dáva zmysel celým dejinám spásy, ako aj kresťanskému umeniu ikonografie – zobrazovaniu Boha, Bohorodičky a svätých.

Liturgia sv. Bazila Veľkého: Hebr 11, 24 – 26. 32 – 40; 12, 1 – 2a, zač. 329b; Jn 1, 43 – 51, zač. 5; hlas 4.: predobrazujúce antifóny a blaženstvá; tropár hlasu a z triódy; Sláva i teraz, kondak z triódy (8 hl.); prokimen, Aleluja a pričasten z triódy; namiesto Dôstojné je sa spieva Z teba, Milostiplná (HS: 147, 208; PZ: 100, 171; HP: 101, 168)

*Ba vyhnal človeka a na východ od
raja Edenu postavil cherubov a vy-
tasený ohňový meč, aby strážili ces-
tu k stromu života. (Gn 3, 24)*

Po hriechu Adama a Evy sa pre človeka stáva nemožným vstúpiť vlastnými silami do raja. Čo je však nemožné človeku, je možné Bohu. Boh pripravil pre nás „duchovný raj s božským ovocím spásy. Keď z neho okúsime, život si zachránime“. Tým rajom je Božia Matka, ktorá od seba neodoženie nikoho. Ona je novým storením, novým Izraelom. Je novým trónom Krista, ktorý je obnoviteľ svojho – človekom zničeného – obrazu. Kriste, pomôž mi vstúpiť do duchovného raja tvojej milujúcej Matky.

Liturgia VPD: Gn 3, 21 – 4, 7; Prís 3, 34 – 4, 22 (radové); Iz 40, 1 – 3. 9a – e. 41, 17d – 18. 45, 8a – d. 48, 20b – 21b. 54, 1; Mal 3, 1 – 3a. 5 – 7a. 12a. 17a. 18b. 4, 4 – 6; Múd 4, 7. 16a. 17a. 19b – 20. 5, 1 – 7 (predch.); stichiry na 10 veršov; z pondelka druhého týždňa Veľkého pôstu nahradíme stichirami zo stredy prvého týždňa Veľkého pôstu a Predchodcovi, pričom prvú opakujeme; Sláva. Predchodcovi, I teraz, bohorodičnik 6. hl. (MM 16, 46, 43)

*Závisť zatemnila zdravý úsudok a pre-
myslený zločin vraždy zatvrdil srdce
Kaina tak, že hrubo odpovedá Bohu: „Či
som ja strážca svojho brata?“ (Gn 4, 9)*

I napriek zlu, ktoré sa zakorenilo v jeho srdci, Boh neprestáva byť strážcom jeho ciest. Urobil mu znak – aj tak si môj –, i keď Kainovo srdce a rozum ostávajú zatvrdnuté. Znakmi Božieho milosrdenstva sme Bohom dennodenne obdarovávaní, hoci aj vytrvalo vzdorujeme jeho odpúšťajúcej láske. Bože, obmäkči moje srdce, aby som zakúsil tvoju odpúšťajúcu dobrotu, ktorej sa už nikdy nebudem môcť nabažiť.

Liturgia VPD: Gn 4, 8 – 15; Prís 5, 1 – 15; (radové); 2 Kor 4, 6 – 15, zač. 176; Mt 11, 2 – 15, zač. 40 (Predchod.); stichiry na 10 veršov; z utorka druhého týždňa Veľkého pôstu – nahradíme ich stichirami zo stredy prvého týždňa Veľkého pôstu a Predchodcovi; Sláva i teraz: bohorodičnik (tamže); po Moja modlitba sa berie prokimen a apoštol, po ňom Aleluja a evanjelium (MM 16, 46, 156)

25 ST

ARCIBISKUP TARAS

*Zabijem muža,
ktorý ma poraní, a
mládenca, ktorý ma udrie. Gen 4, 23).*

Kainovým potomkom bol Lamech. Kým Kain vraždil z nenávisti a závidi, Lamech skoro bez príčiny. Kain sa hanbil za bratovraždu, Lamech sa vražednými úmyslami chválil. Sila hriechu graduje, ak nie je včas zastavená. Hriech sa stáva zvrátenou „cnosťou“, návykom v konaní zla tak, že vytrvalo „posväcuje“ zvrátené úmysly hriešnika. Záluba v zabíjaní, preferovanie a vyhľadávanie pocitov nevraživosti namiesto vyhľadávania pokoja a radosti z odpustenia premieňajú človeka na monštrum. Ak nerastíme v opravdivej cnosti, zákonite v nás rastú nevraživosti – neresti. Bože, zastav vo mne bujnenie zla a zasad' do srdca koreň dobra a láskyplného odpustenia.

Liturgia VPD: Gn 4, 16 – 26; Prís 5, 15 – 6, 3a; stichiry na 10 veršov; zo stredy druhého týždňa Veľkého pôstu a biskupovi Porfýriovi; bohorodičník; zdržanlivosť od mäsa (MM 19, 48)

26 ŠT

BISKUP PORFÝRIOS

*Nedožič svojim očiam
spať a svojim mi-
halniciam podriemať! (Prís 6, 4)*

Kto sa raz vydal cestou plnenia Božích prikázaní, ako vysvetľuje sv. Teofán Závorník, nemôže dať zdiemnuť očiam umu – vnútorným očiam mysle. Srdce sa stáva miestom boja s nepriateľom. Nepriateľ v ňom sústavne zasieva myšlienky, ktoré sú väčšinou zakryté imaginárnou dobrotou a spravodlivosťou. Reťaz všetkých myšlienok je ako prefikane utkaná sieť. Kto ich sleduje bez pozornosti, nevyhne sa zamotaniu a nebezpečenstvu pádu. Majme oči svojej mysle bystré vďaka prísnej pozornosti. Pozornosť je však silnou iba vtedy, keď je spojená s bdelosťou, umiernenosťou a ustavičnou modlitbou k Pánovi. Spojme toto všetko a uspejeme.

Aliturgický deň: 6. hodinka: Iz 6, 1 - 12; na večerni: Gn 5, 1 - 24; Prís 6, 3 - 20

27 PIA

PREPODOBNÝ PROKOP DEKAPOLITA

*Môj Duch neosta-
ne dlho v ľuďoch (pre ich poblúde-
nie), lebo sú len telo. (Gn 6, 3)*

Sv. Teofán Závorník nás napomína, že Boh neprebýva tam, kde vládne telo. Nástrojom komunikácie Boha s človekom je duch. Božiu prítomnosť človek pocíti až vtedy, keď sa duch prebudí vďaka Božej bázni a svedomiu. Keď sa k nim pridajú poznanie a sloboda, až potom Boh nadviaže kontakt s človekom a začína v ňom prebývať. Od tohto momentu zobudenia ducha sa postupne zduchovňuje duša a telo. Boh sa stáva všetkým vo všetkom a zbožšťuje človeka. Aké vznešené privilegium má človek, ale ako málo naň pamätáme, oceňujeme ho a vyhľadávame!

Liturgia VPD: Gn 5, 32 – 6, 8; Prís 6, 20 – 7, 1; stichiry na 10 veršov: dva razy z piatka druhého týždňa Veľkého pôstu, mučeníkom 4. hl. a prepodobnému Bazilovi; *Sláva* za zosnulých, *I teraz:* bohorodičník; post od mäsa (MM 40, 41)

KOŠICE
INTERNATIONAL
AIRPORT

Wizzair

Priama linka 2x týždenne

KOŠICE ✈ **RÍM**

od 31. marca 2026

letenky už v predaji na **wizzair.com**

PREPODOBNÝ BAZIL,
PROKOPOV SPOLUASKÉTA*A dal mu aj moc súdiť, preto-
že je Synom človeka. (Jn 5, 27)*

Človek tým, že pracuje, má moc nad svojím dielom. Sochár nad kameňom, maliar nad obrazom. Ide o uplatnenie svojej moci nad neživou vecou. Človek však môže využiť svoju moc aj nad človekom. Môže si uzurpovať svoju moc nad niekým, tak ako Pilát pohrozil Kristovi, že má moc jeho život zničiť, alebo ako tehotná matka čakajúca dieťa môže ponúknuť spoluprácu pri ochrane života, ktorý nie je jeho vlastníctvom. Byť vďačný za nespočetné dary znamená stáť pred Božou tvárou, stáť pred jeho súdom už teraz. Najmocnejšími ľuďmi sú ľudia plní vďaky, pretože žijú jedine z moci Najmocnejšieho.

Liturgia: Hebr 3, 12 – 16, zač. 309; Mk 1, 35b – 44, zač. 6 (radové); 1 Sol 4, 13 – 17, zač. 270; Jn 5, 24 – 30, zač. 16 (zosn); každodenné antifóny; menlivé časti zo zosnulých (HS: 162; PZ: 116; HP: 117)

Daniel Porubec

OTEC KYRIAK PÍŠE...

Jedným z najpopulárnejších sviatkov liturgického roka našich detí je nepochybne sviatok svätého Mikuláša. Deti sú rady obdarúvané a tento deň so sebou tiež prináša rozmer tajomna a neznáma. Zimný sviatok lýcijsko-myrskeho arcibiskupa si akosi privlastnili deti. Pri jeho poslednom slávení mi napadla otázka: Kedy by bolo vhodné obdarúvať starších? Kedy počas liturgického roka slávime špecifického «Mikuláša» seniorov? Odpoveďou by mohol byť sviatok Stretnutia Pána, ktorého dátum sa ľahko pamätá (2.2.). Ježiš Kristus je ako 40-dňové dieťa prinášaný podľa starozákonného zvyku do chrámu, aby tam bol vykúpený obetou a aby bola jeho Prečistá Matka obradne očistená, hoci nemá na sebe nijakú škvrnu. A v Jeruzalemskom chráme sa Kristus stretáva s dvoma staršími osobami - spravodlivým starcom Simeonom a prorokyňou (a vdovou) Annou. Hádám v tento deň by sme si mohli dať záležať, aby sme obdarovali našich starších a to najmä našou pozornosťou. Simeon a Anna dostali vzácny dar stretnúť sa so vteleným Bohom a toto stretnutie ich naplnilo šťastím a radosťou. Od čoho očakáme šťastie my? Vidíme, že práve v liturgii sa všetci stávame Simeonmi a Annami, ktorí majú nezaslúženú milosť stretnúť sa s Bohom, ktorý kvôli nám prichádza na zem ako človek? ∞

HOKEJISTOM VO FÍNSKU NECHÝBALA DUCHOVNÁ PODPORA

FÍNSKO ► Slovenská hokejová reprezentácia do 17 rokov absolvovala uprostred decembra reprezentačný zraz a následne sa zúčastnila na *Turnaji šiestich krajín* vo fínskom Vierumäki. Súčasťou realizačného tímu bol aj kňaz Ján Maťaš, ktorý tím sprevádzal počas celého pobytu.

Jeho pôsobenie v tíme malo pastoračný a duchovný rozmer. Počas zrazu aj samotného turnaja mali hráči možnosť zúčastniť sa na spoločných liturgiách a zároveň pristúpiť k sviatosti zmierenia. Tieto duchovné momenty vytvorili priestor na stíšenie, reflexiu a vnútorné posilnenie uprostred náročného športového programu.

Turnaj šiestich krajín patrí medzi najvýznamnejšie medzinárodné podujatia v kategórii U17 a predstavuje dôležitú súčasť prípravy mladých hokejistov na

ďalšie smerovanie v ich športových aj osobných kariérach. Slovenský tím počas pobytu vo Vierumäki čelil kvalitným súperom a získal cenné skúsenosti.

Prítomnosť kňaza v realizačnom tíme, možnosť spoločnej liturgie a sviatosti zmierenia prispeli k vytvoreniu pozitívnej atmosféry v tíme, k prehĺbeniu vzájomného rešpektu a k posilneniu hodnotového rozmeru reprezentácie Slovenska.

Na záver patrí úprimné poďakovanie manažérovi tímu Lukášovi Pékovi, hlavnému trénerovi Petrovi Kudelkovi, ostatným trénerom a celému realizačnému tímu slovenskej reprezentácie U17 za prejavenu dôveru a za možnosť byť súčasťou tohto medzinárodného turnaja a sprevádzať mladých hokejistov po športovej aj duchovnej stránke. (Ján Maťaš; foto: Lukáš Pék)

ÚSPECH NA MEDZINÁRODNEJ SÚŤAŽI

ČESKO ► Žiaci 9. A triedy Spojenej školy bl. biskupa Gojdiča v Prešove v zložení Anita Feková, Jozef Kuchár a Samuel Sekera Mikluš sa 18. decembra zúčastnili na grandfinále tímovej súťaže *PišQworky* v Brne. Ako najlepší tím východného Slovenska si vybojovali postup do medzinárodného finále, kde reprezentovali spolu s ďalšími troma tímami Slovensko. Súťaž sa konala na Fakulte sociálnych štúdií Masarykovej univerzity v Brne. Pred súťažami mali žiaci v spoločnosti pani učiteliek možnosť nasýtiť sa atmosférou adventného Brna.

Navštívili vianočné trhy na námestí, spoznali historické centrum mesta a hneď na ďalší deň sa naplno sústredili na náročné zápasy v logickom a strategickom myslení. Do grandfinále postúpilo 32 najlepších tímov z Česka a Slovenska. Žiaci našej školy sa v silnej konkurencii nestratili a obsadili vynikajúce 7. miesto, čím sa zaradili medzi top desať najlepších tímov v Česku a na Slovensku. Úspech je o to cennejší, že sa na súťaž poctivo pripravovali niekoľko rokov, systematicky rozvíjali svoje schopnosti a tímovú spoluprácu. O to väčšia bola ich radosť z dosiahnutého výsledku. (text a foto: Martina Antolová)

JUŽNÁ KÓREA ► Po púti naprieč Áziou završil kríž Svetových dní mládeže spolu s mariánskou ikonou, ktoré mladým daroval svätý Ján Pavol II., ázijskú etapu a dorazil do Južnej Kórey. Slávnosťou v katedrále Myeongdong v Soule 20. decembra sa symbolicky skončilo putovanie, ktoré v roku 2025 viedlo cez Bangladéš, Japonsko, Filipíny, Taiwan, Východný Timor, Thajsko, Indonéziu a Austráliu. Počas slávnosti vytvorilo 60 mladých ľudí tzv. živý ruženec, keď sa sami stali jednotlivými zrnkami ruženca. Súčasťou stretnutia boli aj svedectvá kórejských dobrovoľníkov, ktorí sprevádzali púť v jednotlivých krajinách. Púť kríža SDM v Kórei prejde dieceziami celej krajiny a vyvrcholí v máji 2027 v diecéze Jeonju. (AsiaNews)

VATIKÁN ► Riadne Jubileum 2025, ktoré Katolícka cirkev slávila od 24. decembra 2024 do 6. januára 2026, sa zapíše do dejín ako jedno z najnavštevovanejších jubileí v moderných dejinách Cirkvi. Podľa oficiálnych údajov prešlo Svätou bránou Baziliky svätého Petra približne 33,8 milióna pútnikov z celého sveta. Slovensko sa zaradilo medzi 25 krajín, ktoré spolu predstavovali až 90 percent všetkých pútnikov prichádzajúcich do Ríma počas svätého roka. V zozname figuruje popri krajinách ako Argentína, Kanada, Portugalsko, Kolumbia, Austrália, Filipíny, Indonézia, Rakúsko či Švajčiarsko. Zastúpenie Slovenska medzi krajinami s najvyšším počtom pútnikov potvrdzuje silnú pútnickú tradíciu a je svedectvom ich duchovnej vitality, vernosti Cirkvi. (TK KBS)

VATIKÁN ► Mons. Andrij Jevčuk, bývalý sekretár Apoštolskej nunciatúry na Slovensku, bol preložený zo služby na Apoštolskej nunciatúre v Konžskej demokratickej republike na Štátny sekretariát Svätej stolice, do sekcie pre vzťahy so štátmi a medzinárodnými organizáciami. Mons. Andrij Jevčuk je kňazom Ukrajinskej gréckokatolíckej cirkvi a vatikánsky diplomat. Pôsobil na apoštolských nunciatúrach v Afrike. Na Slovensko prišiel v auguste 2019 ako sekretár Apoštolskej nunciatúry. Po tri a pol roku služby na bol v roku 2023 preložený na Apoštolskú nunciatúru v Konžskej demokratickej republike. (TK KBS)

JERUZALEM ► V piatok 9. januára sa katolíci z Jordánska vydali na každoročnú púť do Betánie za Jordánom pri príležitosti sviatku Krstu Pána. Slávnosť sa konala v Kostole Krstu Pána na východnom brehu rieky Jordán, v blízkosti miesta, kde bol Ježiš pokrstený Jánom Krstiteľom. Kostol bol slávnostne otvorený v januári 2025 vatikánskym štátnym sekretárom kardinálom Pietrom Parolinom. Na omši sa zišlo viac ako 5 000 veriacich vrátane diplomatov z desiatich krajín a zástupcov Melchitskej gréckokatolíckej, Maronitskej, Chaldejskej, Sýrskej a Arménskej katolíckej cirkvi. Svätú omšu celebraval biskup Iyad Twal, latinský patriarchálny vikár pre Jordánsko. Počas liturgie boli veriaci pokropení vodou z rieky Jordán. Biskup Twal vyjadril aj nádej, že sa pútnici tento rok vrátia do Svätej zeme vo väčšom počte. (Vatican News)

ROK POD VEDENÍM DVOCH PÁPEŽOV

USA ► V nedeľu 28. decembra sa veriaci z eparchie Parma zišli v katedrále na archijerejskej liturgii, ktorou sa uzavrel Jubilejný rok 2025 aj v ich eparchii. Prítomných bolo asi šesťdesiat veriacich spolu s dvoma seminaristami, tromi diakonmi a deviatimi kňazmi. Kňaz Tom Loya, synkel pre komunikáciu, kázal na tému nádeje a pripomenul, že hoci sa jubilejný rok skončil, cesta nádeje tejto eparchie sa práve začína, keď „vypláva“ na štyroch vodiach „lodiach“ – misijnom učeníctve, autentickom uctievaní, zbožnom spoločenstve a obetavom správcovstvom – pod vedením biskupa Roberta a unášaní vetrom kresťanskej nádeje. Liturgia, ktorá bola slávená v období svetla a obnovy, takisto zdôraznila kňazské, prorocké a kráľovské povolanie, ktoré zdieľajú všetci pokrstení a ktoré v tú nedeľu predstavili kráľ Dávid, svätý Jakub a svätý Jozef. Popoludnie sa skončilo srdečným agapé a obnoveným duchom vďačnosti, keď miestna cirkev spoločne vykročila vpred ako skutoční pútnici nádeje. (text a foto: Eparchia v Parme)

NÁVŠTEVA VLADYKU JONÁŠA

ŠVAJČIARSKO ► S radosťou prijali gréckokatolíci vo Švajčiarsku informáciu o návšteve prešovského arcibiskupa Jonáša Maxima. Napriek hustému sneženiu prišlo v sobotu 10. januára viac ako 60 krajanov na svätú liturgiu s vladynom do Birmensdorfu. Koncelebrovali traja kňazi: Chrysostomos Kanavakis a Mathias Eduard Werfeli SJ, ktorí slúžia inojazyčným veriacim v byzantskom obrade, a Vladimír Pančák z farnosti Celerina. Otec biskup v kázni upriamil pozornosť na osobné stretnutie s Kristom. Radosť priniesli aj osobné stretnutia s vladynom. Agapé sa nieslo v priateľskej atmosfére. Prispelo k budovaniu spoločenstva, ktoré vzniká aj vďaka podpore otca Vladimíra Pančáka. (Barbora Murinová; foto: Pavol Murín)

65 ROKOV ÚSTAVU V RÍME

RÍM ► 8. januára 2026 uplynulo 65 rokov od zriadenia Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme. Inštitúciu dekrétom založil kardinál Eugène Tisserant na území diecézy Porto Santa Rufina. Na jednej strane to znamenalo završenie úsilia slovenskej exilovej komunity v Ríme, ktorá usilovne pracovala na vzniku takejto inštitúcie už od konca päťdesiatych rokov dvadsiateho storočia, na druhej strane to bola nová štartovacia čiara pre celý slovenský katolícky život v zahraničí. Inštitúcia bola rozpoznaná aj dekrétom talianskeho prezidenta Gronchiho 17. októbra 1961. Od toho roka mali Slováci svoju vlastnú inštitúciu, ktorá ich mala reprezentovať pred Svätou stolicou a pred celým katolíckym svetom. Zároveň sa dom stal miestom slovenskej činnosti v slobodnom svete.

V roku 1964 sa do domu presťahovalo slovenské gymnázium a stal sa i sídlom Slovenského vydavateľstva sv. Cyrila a Metoda, ktoré v roku 1956 založil Mons. Štefan Náhalka. Intenzívna práca pre slovenskú komunitu rozídenú po celom svete bola hlavnou charakteristikou tohto diela. Ved' samotný názov naznačoval, akou cestou sa bude uberať: ohlasovanie evanjelia v rodnej reči tým, ktorí museli odísť z vlasti, a náboženské, kultúrne, spoločenské a vedecké pozdvihnutie nášho národa a Cirkvi. Obidve charakteristiky nadväzovali na cyrilo-metodskú tradíciu a dom jej zostal verný až dodnes. (Pavol Zvara)

STRETNUTIE MLADÝCH

STROPKOV ► 13. decembra sa v Stropkove uskutočnilo stretnutie mladých Prešovskej archieparchie. Na pozvanie prijalo účasť 239 mladých ľudí so svojimi kňazmi, ktorí sa stretli s vladykom Jonášom Maximom. Podujatie sa začalo slávením archijerejskej svätej liturgie v Chráme sv. Cyrila a Metoda u otcov redemptoristov. Liturgické slávenie sprevádzal spev mladých, ktorí sa aktívne zapojili nielen do Akatistu k Matke ustavičnej pomoci, ale aj do celej božskej liturgie. Na záver liturgie vladyka Jonáš Maxim odovzdal osvedčenia úspešným absolventom Archieparchiálnej školy animátora dobrovoľníka, čím sa oficiálne stali animátormi v pastorácii mládeže. Po krátkej obednej prestávke sa mladí spolu s vladykom Jonášom a prítomnými kňazmi presunuli do Mestského kultúrneho strediska v Stropkove, kde si pre nich mládež z protopresbyterátu Stropkov pripravila zábavno-kultúrny program. Ten bol naplnený radosťou, smiechom, ale aj hlbokým duchovným posolstvom postaveným na biblickom verši: „Aj vy ste mojimi svedkami, lebo ste boli so mnou.“ (Jn 15, 27)

Prostredníctvom divadelného spracovania mladí predstavili život dnešného mladého človeka, ktorý sa aj uprostred výziev súčasného sveta môže rozhodovať pre dobro a stať sa svedkom viery. Súčasťou programu bola aj katechéza otca Erika Hrabčáka, ktorá povzbudila mladých, aby sa nevyhovárali, ale odvážne žili svoje povolanie tak, ako ich k tomu pozýva Boh. V ďalšej časti programu prijal pozvanie na pódium vladyka Jonáš Maxim, nasledovala diskusia doplnená o aktivity a súťaže. Tie vytvorili priestor nielen na radosť, ale aj na vzájomné zdieľanie. Stretnutie bolo zakončené požehnaním, chválami a podakovaním mládeže zo Stropkova, ktorá pod vedením otca Mária Burala venovala mnoho času a úsilia príprave tohto výnimočného dňa. S vďačnosťou Bohu vyznávame, že máme Cirkev, ktorá je pre mladých miestom domova, bezpečia a rastu. Mladí nie sú len budúcnosťou Cirkvi, sú jej prítomnosťou. (Laura Calková; foto: Emanuel Michael Székely)

VLADYKA CYRIL NAVŠTÍVIL POČAS JUBILEA VÄZŇOV

KOŠICE ► Záver Jubilejného roka 2025 patril aj väzňom. 14. december bol oficiálne ustanovený za jubileum väzňov. Pri tejto príležitosti na pozvanie väzenského kaplána otca Radoslava Záhorského navštívil Ústav na výkon väzby a ústav na výkon trestu odňatia slobody v Košiciach arcibiskup Cyril Vasiľ SJ.

Počas svojej návštevy sa stretol s vedením ústavu, ako aj s príslušníkmi na jednotlivých oddeleniach väzby a trestu. Svojou prítomnosťou však chcel pozdraviť a povzbudiť najmä ľudí vo výkone trestu v ústavnej kaplnke.

Vladyka vo svojom príhovore poukázal na pravú slobodu, ktorá je v srdci človeka a nesúvisí s múrmi, ktoré delia týchto ľudí od okolitého sveta.

Väzňami sú aj ľudia mimo väznice, ktorí sú spútaní hriechom. Ježiš Kristus nám dáva pravú slobodu, odpustenie je potrebné na oboch stranách. Záver patril zvedavým otázkam a odpoveďami. Každý odchádzal z kaplnky s biskupským požehnaním. (Radoslav Záhorský)

PREDMANŽELSKÝ KURZ

SIGORD ► V gréckokatolíckom Centre pre rodinu na Sigorde sa v polovici decembra uskutočnil *Kurz prípravy na manželstvo*, na ktorom sa zúčastnilo dvanásť snúbeneckých párov. Program kurzu pozostával z deviatich prednášok, ktoré sa venovali základným oblastiam, ako sú manželská láska, komunikácia medzi manželmi, mravnosť, rozdielnosť muža a ženy, povolanie k manželstvu a pod. Prednášky boli doplnené o osobné svedectvá lektorov, ktoré snúbencom pomohli lepšie pochopiť realitu každodenného manželského života.

Kurz mal zároveň charakter duchovnej obnovy. Snúbenecké páry mali každodenne možnosť zapojiť sa do spoločnej modlitby, zúčastňovať sa na svätých liturgiách, prijať sviatosť zmierenia a viesť osobné rozhovory s kňazmi a členmi tímu. Tento duchovný rozmer vytvoril priestor na prehĺbenie viery a osobné stretnutie s Kristom, ktorý je základom kresťanského manželstva. Pri záverečnom hodnotení účastníci vyjadrili veľkú spokojnosť s priebehom kurzu. (Jozef Greško; foto: Ivan Szentkereszty)

VLADYKA NAVŠTÍVIL CENTRUM PRE DETI

PREŠOV ► V piatok 19. decembra zavítal vladyka Jonáš, prešovský arcibiskup metropolita do Centra pre deti a rodiny v Prešove, ktoré si tohto roku pripomenulo 80. výročie svojho vzniku. Svojou návštevou chcel prešovský metropolita prejaviť úctu, obdiv a vďačnosť všetkým zamestnancom, ktorí v tomto centre pracujú.

„**Toto** miesto je súčasným Betlehemom, v ktorom je prítomný Kristus v tých najzraniteľnejších – v deťoch, ktoré sú odkázané na pomoc druhých, a vy, milí pracovníci tohto centra, im túto potrebnú pomoc sprostredkovávate deň čo deň. Za to vám patrí úprimná vďaka a obdiv,“ povedal vladyka prítomným zamestnancom.

Práca v tomto centre pre deti a rodiny nie je obyčajným zamestnaním, ale skutočným poslaním, ktoré môže byť napĺňané iba v nezištnej láske a obetavosti. (text a foto: Michal Pavliško)

POSVIACKA

NIŽNÝ ORLÍK ► Nedela svätých otcov bola pre veriacich v Nižnom Orlíku, filiálke farnosti Vyšný Orlík, dňom veľkej radosti. Chrám bl. hieromučenika Vasilá Hopka navštívil prešovský arcibiskup metropolita Jonáš Maxim. Pred začatím svätej liturgie vladyku privítal starosta obce Juraj Petný a správca farnosti Jakub Jasik. Nasledovalo posvätenie ikonostasu, bohostánku a evanjeliára, teda vecí, v ktorých sa Boh zjavuje svojmu ľudu počas každej svätej liturgie.

Počas homílie v rusínskom jazyku vladyka upriamil svoj pohľad na rodokmeň Ježiša Krista. My už nemusíme čakať na Mesiáša, ako čakali oni, pretože Kristus prichádza každý deň. Na záver slávnosti otec Jakub poďakoval Pánu Bohu za požehnanie, všetkým veriacim, ktorí sa pričínili o prípravu slávnosti, a kňazom, ktorí vo farnosti slúžili, za ich službu. Napokon poďakoval aj vladykovi Jonášovi, ktorého archijerejská prítomnosť bola znakom jednoty Cirkvi a otcovskej starostlivosti. (Jakub Jasik; foto: Adam Jasik)

KORUNOVÁCIA

DLHÉ KLČOVO ► Bodkou za oslavami storočnice Chrámu Zosnutia Presvätej Bohorodičky v Dlhom Klčove bola korunovácia zaprestolnej ikony Presvätej Bohorodičky, ktorá sa uskutočnila 26. decembra. Slávnostnej liturgii predsedal vladyka Jonáš Maxim, prešovský arcibiskup metropolita. Po sprievode ho pred chrámom privítala starostka obce Ľubica Zubková a zástupcovia mladej generácie chlebom a soľou.

Slávnostná korunovácia ikony umiestnenej v strede chrámu bola svedectvom štedrosti a túžby veriacich a ostatných darcov zverovať svoj život pod ochranu Presvätej Bohorodičky. Počas homílie vladyka Jonáš zameral pozornosť na kráľovské koruny, ktorých neoddeliteľnou súčasťou boli okrem zlata aj perly a drahé kamene: zafír, rubín a smaragd. Pripomenul, aby sme pamätali na to, že všetci máme byť živými smaragdmi v Božej korune slávy. Na slávnosti, ktorú sprevádzal miestny zbor pod vedením pani Márie Kaňskej, sa zúčastnili aj ďalší pozvaní hostia a kňazi, ktorí z farnosti pochádzajú alebo v nej pôsobili. (D. Kolesárová, foto: Tomáš Kočíš)

TREBIŠOV POZDRAVIL VLADYKU CYRILA KOLEDOU

TREBIŠOV ► V piatok 26. decembra zavítal do Trebišova arcibiskup Cyril Vasil, košický eparchiálny biskup, pri príležitosti sviatku Zhromaždenia k Presvätej Bohorodičke.

Pri tejto slávnostnej udalosti slávil archijerejskú svätú liturgiu, počas ktorej sa vo svojom príhovore zameral na významnú a často nenahraditeľnú úlohu svätého Jozefa ako otca rodiny.

Poukázal na jeho tichú, no pevnú vieru, zodpovednosť a obetavosť, ktoré môžu byť aj dnes inšpiráciou pre súčasných otcov v ich poslaní viesť rodiny v láske, viere a vzájomnom porozumení.

Slávnostnú atmosféru obohatili aj koledníci z *Dobrej noviny*, ktorí vladykovi Cyrilovi srdečne zakoledovali a svojím spevom prispeli k radostnému a duchovne hlbokému prežívaniu tohto sviatočného dňa. (Klaudia Mikulová; foto: Matej Krivjaník)

V ARCHIEPARCHII SLÁVNOSTNE UKONČILI JUBILEJNÝ ROK 2025

PREŠOV ► V bule *Spes non confundit* bolo pápežom Františkom ustanovené, že Jubilejný rok 2025 sa vo všetkých miestnych cirkvách ukončí v nedeľu 28. decembra 2025. V hlavnom jubilejnom chráme Prešovskej archieparchie, v Katedrále svätého Jána Krstiteľa v Prešove, sa ukončenie jubilejného roka uskutočnilo slávnostnou svätou liturgiou, ktorej hlavným celebrantom bol vladyka Jonáš, prešovský arcibiskup metropolita.

Gréckokatolícka cirkev si v túto Nedeľu po Kristovom Narodení zároveň pripomína deň pamiatky svätých a spravodlivých Jozefa Snúbenca, Dávida Kráľa a Jakuba, Božieho brata. Týchto Pánových príbuzných vo svojej slávnostnej homílii vyzdvihol aj vladyka Jonáš. Povzbudil veriacich, aby sa aj oni tešili a vydávali svedectvo o osobných uzdraveniach, milostiach a zázrakoch, ktoré v jubilejnom roku prijali a zažili.

V homílii vladyka Jonáš ďakoval aj za bohaté Božie milosti dané aj cez mnohé viditeľné udalosti v Cirkvi: dar nového Svätého Otca Leva XIV., celoslovenskú púť do Ríma, metropolitnú púť gréckokatolíkov do mariánskej svätyne v Máriapócsi a jubilejnú metropolitnú púť gréckokatolíkov do Ríma.

V rámci liturgie v prosbách suhubej ekténie bolo vyslovené vďakovanie za uplynulý rok veľkého jubilea, za prijaté dobrodenia a milosti a zároveň prosba o pretrvávajúce hojné Božie milosrdenstvo, štedré dary a ochranu pre veriacich a celú Cirkev.

Na záver svätej liturgie, po zaambónnej modlitbe bol zaspievaný *Veľký chválospev* a *mnoholitstvie* Svätému Otcovi Levovi, rímskemu pápežovi. (Michal Leščišin; foto: Michal Paločko)

SPOLOČENSTVO

CERNINA ► 27. decembra navštívil prešovský arcibiskup metropolita Jonáš farnosť Cernina. Veriaci z obcí Cernina a Kurimka na čele s farárom Štefanom Pacákom boli vladykovi Jonášovi vďační za slávenie svätej liturgie v miestnom Chráme svätých Kozmu a Damiána v Cernine. Veriaci ďakovali vladykovi aj za jeho prítomnosť medzi nimi, za otcovskú podporu a za slová, ktoré sa hlboko dotkli ich srdiec. Dali im nádej, že aj bolesť a životné skúšky môžu viesť k rastu a posilneniu, ak držíme spolu. Vladykovi Jonášovi želali, aby Pán odmenil jeho službu hojnosťou milosti, zdravím a silou, aby aj naďalej viedol veriacich na ceste viery. Veriaci vyjadrili vďačnosť aj otcovi Štefanovi Pacákovi, ktorý sa neúnavne snaží vnášať medzi nich vzájomnú lásku, pokoj a jednotu. (Tobiáš Pacák)

PREHLIADKA ZBOROV

KOROMĽA ► V Koromli 28. decembra prebehol 17. ročník prehliadky vianočných piesní. Na podujatí, ktoré organizuje Spolok sv. Cyrila a Metoda, sa predstavilo šesť zoskupení z okresov Michalovce a Sobrance. V miestnom dome kultúry sa na úvod predstavili koromľanskí betlehemci vedení Samuelom Medvidom. Prehliadka pokračovala vystúpením domácich mládežníkov pod vedením Sarah Márie Tothovej. Folklorná skupina Radosť z Nacinej Vsi zaspievala známe i menej známe koledy. Ženská spevácka skupina Sobrančanky prezentovala vianočné piesne. Ďalším hosťom bola seniorská spevácka skupina Ozvena. Domáca hudobno-spevácka skupina Koromľanka prezentovala popri koledách aj vážne a veselé vinše, podobne ako ostatné zoskupenia. Záver patril piesni *Tichá noc*. (Ján Poprik)

FLORBALOVÝ TURNAJ

MICHALOVCE ► 29. decembra prebehol v Michalovciach florbalový turnaj Košickej eparchie. Zúčastnili sa na ňom štyri tímy: z farností Poráč, Rakovec nad Ondavou, Košice-Sever a Strážske. Podujatie pripravila rada pre mládež Košickej eparchie s farnosťou Michalovce a mestom Michalovce. Účastníci sa stretli vo farskom chráme na modlitbe Molebenu Narodenia Pána, ktorý slávil miestny farár Juraj Baran. Otec Ján Fedorišin, predseda rady pre mládež uviedol, že najdôležitejší zápas sa neodohráva na ihrisku, ale v srdci človeka. Turnaj v mestskej športovej hale sa niesol v priateľskej atmosfére, no nechýbala ani zdravá súťaživosť. Po napínavých zápasoch a finále sa víťazom turnaja stal tím z Poráča. Na záver boli udelené aj individuálne ocenenia. Turnaj nebol len športovým podujatím, ale najmä stretnutím. Čas strávený pri modlitbe, na ihrisku aj mimo neho vytvoril priestor na prehlbovanie spoločenstva. (Ján Fedorišin; foto: Jakub Baran)

ZIMNÝ EPARCHIÁLNY TÁBOR

CHRENOVEC-BRUSNO ► Na sklonku kalendárneho roka 2025 (od 27. do 30. decembra) sa 21 mladých gréckokatolíkov z rôznych farností Bratislavskej eparchie zišlo v Chrenovci-Brusne na 16. ročníku Zimného eparchiálneho tábora (ZET 2025).

Spoločný program naplnený modlitbou, katechézami, zdieľaním svojich skúseností, spevom kolied i spoločným stolovaním posilnil priateľstvá, vytvoril spoločenstvo a dal mladým možnosť zakúsiť radosť z Kristovho narodenia, ktoré Cirkev slávila v rámci *poprazdenstva*.

Mladí v rámci svojich aktivít navštívili aj nemocnicu v Bojniciach, aby tamojším pacientom zakoledovali spevom a vinšom, a tak zvestovali radosť z Kristovho príchodu na svet.

Obsah katechéz i následných rozjímaní bol zameraný na Boha ako najvyšší cieľ, na kresťanský život smerujúci k zjednoteniu s Bohom a na zmysel života. Naopak, ak mladý človek stráca túto perspektívu, ak mu chýba tento cieľ, jeho život upadá do márnosti.

Spoločné varenie mladým pomohlo nielen zlepšiť ich kulinárske umenie, ale aj vzájomné vzťahy. Večerný program bol vyplnený spoločnými aktivitami, nočnou hrou, filmom a rozhovormi.

Podakovanie za pekný spoločný čas plný pokoja a radosti patrí všetkým účastníkom, animátorom, otcovi Jozefovi Durkotovi i vladykovi Milanovi, ktorý prišiel medzi veriacich a povzbudil ich. (Rafaela Podhajecká)

SILVESTROVSKÉ STRETNUTIE

SIGORD ► 31. decembra – 3. januára sa v Centre pre rodinu na Sigorde uskutočnilo silvestrovské stretnutie rodín, ktoré sa aktívne zapájajú do služby v *Kurze Rút* a v *Kurze prípravy na manželstvo*. Spoločný čas bol príležitosťou na stíšenie, vďačnosť za uplynulý rok a spoločný vstup do nového roka v Božej prítomnosti. Osobitným momentom bola modlitba rodín jedných za druhých. Tento čas sa niesol v duchu povzbudenia a bratskej blízkosti. Popri krátkom duchovnom programe sa uskutočnili aj spoločné zdieľania a pracovné stretnutia zamerané na jednotlivé kurzy. Nechýbal ani spoločný čas oddychu a radosti, ktorý rodiny prežívali pri spoločných hrách, prechádzkach v prírode, spoločnom jedle a v neformálnych rozhovoroch. (Jozef Greško; foto: Ján Kováč)

S bážňou pred Pánom a s láskou sa slávnosť vzájomne, že

Mgr. Ing. Jozef Selin,

Protierej bol v piatok 02.01. 2026 vo veku nedožitých 87 rokov Pánom povoláný k sebe, aby sa mohol navždy radosť a nádej v Jeho kráľovstve.

Svítni božská liturgia a prvá časť pohrebneho obradu sa uskutočnia v piatok 09. 01. 2026 o 10:30 v Rímsko-katolíckom kostole sv. Ducha v Moldave nad Bodvou na Hlavnej 108 a telešné prenosy na posledný odpočívok sa uskutočnia na cintoríne v Moldave nad Bodvou.

*Pln je moj gestus; nič sa nezbylo.
I keby som mal tú hnevnu dolinu, nebudem sa líti žiaľu, lebo ty si so mnou.
Tvoj prít a moja budú, ne sú na ústach. (Ž 123,4)*

ROZLÚČKA S KŇAZOM

MOLDAVA NAD BODVOU ► Gréckokatolícka cirkev sa 9. januára rozlúčila s kňazom Jozefom Selinom. Do domu nebeského Otca odišiel v piatok 2. januára 2026 vo veku nedožitých 87 rokov. Ako kňaz pôsobil medzi gréckokatolíckymi v Srbsku, neskôr v Prešovskej archieparcii a v posledných rokoch v Košickej eparchii, vo farnosti Košice-Terasa. Pôvodným povoláním bol bankský inžinier, pôsobil ako odborník na bankskú problematiku a podieľal sa aj na výstavbe pražského metra. Za kňaza bol vysvätený v roku 2000. Zaslúžil sa o obnovu chrámov a duchovný život zverených veriacich doma i v zahraničí. Bol známy ako obetavý, láskavý a radostný kňaz s otvoreným srdcom pre každého človeka. Pochovaný bol v Moldave nad Bodvou. (TSKE)

VALKOV ► 30. novembra prebehlo v priestore zaniknutej dediny Valkov odhalenie pamätnej dosky, ktorá je venovaná Michalovi Ďurišovi, gréckokatolíckemu kňazovi, filantropovi, zabudnutému básnikovi a politickému väzňovi päťdesiatych rokov. Podujatie pre verejnosť pripravilo OZ *Spolu za Domašu* v spolupráci s Prešovským samosprávnym krajom. Medzi hosťami bol syn Michala Ďurišina Peter a rodáci z pôvodného Valkova, a ich rodinní príslušníci. Požehnanie podujatiu vyjadrili aj biskupi Milan Lach a Cyril Vasil'. Na troskách toho, čo tu po dedine ostalo, sa zhromaždeniu prihovoril regionálny historik Juraj Kasarda, ktorý predstavil milníky života Michala Ďurišina, najmä jeho pobyty vo väzeniach za šírenie hodnôt a myšlienok viery, slobody a demokracie. Za PSK sa prihovoril Ján Kocák, ktorý zdôraznil potrebu pripomínania si takýchto osobností, čo je pre región kľúčové a prínosné. Nejedno oko neostalo suché po príhovore Anny Guziovej (rod. Blanárovej), ktorá svoje detstvo a časť života prežila v dnes neexistujúcej obci. Atmosféru doplnili aj ďalšie spomienky pôvodných Valkovčanov. Juraj Kasarda s Jánom Kocákom následne odhalili pamätnú dosku, ktorej tvorcom je akademický sochár Jozef Hobor. Námetom bola fotografia Michala Ďurišina z vyšetrovacieho spisu z päťdesiatych rokov 20. storočia. (J. Kasarda)

KOŠICE ► V pastoračnom centre farnosti Košice-Staré Mesto sa uskutočnila duchovná obnova pre manželky kňazov Košickej eparchie. Organizácie sa ujal otec Michal Hospodár s manželkou. Duchovným slovom prítomné ženy sprevádzal otec Ľubomír Petrik. Stretnutie sa nieslo v duchu citátu sv. Jána Pavla II.: „Človek má jedno poslanie – aby bol šťastný.“ A Boh chce, aby si bol šťastný. V tichu aj v skupinách sa prítomné manželky zamýšľali nad otázkami, prečo a ako dnes diabol pôsobí na manželstvá, aké má dnes poslanie manželstvo, zvlášť kňazské manželstvo. Žiadny extrém nie je dobrý a najdôležitejšie je snažiť sa o rovnováhu či súbeh oboch sviatostí – sviatosti kňazstva a sviatosti manželstva. Brániť sa vo vzťahoch umelým zásahom – „naprogramovaným algoritmom“ našich predstáv. Žiť s Božím slovom a Eucharistiou. Prežiť skutočnosť spásy, ktorá predchádza moralizovaniu. Duchovné myšlienky prednášajúci prepojil s videoklípmi známych populárnych piesní a krátkymi videami so svedectvami laických rodín pôsobiacich v misijnej službe. Exerციátor poukázal aj na blahoslavenstvá, ako na životopis Ježiša Krista. (S. Gecejová)

BRATISLAVA ► 12. decembra sa v priestoroch Eparchiálneho úradu v Bratislave uskutočnil vianočný večierok zahraničného študijného programu *CM Exchange*, spojený s odovzďaním certifikátov študentom, ktorí úspešne absolvovali tento program. V tomto roku boli ocenení štyria študenti, a to z Košíc, Trnavy a Bratislavy, ktorí absolvovali študijný pobyt na partnerských gymnáziách v bavorskom meste Eichstätt. Študenti predstavili skúsenosti a zážitky zo zahraničného štúdia, v ktorých reflektovali nielen jazykový a akademický prínos, ale aj osobnostný rast. Pozvanie na podujatie prijal aj vľadyka Milan Lach SJ, bratislavský pomocný biskup a apoštolský vizitátor pre gréckokatolíkov v západnej Európe. V príhovore povzbudil mladých ľudí k štúdiu cudzích jazykov a k získavaniu skúseností v zahraničí, zároveň však zdôraznil význam návratu domov, keďže „naša krásna vlasť potrebuje vzdelaných a hodnotovo ukotvených mladých ľudí“. Na podujatí sa zúčastnili aj rodičia ocenených študentov, absolventi a sympatizanti programu *CM Exchange*. Program funguje už šiesty rok a je projektom komisie pre medzinárodné vzťahy Spolku sv. Cyrila a Metoda. Jeho riaditeľom a zároveň predsedom komisie je otec Miroslav Házy, ktorý pôsobí v Bavorsku. (M. Házy)

DVORIANKY ► V polovici decembra sa v Centre pre mládež sv. Jána Teológa v Dvoriankach uskutočnil 5. víkend Animátorskej školy – ANIMA #5, ktorý zároveň otvoril druhý rok formácie budúcich animátorov Košickej eparchie. Program víkendu bol koncipovaný tak, aby vytvoril priestor nielen na vzdelávanie, ale predovšetkým na osobné stretnutie s Ježišom Kristom, z ktorého každá autentická služba vyrastá. Nosnou časťou progra-

NIŽŠIE SVÄTENIE V SABINOVE

SABINOV ► V gréckokatolíckom Chráme v Sabinove bola v nedeľu 4. januára slávená svätá liturgia, pred ktorou bol vykonaný obrad nižšieho svätenia – *postrizenia*. Do tejto služby bol postavený laik pôsobiaci vo farnosti Sabinov Richard Timura. *Postrizenie* je liturgický obrad strihania vlasov v tvare kríža, ktorý vyjadruje zasvätenie sa Bohu. Svätenec je obradom postavený do služby *čteca* (čitateľa), *pvca* (speváka) a *sviščenosca* (sviečkonošiča). Slávnostnej svätej liturgii predsedal vľadyka Jonáš, prešovský arcibiskup metropolita. Pred chrámom ho privítal primátor mesta Sabinov Michal Repaský a farár farnosti Slavomír Palfi. V homílii vľadyka povzbudil veriacych, aby každý deň vystupovali z tmy do svetla. Tak ako sa Kristus narodil v jaskyni a priniesol na svet svetlo, a tak, ako vstupoval do temných vôd Jordánu, vrhá svetlo na svet; je svetlom, ku ktorému máme prichádzať, aby presvetľovalo naše životy. Prítomní boli domáci i pozvaní kňazi a otec diakon so svojou rodinou. Liturgiu sprevádzal domáci chrámový zbor Georgios. (Terézia Timurová; foto: Tomáš Timura)

EKUMENICKÉ STRETNUTIE CIRKVI

PREŠOV ► V priestoroch Dištriktuálneho úradu Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania (ECAV) v Prešove sa v stredu 7. januára uskutočnilo stretnutie predstaviteľov kresťanských cirkví. Hostiteľom bol biskup Východného dištriktu ECAV Peter Míhoč. Na stretnutí bola delegácia z Košickej arcidiecézy na čele s arcibiskupom metropolitom Mons. Bernardom Boberom, generálny biskup ECAV Ivan Elko s generálnou dozorkyňou Renátou Vinczeovou, Prešovskú archieparchiu zastupoval jej arcibiskup metropolita Jonáš Maxim spolu s členmi kúrie a za Košickú eparchiu bol prítomný arcibiskup Cyril Vasil SJ.

Biskup Peter Míhoč v úvode stretnutia ponúkol duchovné zamyslenie nad obrazom mudrcov prichádzajúcich do Betlehema. Podujatie prebiehalo v bratskej atmosfére. Po príhovore nasledovalo predstavenie členov jednotlivých delegácií a spoločný obed s neformálnymi rozhovormi. Stretnutie pokračovalo rokováním zameraným na aktuálne legislatívne výzvy v oblasti školstva a ekonomických dosahov na život cirkví. (text a foto: Emília Míhočová)

POSVÄTENIE VÔD JAKUBIANKY

JAKUBANY ► 6. januára, na sviatok Bohozjavenia, navštívil farnosť Jakubany vladyka Jonáš Maxim. Slávnosť sa začala procesiou z pastoračného domu do chrámu. Vadyku privítal starosta obce Jozef Mačuga a miestny farár Peter Malcovský. Archijerejskú liturgiu sprevádzali miestni kantori. V homílii vladyka Jonáš pripomenul, že sviatky Kristovho narodenia a sviatky Bohozjavenia sa v minulosti slávil spolu. Upriamil pozornosť aj na symboliku ikon narodenia a krstu. Narodený Kristus je vyobrazený ako malé dieťa zaodeté v pohrebných plachtách a uložené do truhly v tmavej jaskyni. Pri sviatku Bohozjavenia je Kristus vyobrazený v tmavej rieke Jordán, čo v obidvoch prípadoch symbolizuje, že Kristus zostúpil do temnoty tohto sveta, do temnoty hriechu, aby z nej vyslobodil človeka. Na konci liturgie vladykovi Jonášovi poďakoval farár za slávenie a ohlásenie Božieho slova. Nasledoval sprievod k potoku Jakubianka, ktorý vladyka Jonáš posvätil. Zároveň povzbudil ľudí k užívaniu posvätenej vody, aby slúžila na uzdravenie duše i tela. (René Fečko; foto: Dominik Dufala)

mu boli workshopy a skupinová práca, zamerané na duchovný život animátora, spoločenstvo a hodnoty v službe, ktoré viedli skúsení animátori Marianna a Veronika Kordiakové a Rastislav Pinter. Silným momentom bola večerná adorácia. ANIMA #5 tak opäť potvrdila, že formácia animátorov je procesom dozrievania viery, charakteru a osobnej zodpovednosti za službu v Cirkvi. Víkend zároveň nastavil smerovanie ďalších stretnutí druhého roka formácie. (J. Fedorišin)

KOŠICE ► Arcibiskup Cyril Vasil' SJ, košický eparchiálny biskup, v polovici decembra prijal reholnú sestru Meazu Gebray Tesfayovú z Etiópie, členku Spoločnosti dcér kresťanskej lásky sv. Vincenta de Paul. Sestra Meaza pôsobí ako administrátorka zdravotníckeho zariadenia v meste Alitena na severe Etiópie. Spolu s ňou bol na prijatí prítomný aj Daniel Fiala, riaditeľ koledníckej akcie *Dobrá novina*, s ktorou Etiópia spolupracuje od roku 2011. Zdravotnícke zariadenie v Alitene ročne poskytuje zdravotnú starostlivosť viac než 50 000 obyvateľom oblasti Irob. *Dobrá novina* v súčasnosti podporuje sestry vincentky pri obnove infraštruktúry a zdravotníckych služieb nemocnice, ktorá bola počas dvojročného vojnového konfliktu v rokoch 2020 – 2022 zničená a vyrabovaná. Sestra Meaza poďakovala Košickej eparchii za vřúcne prijatie, veľkú obetu, štedrosť a oddanosť koledníkov *Dobrej noviny*. Práve vďaka tejto pomoci sa môžu podieľať na podpore ľudí zasiahnutých krutou vojnou, ktorej následky pretrvávajú dodnes. (TSKE)

KLOKOČOV ► V utorok 6. januára, na sviatok Bohozjavenia Pána, sa veriaci Košickej eparchie stretli v Klokočove, aby spoločne oslávili sviatok Ježišovho krstu v Jordáne. Tento veľký liturgický deň sa niesol v znamení svetla, radosti a hlbokého duchovného prežitia. Pri tejto príležitosti slávil archijerejskú svätú liturgiu arcibiskup Cyril Vasil' SJ spolu s kňazmi eparchiálneho úradu i domácej farnosti. Slávnostnú atmosféru svojim spevom umocnil Zbor sv. Jozefa pri Bazilike Zoslania Svätého Ducha, ktorý dôstojne sprevádzal celý priebeh bohoslužby. Vo svojej homílii sa vladyka Cyril prihovril veriacim slovami o svetle a osvietení. Arcibiskup použil aj jednoduchý, no silný obraz: tak ako keď v tme zasvietime baterkou na cestu a prestaneme sa báť, aj svetlo Božieho osvietenia osvetľuje náš život a chráni nás pred strachom. V závere svätej liturgie sa všetci zúčastnení presunuli k brehom Zemplínskej šíravy, kde vladyka Cyril posvätil vodu. Tento starobylý obrad pripomenul veriacim krst v Jordáne a Božie požehnanie, ktoré sa skrze posvätenú vodu dotýka celého stvorenstva i každého človeka osobitne. Slávnosť Bohozjavenia v Klokočove sa tak stala silným svedectvom viery, že Božie svetlo vstupuje do našich každodenných obáv a premieňa ich na nádej, radosť a pokoj. (P. Palovčík)

...

Laura My ženy si vieme veci veľmi rýchlo romantizovať. Ešte nič a my už máme v hlave krásny príbeh lásky. A je to pekné, lebo rozmyšľame srdcom. Prvé rande si však zaslúži viac slobody. Skôr ako si muža pred nami uložíme do škatuľky obalenej srdiečkami, zaslúži si byť sám sebou a slobodný. Hovorím najmä k ženám, keďže jednou som. Všetkým nám odporúčam usporiadať si pred prvým rande zoznam priorít. Čo očakávame od svojho priateľa, manžela až napokon otca svojich detí? Podobne to platí aj pre mužov. Randenie napokon slúži na to, aby sme si našli manžela/manželku na celý život. Ženy povzbudzujem – nechajte sa milovať! Mužom odkazujem – buďte iniciatívni v láske!

Mariana Prvému rande by malo určite predchádzať osobné stretnutie v spoločnosti kamarátov a keď už príde pozvanie, predstavovala by som si ho ako dlhšiu prechádzku s teplou kávou v ruke či dokonca zástavkou v chráme. Snažila by som sa v rámci možností, aby sme mali obaja priestor na rozhovor, myslím si, že práve prostredníctvom rozhovoru máme možnosť sa najlepšie spoznať. Preto by som osobne nebrala ako dobrú voľbu napríklad kino.

Natalia Ideálne prvé rande je určite niekde, kde je priestor na rozhovor, pri ktorom sa dvaja ľudia môžu navzájom spoznávať. Môže to byť prechádzka mestom, v lese spojená s nejakou pochútkou, napríklad zmrzlinou, v zime alebo pri daždi je určite dobrou voľbou teplý čajík alebo horúca čokoláda. Tieto pochutiny nám v prípade, že si chceme odpoveď na zvedavú otázku spolurandiacého dobre premyslieť, okrem iného získajú aj čas na našu odpoveď.

30 30

GABRIEL ŠUŤÁK (29 ROKOV)

Myslieť si ešte nič neznamená. Dôležité je naše rozhodné konanie.

Volám sa Gabriel Šuťák, mám 29 rokov, som manžel, gréckokatolík a v čase vydania tohto príspevku už aj čerstvý otec. Aktuálne pracujem v reklamnej agentúre a pomedzi to sa snažím realizovať aj vlastný projekt s názvom ENGRABO, kde sa venujem výrobe dekorácií. Ten je tak ako aj moje dieťa zatiaľ iba v plienkach.

Takto by som v skratke zhrnul svoj aktuálny život. Ale to, ako práve vyzerá, je výsledkom mnohých rozhodnutí. Pred pár rokmi takto vôbec nevyzeral. To, že som si niečo myslel či predstavil, ešte neznamenalo, že sa to naozaj aj uskutoční.

Pravdepodobne každý z nás pozná legendárny výrok amerického režiséra a komika Woodyho Allena: „Keď chceš rozosmiať Boha, povedz mu svoje plány.“ Myslím si, že Boha som rozosmial už

mnohokrát. Podľa sa na zopár udalostí spoločne pozrieť.

„Rob všetko najlepšie, ako len vieš, a ostatné prenechaj Bohu, nech sa postará.“ Podľa mňa je to jedným z najdôležitejších poslaní človeka tu na zemi – robiť dobro a konať dobro dobre – konať Božiu vôľu. Boh nemá iné ruky ani nohy tu na zemi, len tie naše. Božia vôľa sa niekedy môže zdať nejasná či až absurdná. Aby sme sa nezamotali do príliš teoreticko-filozofických úvah, uvediem príklad. V roku 2016 by asi nikomu v mojom okolí nenapadlo, že sa rozhodnem vstúpiť do gréckokatolíckeho kňazského seminára.

Ďalší šok nastal v momente, keď som sa v roku 2023 po jeho úspešnom absolvovaní nedal vysvätiť za kňaza. Ak to prvé ľudí zaskočilo, to druhé bola už úplná rana pod pás. Pre mňa to však neznamenalo žiadnu tragédiu, iba to, že

som sa rozhodol správne. Rozhodnutie robiť všetko najlepšie, ako viem, som sa snažil praktizovať nielen v seminári, ale aj v živote po ňom – vo svojom prvom zamestnaní, kam som mohol priniesť trochu svetla. Tento rozdiel v prístupe si nevšímali len zákazníci, ale hlavne moji zamestnávateľia, ktorí sa s niečím takýmto ešte nestretli. Prevzal som zodpovednosť za svoj život a svoje rozhodnutia. Božiu vôľu treba konať vždy a všade, a to je moja misia.

Robiť niečo nemá byť len mojou zárobkovou činnosťou. Moja práca musí byť aj moja sebarealizácia, prostredníctvom ktorej rastiem osobnostne a duchovne. Nie je dôležité len to, čo robím, ale aj to, ako to robím. Pretože tak ako kráčali emauzskí učenici s Ježišom, tak sme aj my povolání kráčať na tejto ceste životom a spoznávať seba, svojich blízkych a Boha.

Životným zvratom je aj to, kde aktuálne pôsobím. Dlho všetci z môjho okolia pochybovali o tom, na čo mi bude teológia či formácia v seminári, ak nie som kňazom. To som sa pýtal aj sám seba. Preto som to využil vo svojej aktuálnej pozícii, kde v približne osemdesiatich percentách prípadov riešim objednávky z cirkevného prostredia. Takto si vie Boh použiť aj to, čo nám možno spočiatku nedávalo logiku, aby vzniklo niečo, čo tu nebolo, a pritom to dávalo zmysel.

Tým, ktorí ste sa dostali v čítaní až sem, chcem popriať, aby ste sa nebáli podniknúť kroky, ktoré možno z krátkodobého pohľadu nedávajú zmysel, a zároveň odvahu prevziať zodpovednosť za svoje konanie. Vy ste tými Božimi rukami. ✝

JUBILEÁ KŇAZOV

István Mondok-Pálmay – 25. február – 20 rokov kňazskej vysviacky; **Ján Jozef Oharčák** – 26. február – 60 rokov života

SPOLOK SV. CYRILA A METODA

Jubilanti – február

50 rokov: Anna Jakubíková, Davidov

60 rokov: Katarína Foraiová, Košice; Jarmila Gordanová, Šumiac; Lubomíra Krajňaková, Horná; Anna Libáková, Strihovce; otec Ján Oharčák, Strážske; Ľuba Suchaničová, Merník; Marián Tkáč, Košice-Furča

70 rokov: Anna Bertová, Sol; Mária Chomičová, Priekopa; Martin Fejko, Vranov-Lomnica; Ján Seman, Slivník; Marta Zakuťanská, Vlača; Daniela Švitká, Porúbka

75 rokov: Monika Belejová, Dlhé Klčovo; Mária Fedorčáková, Trebišov

80 rokov: Anna Bakajsová Makajová, Rakovec nad Ondavou; Mária Cimbalová, Olšavka; Jolana Gajdošová, Slivník; Anna Sabadošová, Vojnatina; Anna Ščurková, Kojšov

85 rokov: Mária Habuštová, Sobrance; Mária Hatalová, Kežmarok; Alice Kancová, Sobrance; Margita Kavčáková, Veľká Tŕňa; Viera Štefaničová, Sečovce

90 rokov: Pavol Grecula, Košice; Jozef Ilko, Sečovská Polianka; Anna Kločanková, Zbudza; Ladislav Míkula, Rakovec nad Ondavou; Alžbeta Zorvanová, Poprad

OZNAMY

Sväté liturgie s čítaniami a homíliou v rusínčine

V Katedrálnom chráme Narodenia Presvätej Bohorodičky na Moyzesovej ulici v Košiciach sa už dva roky pravidelne slúžia cirkevnoslovanské liturgie s rusínskymi čítaniami a homíliou každý štvrtok poobede o 17.00 h a každú tretiu nedeľu o 09.00 h.

INZERCIA

Rekonštrukcie striech a veží chrámov. Nové strechy. Demontáž a likvidácia azbestu. Vypracovanie potrebnej projektovej dokumentácie. www.svestav.sk. Mobil: 0905 437 209, mejl: svestav@svestav.sk

Ručne písané ikony. www.ikony.sk

Fy DUDAS ponúka:

- elektrické pohony zvonov
- lineárny a magnetický pohon zvonov
- diaľkové ovládanie zvonov (GSM)
- zvonové drevené a oceľové konštrukcie
- nové zvony a srdcia zvonov
- vežové hodiny a kladivá zvonov
- opravu starých systémov

e-mail: jandudas@teraz.de
tel.: **0907 268 344**, www.zvonydudas.sk

VÝHERCA

V februárovom losovaní bola zo všetkých riešení vylosovaná pani **Mária Tomášová** z Košíc.

Správne riešenia z decembrového čísla: Krížovka: Zasvätený život môže prebudiť svet.

Osemsmerovka: Čas je najlepší sudca a trepezlivosť najlepší majster.

Riešenia zasielajte na adresu:

SLOVO, Hlavná 3

080 01 Prešov

alebo inzercia@casopisslovo.sk.

ODPUSTOVÉ SLÁVNOSTI V ROKU 2026 V NAŠEJ METROPOLI:

Košice:

25. – 26. apríl – Slovinky (svätý veľkomučeník Juraj)

23. – 24. máj – Michalovce – bazilika minor (Zostúpenie Svätého Ducha)

4. – 5. júl – Sečovce (svätí apoštolom rovni Cyril a Metod, apoštoli Slovanov – patróni eparchie)

11. – 12. júl – Veľké Kapušany (blažený hieromučeník Pavel Peter Gojdič OSBM)

15. – 16. august – Klokočov (Zosnutie Presvätej Bohorodičky)

5. – 6. september – Košice (Narodenie Presvätej Bohorodičky)

4. október – Klokočov (Klokočovská Bohorodička – patrónka Zemplína)

Prešov:

10. máj – Hrabské (blažený hieromučeník Vasil Hopko)

24. máj – Rafajovce (Päťdesiatnica – Zostúpenie Svätého Ducha)

31. máj – Krásny Brod (Päťdesiatnica – Zostúpenie Svätého Ducha)

24. jún – Prešov – katedrála (Narodenie sv. Jána Krstiteľa)

5. júl – Stropkov (svätí apoštolom rovni Cyril a Metod, apoštoli Slovanov)

5. júl – Levoča (Uloženie rúcha Presvätej Bohorodičky v Blachernách)

17. júl – Prešov – katedrála (blažený hieromučeník Pavel Peter Gojdič OSBM)

2. august – Buková hôrka (Premenenie Pána)

8. – 9. august – Litmanová (hlavná púť)

15. – 16. august – Šašová (Zosnutie Presvätej Bohorodičky)

22. – 23. august – Lutina (Zosnutie Presvätej Bohorodičky)

29. – 30. august – Čirč (Zosnutie Presvätej Bohorodičky)

Srdečne vás pozývame.

Bratislava:

29. jún – Bratislava – katedrála (svätí, slávni a všechní najvyšší apoštoli Peter a Pavol)

5. september – Marianka (Narodenie Presvätej Bohorodičky)

20. september – katedrála (Povyšenie úctyhodného a životodarného Kríža nad celým svetom)

OZNAM REDAKCIE

SVÄTÉ LITURGIE VO FEBRUÁRI NA VAŠE A NAŠE ÚMYSLY:

za čitateľov – 1. február, o 10.00 h

Katedrálny chrám sv. Jána Krstiteľa v Prešove, slúži otec Miroslav Chorenžák

za autorov Slova – 8. február, 08.00 h, Katedrálny chrám sv. Jána Krstiteľa v Prešove, slúži otec Miroslav Dancák

za priateľov – 14. február o 08.00 h

Chrám Zosnutia Presvätej Bohorodičky v Miňovciach, slúži otec Richard Fučko

za redakciu – 22. február

Chrám sv. apoštolov Petra a Pavla v Zbehnove, slúži otec Ján Sabol

Ďakujeme vám za priazeň, modlitby a podporu.

PETRA, N. O.

SK45 0200 0000 0032 1020 6959

<https://slovo.biznis.help/objednajte-si/>

MODLITBA V ROZLIČNÝCH POTREBÁCH

Bože, ty si naše útočisko vo všetkých nebezpečenstvách, naša pomoc v úzkostiach, potecha v zármutku a nádej vo všetkých potrebách. Prij-mi láska-vo naše modlitby a prosby, aby sme sa mohli radovať z tvojho milosrdenstva a vrúcne ti ďakovať za prijaté dobrodenia. Lebo ty si milosrdný a láskyplný Boh. A my ti vzdávame slávu teraz i vždycky, i naveky vekov. Amen.

(Modlitba z *Modlitby a piesne*, 1978)

Slovo^{ca}

MODLITBA ZA RODIČOV

Láskyplný Bože, prikázal si mi: „Cti otca i matku, aby si dlho žil a dobre ti bolo.“ Pomáhaj mi, aby som toto prikázanie vždy verne plnil. Žehnaj mojich rodičov. Udeľ im dobré zdravie a pokojný život. Chráň ich od každého nešťastia. Hojne im odpláť všetky dobrodenia, ktoré mi stále preukazujú. Daj im dlhý, šťastný a pokojný život a potom večnú blaženosť. Žehnaj ich prácu a starosti. Dopraj im tú radosť, aby som ich vždy ctil, poslúchal a miloval, aby som im bol útechou v nemoci i starobe. Amen.

(Modlitba z *Modlitby a piesne*, 1978)

Slovo^{ca}